

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

Fiskální federalismus ve vybraných zemích EU

Michaela Řeháková

© 2019 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Michaela Řeháková

Podnikání a administrativa

Název práce

Fiskální federalismus ve vybraných zemích EU

Název anglicky

Fiscal federalism in selected European countries

Cíle práce

Hlavním cílem této diplomové práce je komparace systémů financování územních samospráv České republiky a Španělska. Dílčím cílem teoretické části je na základě získaných poznatků z odborné literatury a internetových zdrojů analyticky zhodnotit fiskální federalismus v daných zemích se zaměřením na fiskální decentralizaci především na úrovni municipalit.

Dílčím cílem praktické části je analýza alokovaného objemu finančních prostředků v rámci vlastních daňových pravomocí ze systému sdílených daní ve dvou vybraných obcích (v ČR a ve Španělsku) a jejich následná komparace za zvolené časové období s ohledem na specifika systému financování v obou zemích.

Metodika

První (teoretická) část práce bude založena na analýze dokumentů, které povedou k porozumění dané problematice. Hlavním pramenem bude odborná literatura a primární a sekundární internetové zdroje. Při zpracování DP bude v teoretické části použita metoda obsahové analýzy, doplněná metodami indukce a dedukce.

Druhá (praktická) část práce bude analytická. Po charakteristice vybraných obcí bude provedena analýza rozpočtu obou obcí za zvolenou časovou řadu. Primární data budou získána z finančních výkazů vybraných obcí. V praktické části práce se uplatní metoda analýzy a následné syntézy, které budou dále využity pro komparaci jednotlivých systémů.

Závěrečná část bude obsahovat vyhodnocení komparace obou systémů financování municipalit a případné návrhy či doporučení na změnu českého rozpočtového určení daní.

Doporučený rozsah práce

60 – 90 stran

Klíčová slova

Fiskální federalismus, fiskální decentralizace, územní samospráva, veřejný sektor, veřejné finance, rozpočtové určení daní v ČR a ve Španělsku..

Doporučené zdroje informací

- AHMAD, E. – BROSIO, G. *Handbook of fiscal federalism*. Cheltenham: Edward Elgar, 2006. ISBN 978-1-84720-961-0.
- BOADWAY, R W. – SHAH, A. *Fiscal federalism : principles and practices of multiorder governance*. New York: Cambridge University Press, 2009. ISBN 978-0-521-73211-6.
- BROWN, C V. – JACKSON, P M. *Ekonomie veřejného sektoru*. Praha: Eurolex Bohemia, 2003. ISBN 80-86432-09-2.
- JÍLEK, Milan. *Fiskální decentralizace, teorie a empirie: teorie a praxe*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, 426 s. Finance (Grada Publishing). ISBN 978-807-3573-553.
- KINCAID, J. – SHAH, A. *The practice of fiscal federalism : comparative perspectives*. Montreal: McGill-Queen's University Press, 2007. ISBN 978-0773533028.
- MOLANDER, P. *Fiscal federalism in unitary states ; Ed. by Per Molander*. Boston, MA: Kluwer Academic Publishers, 2004. ISBN 978-1-4613-5109-2.
- MUSGRAVE, Richard A. *Veřejné finance v teorii a praxi: teorie a praxe*. 1.vyd. Praha: Management Press, 1994, 581 s. Finance (Grada Publishing). ISBN 80-856-0376-4.
- OATES, W E. *Fiscal federalism*. Northampton, MA: Edward Elgar Pub., 2011. ISBN 9780857939944.
- PEKOVÁ, Jitka. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru: teorie a praxe*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, 712 s. Finance (Grada Publishing). ISBN 978-80-7357-351-5.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007, 280 s. Finance (Grada Publishing). ISBN 978-802-4720-975.
-

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jiří Čermák, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 7. 11. 2018

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 03. 03. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci " Fiskální federalismus ve vybraných zemích EU" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 28.3.2019

Bc. Michaela Řeháková

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Jiřímu Čermákovi, Ph.D. za cenné připomínky a odborné rady při vedení mé diplomové práce.

Fiskální federalismus ve vybraných zemích EU

Abstrakt

Diplomová práce je zaměřena zejména na problematiku fiskální decentralizace ve vybraných zemích EU. Hlavním cílem této práce je komparace systémů financování územních samospráv České republiky a Španělska. Teoretická část práce definuje veřejnou správu, modely a přístupy k fiskálnímu federalismu a rozpočtovou soustavu. Vlastní práce obsahuje administrativní dělení vybraných zemí, hlavní makroekonomické ukazatele a systém financování územních samospráv. Práce obsahuje predikci příjmů vybraných obcí ze sdílených daní, dle modelu financování druhého státu. V závěru jsou popsány zjištění a výsledky analýz.

Klíčová slova: Fiskální federalismus, fiskální decentralizace, územní samospráva, veřejný sektor, veřejné finance, sdílené daně, rozpočtové určení daní v ČR a ve Španělsku.

Fiscal federalism in selected European countries

Abstract

This thesis is focused on the issue of fiscal decentralization in selected countries of the European Union. The main objective of the thesis is a comparison of a systems of financing a territorial self-governments in the Czech Republic and Spain. The theoretical part of the thesis defines public sector, models and approaches of fiscal federalism and budgetary system. The practical part contains an administrative division of both countries, main macroeconomic indicators and a system of financing territorial self-governments. The thesis also contains a prediction of revenues from shared taxes according to the model of the other country. The result of the analysis is described in the conclusion of the thesis.

Keywords: Fiscal federalism, fiscal decentralization, territorial self-government, public sector, public finances, shared taxes, budgetary allocation of taxes in Czech Republic and Spain.

Obsah

1. Úvod.....	11
2. Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3. Teoretická východiska	17
3.1 Veřejná správa.....	17
3.1.1 Charakteristika veřejné správy.....	17
3.1.2 Veřejné finance	18
3.1.3 Fiskální politika	19
3.2 Úvod do fiskálního federalismu	21
3.3 Modely fiskálního federalismu	22
3.4 Teoretické přístupy.....	24
3.5 Decentralizace veřejné správy v zemích Evropské unie	27
3.6 Rozpočtová soustava.....	28
4 Fiskální decentralizace v České republice a ve Španělsku	34
4.1 Administrativní dělení ČR a Španělska	34
4.1.1 Administrativní dělení ČR.....	34
4.1.2 Administrativní dělení Španělska	36
4.2 Charakteristika obce.....	37
4.2.1 ČR	37
4.2.2 Španělsko.....	40
4.3 Rozpočtová soustava České republiky.....	42
4.4 Rozpočtová soustava Španělska.....	44
4.5 Ekonomická situace České republiky a Španělska	46
4.5.1 Česká republika	46
4.5.2 Španělsko	48
4.6 Státní rozpočty 2018 z pohledu účasti územních samosprávných celků	52
4.6.1 Česká republika.....	52
4.6.2 Španělsko	55
4.6.3 Srovnání ČR a Španělsko	58
4.7 Financování územních samospráv	58
4.7.1 Česká republika	58
4.7.2 Španělsko	64
4.7.3 Srovnání systémů obou zemí	77
5 Hypotetické výpočty příjmů dvou obcí pro rok 2019	78
5.1 Charakteristika obcí	78

5.1.1	Obec Benešov	78
5.1.2	Obec Altea	80
5.2	Charakteristika hospodaření obou obcí	83
5.2.1	Příjmy obce Benešov	83
5.2.2	Příjmy obce Altea	84
5.2.3	Výdaje obce Benešov	86
5.2.4	Výdaje obce Altea	88
5.2.5	Výsledek hospodaření obou obcí	90
5.3	Výpočet příjmu ze sdílených daní pro rok 2019 pro obec Benešov dle systému RUD České republiky	92
5.4	Výpočet příjmu ze sdílených daní pro rok 2019 pro obec Altea dle systému RUD České republiky	95
5.5	Výpočet příjmu ze sdílených daní pro rok 2019 pro obec Altea dle systému RUD Španělska	98
5.6	Výpočet příjmu ze sdílených daní pro rok 2019 pro obec Benešov dle systému RUD Španělska	101
6	Závěr	104
7	Seznam použitých zdrojů	106

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Země s jedním stupněm územní samosprávy	27
Tabulka 2- Země s dvěma stupni územní samosprávy	27
Tabulka 3 - Země s třemi stupni územní samosprávy	28
Tabulka 4 - Druhá struktura příjmů ČR	53
Tabulka 5 - Druhá struktura výdajů ČR	54
Tabulka 6 - Druhá struktura příjmů Španělska	56
Tabulka 7 - Druhá struktura výdajů Španělska	57
Tabulka 8 - Procenta pro kraje k výnosu daně	62
Tabulka 9 - Koeficienty a násobky postupných přechodů	62
Tabulka 10 - Přepočítávací koeficient	63
Tabulka 11 - Proměnné fondu záruky	67
Tabulka 12 - Postoupení z výběru státních daní obcím a provinciím	71
Tabulka 13 - Koeficienty pro metodu distribuce	74
Tabulka 14 - Srovnání systému financování	77
Tabulka 15 - Příjmy obce Benešov	83
Tabulka 16 - Příjmy obce Altea	85
Tabulka 17 - Výdaje obce Benešov	86
Tabulka 18 - Výdaje obce Altea	88
Tabulka 19 - Přepočítávací koeficient dle velikostních kategorií	93
Tabulka 20 - Sdílené daně obce Benešov	94
Tabulka 21 - Přepočítávací koeficient dle velikostních kategorií	96
Tabulka 22 - Sdílené daně obce Altea	97
Tabulka 23 - Přepočítávací koeficient dle počtu obyvatel, dle modelu dle proměnných	99
Tabulka 23 - Přepočítávací koeficient dle počtu obyvatel, dle modelu dle proměnných	102

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Administrativní dělení ČR	35
Obrázek 2- Administrativní dělení Španělska	36
Obrázek 3 - Znak obce Benešov	79
Obrázek 4 - Znak obce Altea	81

Seznam grafů

Graf 1 -Struktura obcí v ČR dle počtu obyvatel:	40
Graf 2- Struktura obcí ve Španělsku dle počtu obyvatel:	41
Graf 3- Struktura příjmů ČR.....	52
Graf 4 - Struktura výdajů ČR.....	54
Graf 5 - Struktura příjmů Španělska	55
Graf 6 - Struktura výdajů Španělska.....	57
Graf 7 - Rozpočtové určení daní ČR	59
Graf 8 - Distribuce příjmů subjektů.....	75
Graf 9 - Vývoj počtu obyvatel obce Benešov	78
Graf 10 - Vývoj počtu obyvatel obce Altea	81
Graf 11 - Vývoj celkových příjmů Benešov	84
Graf 12 - Vývoj příjmů Altea	86
Graf 13 - Výsledek hospodaření obou obcí	90
Graf 14 - Podíl výsledku hospodaření na příjmech	91

1. Úvod

V nedávné době začalo docházet stále častěji ke změnám v uspořádání státní správy. S rostoucím významem demokratických společností se objevila i potřeba většího přerozdělování pravomocí v uspořádání států.

Jedním z těchto efektů je rostoucí úloha územních samospráv. To se projevuje především procesem decentralizace a dekoncentrace. Decentralizace v sobě ukrývá řadu výhod pro nižší vládní úrovně. Umí lépe interpretovat přání a potřeby místních obyvatel, ale i potřebný způsob jejich financování. Nižší vládní úrovně mají většinou lepší vnímání geografických a individuálních potřeb než ústřední vláda. Municipální (regionální) vládní úroveň také může lépe reprezentovat zájmy dané obce (regionu), lze je lépe kontrolovat a též se na nich podílet. Při spojení pojmu decentralizace s fiskálním federalismem je vytvořen koncept, který dává územním samosprávám úplnou míru finanční soběstačnosti. V takové míře se však v praxi tento model spíše nevyskytuje. Dalším aspektem decentralizace jako takové je kultura a politika. V dnešní době nekontrolovatelných etnických konfliktů a separatistických hnutí je decentralizace vyžadována jako způsob „difúze“ sociálních a politických tenzí a zabezpečuje místní kulturní a politickou autonomii.

Tato práce se však zabývá decentralizací veřejných financí, tedy konkrétně činností nazývanou se „fiskální federalismus“. Teorie fiskálního federalismu je poměrně nová součást teorie veřejných financí. Začala se vyvíjet v padesátých letech minulého století, kdy postupně začalo docházet k omezování centrální vlády v oblasti rozpočtů. O její rozpracování a aplikování teoretických poznatků do praxe se zasloužili ekonomové především v anglosaských zemích.

V praxi jde o přerozdělování státních financí mezi nižší vládní úrovně pomocí daní či dotací. Tato práce má za úkol analyzovat fiskální federalismus ve vybraných zemích a zajistit jejich komparaci či případně navrhnout možné doporučení na změnu českého rozpočtového určení daní.

2. Cíl práce a metodika

Tato kapitola obsahuje hlavní a dílčí cíle této diplomové práce a také metodiku práce, která popisuje postup a způsob, jakým byla práce vytvořena.

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této práce je komparace systémů financování územních samospráv České republiky a Španělska.

Dílčím cílem teoretické části je na základě získaných poznatků z odborné literatury a internetových zdrojů analyticky zhodnotit fiskální federalismus v daných zemích se zaměřením na fiskální decentralizaci především na úrovni municipalit. Dílčím cílem praktické části je analýza alokovaného objemu finančních prostředků v rámci vlastních daňových pravomocí ze systému sdílených daní ve dvou vybraných obcích (v ČR za obec Benešov a ve Španělsku za obec Altea) a jejich následná komparace za rok 2019 s ohledem na specifika systému financování v obou zemích.

2.2 Metodika

Diplomová práce je rozdělena do několika částí. První část je věnována literární rešerši, která pomocí sekundárních zdrojů převážně odborné literatury udává ucelený pohled na problematiku veřejné správy s důrazem na veřejné finance. Ve spojitosti s veřejnými financemi je popisován stále častější jev pronikající do veřejné správy, a to pojem fiskální federalismus. Část rešerše je věnována popisu jeho modelů a teoretických přístupů, které je nutné znát pro pochopení problematiky této práce. Následně je uváděna komparace decentralizace v zemích EU pomocí srovnávací tabulky. V návaznosti na veřejné finance je v závěru literární rešerše popsána rozpočtová soustava v obecné rovině a je roztríděna příjmová a výdajová stránka rozpočtu prostřednictvím výčtu. Při vypracování této části práce převažuje užití metod obsahové analýzy a metod indukce a dedukce.

Následující část práce již obsahuje vlastní práci, která se nazývá: „Fiskální decentralizace v České republice a ve Španělsku“. Tato část je již více analyticky zaměřena. V počátku je opět využíváno sekundárních zdrojů, které posléze přechází v užití primárních zdrojů. Každý tematický celek je vždy členěn na části vztahující se ke každé zemi zvlášť. Toto rozdělení je v práci užito převážně z důvodu přehlednosti a jasného vymezení rozdílů mezi oběma zeměmi.

Vlastní práce je započata popisem administrativního dělení a charakteristiky vybraných obcí. Dále přechází v analýzu rozpočtové soustavy společně s popisem aktuální ekonomické situací zemí. Pro aktuálnost jsou uvedeny státní rozpočty pro rok 2018 – jak schválená verze, tak dle aktuálně dostupných dat. V průběhu zpracování této práce byly použity údaje pouze do září roku 2018, což byly poslední dostupné údaje. V závěru této části došlo ke srovnání státních rozpočtů obou zemí. Další kapitola již popisuje financování územních samospráv převážně na úrovni municipalit. Je zakončena opět srovnáním obou systémů financování.

Poslední kapitola vlastní práce je zaměřena na hypotetické výpočty financování obcí ze sdílených daní pro rok 2019. Nejprve je však popsáno pozadí jednotlivých obcí – tedy jejich obecná charakteristika a analýza vývoje jejich příjmů a výdajů za období 2012-2017. Větší časové rozpětí není bráno v potaz, jelikož financování municipalit je z hlediska vývoje fiskálního decentralismu považováno za proměnlivou záležitost a jiný způsob financování obcí v minulosti by nekorespondoval s celkovým výstupem a srovnáním.

V úplném závěru jsou následně vytvořeny samotné výpočty. Podkladem pro tyto výpočty se staly data ze schválených rozpočtů státu pro rok 2019. Nejprve je vypočítán příjem ze sdílených daní české obce dle českého systému, dále španělské obce dle českého systému a na konec jsou vypočítány příjmy španělské obce dle španělského systému a české obce dle španělského systému.

Metodika výpočtu dle českého systému financování se zakládá na aplikování čtyř kritérií. První je založen na podílu počtu obyvatel obce a celé ČR (váha 10 %), druhý je založen na podílu celkové výměry obce na celkové výměře ČR (váha 3 %), třetí je založen na podílu počtu žáků navštěvujících školu na území obce na počtu žáků navštěvujících školu na území celé ČR (váha 9 %). Dále se aplikuje přepočítávací koeficient (váha 78 %). Poslední kritérium je zapotřebí pro výpočet celkového procenta, kterým se ostatní obce podílejí na celostátním hrubém výnosu daní. Nejprve jsou vypsány počty obyvatel čtyř největších českých měst (Praha, Brno, Ostrava, Plzeň). Počty obyvatel jsou dále vynásobeny přepočítávacími koeficienty.

	Přepočítací koeficient
Hlavní město Praha	4,0641
Plzeň	2,2961
Ostrava	2,2961
Brno	2,2961
Ostatní obce	1,0000

Pro obec Benešov je vypočítán koeficient postupných přechodů a násobek postupných přechod dle přílohy č. 2 k zák. 243/2000 Sb. Výsledný podíl obce je vypočítán podílem násobku a počtem obyvatel ostatních obcí. Na základě součtu těchto dílčích částí výpočtu vznikne konečné procento na základě čehož daná obec dostane určité množství přerozdělovaných financí (sdílených daní). Pro tento způsob výpočtu jsou užitá data z roku 2018, zdrojem byl Zákon o rozpočtovém určení daní (Zákon č. 243/2000 Sb.), rozpočtová data Ministerstva financí ČR a data Finanční správy ČR.

Z hlediska výpočtu pro španělskou obec byla česká města v části přepočítávacích koeficientů nahrazena španělskými městy Madrid, Barcelona, Valencie a Sevilla.

Na straně španělského systému financování je použit podobný mechanismus výpočtu jako v českém systému financování. Jsou zde však i patrné rozdíly. Pro výpočet se vždy používají data z roku t-2 a data z bazického roku 2004. Pro potřeby této práce jsou tak použita data z roku 2016 a 2004. Nejprve je nutné si vypočítat vývoj změn (ITE). Ten se vypočítává jako podíl postoupených daňových příjmů (sdílených daní) obcím využívající tuto metodu přerozdělování v roce 2016 a v roce 2004. Pomocí vypočítané hodnoty se dále vypočítá celková účast obcí na státních daních (PIE), tedy hodnota výnosu daní plynoucích do státního rozpočtu vybraný obcemi v daném modelu financování. Hodnota PIE je základem pro následné přerozdělování obcím. Hodnota ITE se vynásobí s účastí obcí v daném modelu financování na státních daních v roce 2004 (PIE_{2004}). Výsledkem je hodnota účasti pro rok 2016 (PIE_{2016}), která je základem pro aplikování dalších tří kritérií. Kritéria jsou následující: počet obyvatel obce (váha 75 %), průměrné fiskální úsilí obce (váha 12,5 %) a inverzní daňová kapacita obce (váha 12,5 %). Počet obyvatel je dále umocňován koeficienty. Pro intervalu 50 001 – 75 000 obyvatel je koeficient 1,4, v intervalu 50 000 – 20 001 je koeficient 1,3, v intervalu 20 000 – 5001 je koeficient 1,17. Pro méně jak 5 000 obyvatel je stanoven koeficient 1.

	Počet obyv. obcí	Koeficient	
50 001 – 75 000	3 880 401	1,4	5 432 561,4
20 001 - 50 000	7 510 059	1,3	9 763 076,7
5 001 - 20 000	8 775 194	1,17	10 266 976,98
Méně jak 5000	5 757 059	1	5 757 059
Celkem			31 219 674,08

Výpočet tohoto kritéria se skládá z podílu hodnoty kritéria (75 % z PIE_{2016}) a celkovým počtem obyvatel obcí v daném modelu financování (po započtení koeficientů). Tato hodnota

se dále vynásobí samotným počtem obyvatel obce. Druhé kritérium se skládá ze součinu hodnoty kritéria, průměrného fiskálního úsilí obce a počtu obyvatel obce. Hodnota kritéria se vypočítá jako podíl částky pro rozdělení (PIE_{2016}) a celkovou hodnotou průměrného fiskálního úsilí všech obcí v daném modelu financování, přičemž obce v regionu Vasco a Navarra jsou umocněny koeficientem 0,005581139. Průměrné fiskální úsilí obce se dále skládá ze součtu hodnot: podíl daně z nemovitostí dané obce a celého státu (umocněný místními koeficienty a průměrnou daní na obyvatele), podíl daně z ekonomických aktivit (obchodní, profesionální a umělecké příjmy) dané obce a celého státu (umocněný podílem místní a celkové daňové kvóty) a podíl daně z motorových vozidel dané obce a celého státu. Třetí kritérium se skládá ze součinu hodnoty kritéria, inverzní daňové kapacity obce a počtu obyvatel obce. Hodnota kritéria se vypočítá jako podíl částky pro rozdělení (PIE_{2016}) a celkovou hodnotou inverzní daňové kapacity všech obcí v daném modelu financování, přičemž obce v regionu Vasco a Navarra jsou umocněny koeficientem 0,005581139. Inverzní daňová kapacita obce se dále skládá z podílu průměrné daně z nemovitostí na obyvatele v dané obci a počtu obyvatel v daném intervalu rozpětí obyvatelstva obcí.

Výsledné hodnoty z výše uvedených kritérií se následně sečtou a výsledek představuje finální částku, kterou daná obec získá ze sdílených daní pro dané období a v rámci modelu financování dle proměnných. Pro tento způsob výpočtu jsou užitá data z orgánů španělské státní správy (Ministerio de Hacienda, španělský statistický úřad).

Z hlediska výpočtu pro českou obec nejsou některé ukazatele shledány použitelnými, tudíž musejí být nahrazeny co nejvíce korespondujícími ukazateli tak, aby nebyla porušena reálnost výpočtu. Nejprve je hodnota PIE_{2004} nahrazena 23,58 % podílem na celostátním výnosu DPFO, DPPO a DPH v roce 2004. Dále je v rámci hodnoty kritéria „průměrné fiskální úsilí obce“ užit podíl hodnot celkového výnosu daně z nemovitostí obce a celkového výnosu daně z nemovitostí za celý stát. Následně je použit součin vypočítaných 12,5 % z hodnoty PIE_{2016} a výsledného podílu z daně z nemovitostí. Daň z motorových vozidel a daň z ekonomických aktivit se v rámci obcí v ČR nezaznamenává, tudíž je tato hodnota vynechána. Dále je v hodnotě kritéria „inverzní daňová kapacita“ nahrazena inverzní kapacita všech obyvatel obcí v modelu financování pomocí podílu hodnoty výnosu místních poplatků obce na hodnotě výnosu místních poplatků celého státu. Opět je poté použit součin s vypočítanou hodnotou 12,5 % z hodnoty PIE_{2016} . Hodnoty všech nahrazených ukazatelů byly použity za rok 2016.

Kapitola „Závěr“ obsahuje vyhodnocení komparace obou systémů financování municipalit a případné návrhy či doporučení na změnu českého rozpočtového určení daní.

Pro úplnost této metodické části je také potřeba zmínit, že práce je složena z velké části ze zahraničních (španělských) zdrojů. Tyto zdroje obsahují unikátní odborné termíny, které jsou v této práci volně přeloženy dle uvážení autorky a v konzultaci s rodilým mluvčím. Autorka neručí za přesnost těchto přeložených termínů.

3. Teoretická východiska

Tato kapitola obsahuje teoretická východiska definující problematiku fiskálního federalismu v návaznosti na téma veřejných financí.

3.1 Veřejná správa

Veřejná správa se od správy soukromé liší tím, že veřejná správa se vykonává v zájmu veřejném a zajišťuje výkon veřejných činností vymezených zákony i pro subjekty, které nejsou instančně nebo jinak podřízeny. Soukromá správa je naproti tomu vykonávána vůči osobám, které jsou v zaměstnaneckém, členském či jiném specifickém vztahu. (Titellbachová, 2011) Autor P. Molander (2012) na toto poukazuje v návaznosti s demokracií – vládou lidu a lidovou suverenitou, jakož široký znak ideálu, který je potřeba definovat do velkého detailu, jestliže diskuze musí být aplikovatelná. V tom, co následuje demokracii, je uspokojení tří požadavků: populární, ústavní a efektivní vláda.

3.1.1 Charakteristika veřejné správy

Veřejná správa je v České republice systém složený ze dvou základních subsystémů: Tím prvním je správa, která vychází z povahy státu, jakožto veřejné moci. Státní správa je vykonávána správními orgány státu. V čele systému stojí vláda České republiky, která koordinuje jí podřízené orgány s celostátní nebo územní působností i jiných subjektů pověřených výkonem státní správy (Česká národní banka, Český statistický úřad, celní úřad, pozemkový úřad, nestátní veřejnoprávní organizace, privátní subjekty) a je za jejich činnost odpovědná Poslanecké sněmovně.

Druhým subsystémem je samospráva, jejíž nejrozsáhlejší formou je územní samospráva, která má dva stupně. Prvním stupněm jsou obce jako základní územní samosprávné celky (ZÚSC) a vyšším stupněm jsou kraje – vyšší územní samosprávné celky (VÚSC). Každý z těchto stupňů má svá práva a působnosti, které nelze vzájemně ovlivňovat. Samospráva je vykonávána na základě vlastního jména a s vlastními prostředky, stát pouze dohlíží na dodržování právních předpisů a na hospodaření subjektů (Titellbachová, 2011).

3.1.2 Veřejné finance

Představitelem normativního pohledu na veřejné finance je Richard A. Musgrave, který zdůrazňoval jejich společenskou potřebnost, což je odvozováno z předpokladu ekonomické nutnosti existence veřejného sektoru.

Veřejné finance jsou tvořeny třemi principy:

- **Nenávratnost** – zaplacením daně se občan stává konzumentem a nedochází k navrácení finančních prostředků.
- **Neekvivalence** – při placení daní se nikdy přesně neví účel daně (na jaké účely putují peníze ze zaplacených daní).
- **Nedobrovolnost** – při vzniku daňové povinnosti vzniká poplatníkovi nutnost zaplacení pod hrozbou sankce (Mayttová, Ochrana, Pavel, 2015).

Existuje zde několik funkcí veřejných financí, které taktéž vyjadřují důvody jejich existence:

a) Alokační funkce

Tato funkce zvyšuje efektivnost tržní alokace zdrojů. Normativní teorie se nejvíce zabývá problémy veřejných statků, externalit, nedokonalé konkurence a asymetrických informací. Efektivnost se zvyšuje například přímým zajišťováním nebo dotováním produkce v případě veřejných statků nebo například vhodnou daňovou politikou v případě existence negativních externalit.

b) Redistribuční funkce

Tato funkce je odvozována z nutnosti snížit nerovnoměrné rozdělení důchodů a bohatství ve společnosti. K nápravě dochází například pomocí transferových plateb nebo progresivního daňového systému.

c) Stabilizační funkce

Tato funkce má za úkol zmírňovat oscilaci míry ekonomické aktivity, která je způsobena hospodářským cyklem. V případě recese se vláda snaží ovlivnit situaci fiskální expanzí, zatímco během přehřívání ekonomiky dochází k využívání nástrojů fiskální restrikce.

Oates (2011) ve své studii definuje veřejné finance jako studování role vlády v rámci ekonomie, což se dá považovat za velmi jednoduchou definici. Studie se proto zabývá čtyřmi otázkami veřejných financí. Jsou to:

1) **Kdy** má vláda intervenovat v ekonomice?

První motivací vládní zásahů v ekonomice je existence tržních selhání, problémů, které způsobují, že ekonomika nedosáhne maximalizace výkonnosti. Druhý důvod je redistribuce – přesouvání zdrojů od některých sociálních skupin k jiným na základě přesunu těchto zdrojů od lépe zajištěných skupin ke skupinám, které na tom nejsou tolik dobře.

2) **Jak** by mohla vláda intervenovat?

Jedním způsobem je zavést daně nebo dotace na soukromý nákup a prodej, čímž se zamezí dalšímu selhání v soukromém sektoru. Druhým způsobem je zakázat nebo podpořit soukromý nákup a prodej jako například Německo a Švýcarsko podporuje téměř všechny své občany, aby měli pokryté zdravotní pojištění. Další způsob je vytvoření produktu poskytovaného státem, což vede k maximalizování veřejného blahobytu. Příkladem může být USA, kde čtvrtina obyvatel má zařízení pojištění, které je provozováno přímo vládou. Poslední způsob je vládní financování soukromých subjektů k dosažení požadované výše služeb.

3) **Jaký** je efekt těchto intervencí na ekonomický výsledek?

Přímé efekty vládních zásahů jsou ty efekty, které by byly predikovány, jestliže jedinci nezmění své chování v návaznosti na tyto zásahy. Nepřímé efekty na druhou stranu působí na základě změny chování jedince. Příkladem může být otázka poskytování zdravotní péče zadarmo těm, kteří nejsou pojištěni, vede ty, kteří si platí své zdravotní pojištění ke zrušení toho svého a přistoupení na státní program.

4) **Proč** se vláda rozhodla intervenovat zvoleným způsobem? (Oates, 2011)

3.1.3 Fiskální politika

„Fiskální politika je instrumentem hospodářské politiky centrální vlády státu. Jejím prostřednictvím může vláda ovlivňovat makroekonomickou stabilitu ekonomického systému.“

Pojem fiskální politika se začal používat v souvislosti s keynesiánskou koncepcí hospodářské politiky. Východiska pro fiskální politiku v této koncepci jsou následující:

- Potřeba státních zásahů do ekonomiky
- Nejvhodnější nástroj představuje fiskální politika
- Schopnost vlády fiskální politiku použít
- Zdůrazňování simulace poptávkové strany (Ochrana, Pavel, Vitek, 2010)

„Základní představa o působnosti fiskální politiky je taková, že fiskální politika ovlivňuje agregátní poptávku (AD) prostřednictvím daní a vládních výdajů (G), agregátní poptávka ovlivňuje změnu reálného důchodu, což působí na změnu míry nezaměstnanosti u“ (Ochrana, Pavel, Vitek, 2010).

Celý tento proces znázorňuje následující vzorec:

$$T \downarrow \uparrow, G \uparrow \downarrow \Rightarrow \uparrow \downarrow AD \Rightarrow \uparrow \downarrow HDP \Rightarrow \downarrow \uparrow u$$

Nástroje fiskální politiky jsou rozlišovány:

1) Podle charakteru nástroje:

- Diskreční opatření

Mechanismy reagující na krátkodobé výkyvy rovnovážného produktu, zaměstnanosti a cenové hladiny, zpravidla mají jednorázový charakter. Konkrétně jsou to například: veřejné práce, výdajové programy, programy na vytváření nových pracovních míst financovaných vládou, změny ve výši výdajů na státní správu.

- Vestavěné stabilizátory

Tyto mechanismy mají dlouhodobý charakter a vykazují relativní stabilitu. Nástroje působí v době recese automaticky expanzivně a v období konjunktury naopak restriktivně. Nástroje jsou například: progresivní zdanění příjmů, sociální transfery, výplata dávek v nezaměstnanosti, pojištění v nezaměstnanosti a státní výkup zemědělských přebytků.

2) Dle realizace na straně příjmů či výdajů

- Výdajové nástroje

Při využití změn vládních výdajů je nutné rozlišit výdaje na nákup zboží a služeb a na tranferové platby. Změnou výdajů první skupiny lze agregátní poptávku stimulovat přímo. Pomocí transferů ji lze ovlivňovat nepřímo. Transfery představují například sociální nebo nemocenské dávky. Dalšími nástroji jsou: výdajové programy, např. rekvalifikační.

- Příjmové transfery

Mezi tyto nástroje patří změny daní, a to jak fyzických, tak právnických osob. Daně působí na agregátní poptávku nepřímo, tedy prostřednictvím vlivu na spotřebu a investice (Ochrana, Pavel, Vitek, 2010).

3.2 Úvod do fiskálního federalismu

Autoři Boadway R., Shah A. (2009) definují základní kámen pro koncept federalismu. Nejprve je nutné rozlišit ústavní rozdělení sil. Podle nich se dělí na tři kategorie: unitární, federální a konfederaci. Unitární má jednu vícevrstvou vládu, ve které kontrola hlavních funkcí spadá pod jednu centrální vládu. Vyznačuje se větší formou rovnosti než různorodosti. Federální má více řadový typ vlády, z nichž každý se vyznačuje určitou velikostí nezávislosti, ale také se podílí na společném vytváření rozhodnutí za celek. Poslední typ konfederace je spíše spojení nebo sdružení jednotlivých států. „Federalismus jako takový má pouze politické souvislosti – vychází z poznání, že existuje více než jedna úroveň vlády, z nichž každá je do určité míry suverénní ve svých rozhodnutích a v demokraciích funguje jako protiváha centrální moci. Rozdělení zákonodárné moci mezi různé úrovně vlády umožňuje lidem lépe kontrolovat jejich zvolené zástupce“ (Provazníková, 2015). V tomto smyslu je možné chápat federalismus jako nástroj zvyšování efektivnosti politického rozhodování v demokratických společnostech.

S pojmem fiskální federalismus přišel jako první R.Musgrave (1959) následován W.Oatesem (1972). Mezi další, autory zabývající se touto problematikou, patří například James Buchanan, dále Charles Tiebout či německý ekonom Paul Bernard Spahn. „Teorie fiskálního

federalismu je poměrně nová součást teorie veřejných financí. Začala se vyvíjet v padesátých letech minulého století, kdy postupně začalo docházet k omezování centrální vlády v oblasti rozpočtů. O její rozpracování a aplikování teoretických poznatků do praxe se zasloužili ekonomové především v anglosaských zemích“ (Provazníková, 2015).

V současné době se však tato problematika více rozšiřuje v souvislosti s rostoucí úlohou územních samospráv, procesem decentralizace a dekoncentrace. Při posouzení decentralizace jako takové, v dnešní době nekontrolovatelných etnických konfliktů a separatistických hnutí je decentralizace vyžadována jako způsob „difúze“ sociálních a politických tenzí a ubezpečuje místní kulturní a politickou autonomii (E. Ahmad, 2006).

V současnosti lze říci, že fiskální federalismus se zabývá zkoumáním finančních vztahů mezi ústřední vládou a nižšími správními úrovněmi v rámci veřejného sektoru. „Zabývá se optimálním přiřazením příjmů, rozdělení odpovědnosti za zabezpečování a financování veřejných statků mezi jednotlivými články, či úrovněmi fiskálního systému“ (Provazníková, 2015).

3.3 Modely fiskálního federalismu

Popsané modely v této podkapitole se vztahují převážně na federativní země, kde je dělba kompetencí jasnější než v unitárních zemích. Následující modely se liší zejména ve způsobu tvorby zdrojů na příjmové straně rozpočtu. Nelze je však považovat za absolutní, jelikož se jedná pouze o teoretická vymezení a také se v čase vyvíjejí. Modely ve své podstatě zkoumají postavení míry samostatnosti nižších vládních úrovní a územní samosprávy v konkrétním uspořádání.

Ve federativních zemích se rozlišují dva typy modelů fiskálního federalismu:

1) Vertikální model

Tento model se opírá o teorii autora R. Musgraveho (1994) nazývaný též „koláčový model“ nebo také model „vrstveného dortu“. Tento model je uplatňován především v anglosaských zemích (USA, Kanada, Austrálie). Je založen na fiskální autonomii jednotlivých úrovní vlády, nechává dostatečnou fiskální samostatnost na každé úrovni odpovědnosti i jednotlivým úrovním vlád na horizontální linii (Musgrave, 1994).

Tento model může mít podobu centralizovaného, decentralizovaného nebo kombinovaného modelu fiskálního federalismu (Černohorský, Teplý, 2011).

2) Horizontální model (model kooperativního federalismu)

Tento model se uplatňuje například v Německu, jenž představuje specifický typ federálního uspořádání. Vykazuje rysy jak unitárního (jednotná legislativa, jednotná daňová soustava), tak prvky federativního uspořádání (existence střední úrovně vlád - zemí). „S vyrovnáváním prostorových diskrepancí dochází k finančním vztahům mezi rozpočty na horizontální linii (země, jejichž daňová kapacita je vyšší oproti předem dohodnutému klíči, poskytují dotace chudším zemím), ale i na vertikální linii mezi spolkovými zeměmi“ (Peková, 2011).

V praxi však nejčastěji dochází k uplatňování kombinace prvků výše zmíněných modelů (stejně jako v České republice). Zde má každá vládní úroveň své příjmy, které jsou doplněny o dotace z vyššího rozpočtu. Pomocí přerozdělovacích procesů může stát zmírnit nerovný daňový výnos v jednotlivých regionech nebo obcích. Lze tak rozlišovat větší či menší míru centralizace/decentralizace. Specifikum je zde zvýšená míra soběstačnosti a samosprávných celků a větší podpora demokratizace společnosti spolu s decentralizací věcných a finančních kompetencí (Peková, 2011).

Centralizovaný model fiskálního federalismu

Centralizace v tomto modelu představuje malou soběstačnost nižších vládních úrovní. Hlavní příjmy plynou do ústředního rozpočtu a pouze ten je soběstačný. Mezi jednotlivými rozpočty jsou finanční vztahy realizovány po vertikální linii (zejména formou účelových dotací, jelikož vlastní příjmy celků často nestačí pokrýt výdaje). Lze tedy říct, že v tomto modelu je vysoká míra přerozdělování financí, čímž se intenzivně ovlivňuje činnost a hospodaření nižších vládních úrovní. Tento model se velice podobal modelu v Československu do roku 1990.

Decentralizovaný model fiskálního federalismu

Na rozdíl od centralizovaného modelu, tento model přikládá jednotlivým nižším vládním úrovním úplnou míru finanční samostatnosti bez potřeby přerozdělovacích procesů. Tento model by znamenal, že i nejnižší vládní úrovně by měly dostatek financí k celoročnímu pokrytí

svých výdajů a musely by mít také vlastní rozsáhlou daňovou pravomoc. Právě proto se v praxi decentralizovaný model v čisté formě spíše nevyskytuje, jedná se pouze o teoretické vymezení.

Decentralizaci lze uskutečnit třemi způsoby:

- 1) Decentralizací daňových příjmů, tak i výdajových kompetencí. „Míra decentralizace se posuzuje podle podílu místních vlád na celkových rozpočtových příjmech a výdajích, čím jsou tyto podíly větší, tím větší je i míra decentralizace v dané zemi“ (Provazníková, 2015).
- 2) Decentralizací pouze veřejných výdajů.
- 3) Nedochozí ke zvyšování pravomocí ve výkonu výdajové a příjmové politiky. „Je založena na větší spoluúčasti místních vlád při rozhodování o některých veřejných statcích, bez změn jejich financování.

Ve prospěch decentralizace lze nalézt několik argumentů. V případě decentralizované organizace je schopna lépe interpretovat přání a potřeby místních obyvatel, ale i potřebný způsob jejich financování. Nižší vládní úrovně mají většinou lepší vnímání geografických a individuálních potřeb než ústřední vláda. Municipální (regionální) vládní úroveň také může lépe reprezentovat zájmy dané obce (regionu), lze je lépe kontrolovat a též se na nich podílet. Je zde tedy bezprostřednější vazba mezi voliči a politiky. Další tradiční argument lze vidět v existenci prostorové omezenosti užitků z některých veřejných statků a relativně vysoké náklady na rozhodování o poskytování místních veřejných statků v případě centralizovaného modelu. Tehdy dochází ke ztrátám z efektu centralizace (Provazníková, 2015).

3.4 Teoretické přístupy

Západní země mají velmi rozličné pojetí fiskálního decentralizmu. V této podkapitole se proto uvádí několik různých přístupů od několika autorů.

Tieboutův model

Autor Ch.M.Tiebout ve svém článku nazvaném „A Pure Economy of Local Expenditures“ z roku 1956 stanovil hypotézu, že „existuje-li dostatečně velké množství místních společenství, přičemž každé z nich poskytuje odlišný výběr veřejných statků, lze říci,

že veřejný sektor dosahuje takových výsledků jako sektor soukromý, protože každý jedinec si vybírá jen ten model spotřeby veřejných statků, který je pro něho nejefektivnější. Jedinec se může na základě své vůle rozhodnout, zda bude za veřejné statky platit, nebo bude „volit nohama“, čímž může vyjádřit své preference.

V praxi je užití tohoto modelu omezené. Je nutná dokonalá mobilita obyvatel, musí žít pouze z rozděleného důchodu, neexistují místní distorzní daně, musí existovat dostatečné množství společenství, přičemž nesmí být efekty přelévání mezi nimi (Provazníková, 2015).

Buchananova teorie klubů

Cílem klubů je těžit z úspor z rozsahu. Optimální velikost daného klubu lze určit, pokud jsou průměrné náklady na poskytování veřejného statku rovny mezním nákladům na rozšíření klubu o nového člena. Dalšími cíli jsou: sdílet náklady na zajišťování nedělitelné komodity nebo uspokojit zálibu ve spolčování s podobně zaměřenými jedinci. Autor předpokládá, že při daném geografickém rozmístění územních celků budou členové sdílet služby klubu v každé oblasti. Ve výsledku bude tak efektivní alokace veřejných statků, dle místních kolektivních preferencí. Toto pojetí však vychází z koncepce liberální ekonomie, kdy je statek poskytován pouze pokud je požadován místní komunitou, v jiném případě je poskytován na soukromé bázi. Dle Buchanana tedy některé celky budou mít na rozdíl od jiných rozsáhlý veřejný sektor.

Model má taktéž určitá omezení. Předpokládá se existence čistých veřejných statků (reálně jim však odpovídá pouze malé množství statků), v rámci území se předpokládá diference v důchodech, což ale může způsobit rozdílnou míru zdanění v daných komunitách a následně vznik polarizace bohatých a chudých důchodových skupin nebo různých náboženských či etnických skupin.

Brennan-Buchananova decentralizační hypotéza

Ekonomové John. G. Brennan a James M. Buchanan. uvádějí první možnost usměrnění veřejného sektoru. Prostřednictvím Leviatana definují veřejný sektor jako subjekt prosazující si své monopolní postavení, především ve smyslu práva zdanění a snaží se tak maximalizovat svou moc a příjmy. Jejich hypotéza řeší tuto situaci. Možným řešením je právě fiskální decentralizace přesouvající pravomoci a odpovědnost na nižší samosprávné celky. Dle tohoto lze decentralizace sloužit jako vhodný nástroj k dosažení optimální velikosti veřejného sektoru. Optimální velikosti se dosáhne vytvořením sítě jurisdikcí, které si konkurují, mají vlastní

daňovou povinností a jsou zodpovědné za poskytování veřejných statků. Výhody tohoto modelu je větší efektivita v poskytování veřejných statků, nižší náklady na rozhodování o poskytování veřejných statků centralizovanou vládou (Provazníková, 2015).

Lokalizační teorie

Tato teorie vychází z definované regionální ekonomie vypracované A. Losche (1954) s vazbami na práci W. Christallera (1933). Ten předpokládal, že různé činnosti (obsluhující různé spádové oblasti) potřebují ke svému efektivnímu fungování různé zastoupení na trhu, což je vyjádřené počtem uživatelů. Aby mohlo dle této teorie dojít k maximalizaci zisku, je nutné definovat okolí své společnosti. Musí se proto brát v potaz jak konkurence, tak náklady jejich odběratelů.

Pro určení optimální velikosti územní samosprávy pro poskytování místních veřejných statků je nutné brát do úvahy následující veličiny:

- a) Výše cestovních nákladů – cestovní náklady jsou jedním z příčin zmenšování samosprávných celků, ale jejich početného navyšování.
- b) Poptávka po místních veřejných statcích na osobu – vysoká hustota poptávky znamená navyšování počtu územních samospráv nabízející veřejné statky.
- c) Hustota populace – čím vyšší hustota populace, tím vyšší poptávka. To podporuje vznik územních samospráv.
- d) Úspory ze sortimentu – pokud celek poskytuje více statků v rámci jednoho území, může docházet ke snižování cestovních nákladů. Vzniklé úspory ze sortimentu vedou k rozšíření územních samospráv.
- e) Úspory z rozsahu – čím větší je velikost subjektů poskytující veřejné statky, tím vyšší vznikají úspory z rozsahu (Jílek, 2008).

Oatesův decentralizační teorém

Podstatou tohoto teorému je existence prostorové omezenosti užitků některých veřejných statků a problematika centrálního zavádění statků na místních úrovních, kdy dochází ke ztrátám efektu z centralizace (Provazníková, 2015).

Předpoklady modelu jsou následující: dokonalá informovanost místní veřejné správy o preferencích na daném území, náklady na poskytování veřejných statků jsou ve všech

samosprávách a centrální vlády stejné a dále se předpokládá jednotnost kvality statků poskytovaných centrální vládou. Poskytování veřejných statků je realizováno na základě poptávky. Zde se hledá bod optima mezi schopností místní samosprávy statek poskytovat a schopností občanů statek spotřebovávat. Jestliže dojde ke státnímu zásahu, je možná tzv. alokační neefektivnost, kdy se rozlišuje nedostatečná a vynucená spotřeba (Maaytová, Ochrana, Pavel, 2015).

3.5 Decentralizace veřejné správy v zemích Evropské unie

V rámci Evropské unie mají jednotlivé státy rozlišnou hierarchii v rámci dělby moci. Častý je třístupňový systém, ale v současnosti dochází k velké diverzitě jak ve velikosti jednotlivých municipálních jednotek, tak i v uspořádání jednotlivých vládních úrovní. V posledních 30 letech také více dochází k reformacím veřejné správy a s tím spojená decentralizace (Halásková, 2004).

Tuto skutečnost podporují data z následujících tabulek:

Tabulka 1 - Země s jedním stupněm územní samosprávy

Kypr	377 (24 obcí, 353 venkovských společenství – obcí)
Estonsko	227 obcí (194 venkovských obcí a 33 měst)
Finsko	432 obcí
Litva	61 obcí
Lucembursko	116 obcí
Malta	68 obcí
Slovinsko	210 obcí

Zdroj: Rada evropských obcí a regionů, vlastní zpracování

Tabulka 2- Země s dvěma stupni územní samosprávy

Rakousko	2358 obcí	9 spolkových zemí
Česká republika	6 248 obcí	14 krajů
Dánsko	270 obcí	13 krajů
Řecko	1034 místních vlád (914 obcí a 120 obcí s rozšířenou působností)	50 departmentů

Maďarsko	3145 obcí	19 regionálních oblastí
Lotyšsko	527 obcí	26 okresů
Nizozemsko	458 obcí	12 provincií
Portugalsko	308 obcí	2 autonomní oblasti
Slovensko	2891 obcí	8 krajů
Švédsko	290 obcí	20 krajů

Zdroj: Rada evropských obcí a regionů, vlastní zpracování

Tabulka 3 - Země s třemi stupni územní samosprávy

Belgie	589 obcí	10 provincií	6 regionů
Německo	12431 obcí	323 venkovských okresů	16 spolkových zemí
Francie	36784 obcí	100 departmentů	26 regionů
Irsko	85 obcí	29 krajů	8 krajských úřadů
Itálie	8101 obcí	103 provincií	20 regionů
Polsko	2478 obcí	314 regionálních oblastí	16 regionů (vojvodství)
Španělsko	8110 obcí	50 provincií	14 regionů
Velká Británie	404 obcí	34 krajských rad	Skotsko, Wales a Severní Irsko

Zdroj: Rada evropských obcí a regionů, vlastní zpracování

3.6 Rozpočtová soustava

„Rozpočtová soustava představuje hlavní objekt zájmu veřejných financí, neboť znázorňuje finanční vztahy, které veřejné finance tvoří“ (Rozpočtová soustava, 2009).

Soustava je nedílnou součástí každého finančního systému v jednotlivých státech. Její forma je závislá na politickém a územním uspořádání státu, na velikosti veřejného sektoru a také na tradicích. Hamerníková a kolektiv (2017) uvádí svou definici rozpočtové soustavy, a to jako „soustava veřejných rozpočtů (včetně rozpočtových vztahů uvnitř této soustavy) a institucí, které zabezpečují tvorbu, rozdělování, užití a kontrolu toků jednotlivých okruhů finančních prostředků v rámci této soustavy“.

Pro potřeby této práce je nutné spojit rozpočtovou soustavu s kontextem daňové soustavy. V řadě odborných publikací se lze setkat s mnoha daňovými principy, které poskytují jakýsi základ pro existenci daní. Veřejnost se tedy může dostat do povědomí například princip efektivnosti, spravedlnosti, nebo také specifitější principy jako je daňová výtěžnost, pružnost, jednoduchost výběru či stabilita daňového práva a harmonizace s Evropskou unií.

Co se týká otázky daňové spravedlnosti, existuje zde shodný pohled v tom, že „daňové systémy by měly zdaňovat stejně poplatníky se stejnou platební, spotřební nebo majetkovou kapacitou“ (Mayyatová, Ochrana, Pavel, 2015).

Dle daňové teorie existují dva principy spravedlivého zdanění:

- **Princip prospěchu**

Tento princip říká, že daně jsou spravedlivé tehdy, když poplatník jimi utrpí újmu, která se rovná užitku, kterou poplatník má z veřejných statků, jejichž existence je zajištěna skrz placení daní.

- **Princip platební schopnosti**

Princip je založen na tvrzení, že poplatník by měl platit daně podle své daňové kapacity. V tomto případě ale musí platit současně jak horizontální, tak vertikální spravedlnost. „Horizontální spravedlnost požaduje, aby poplatníci, kteří jsou na tom stejně (mají stejný celkový užitek), platili stejnou daň.“ (Maaytová, Hamerníková, 2010).

Vertikální spravedlnost požaduje, aby ten poplatník, který je na tom lépe, platil vyšší daň.

Dalším důležitým atributem při definování daňové teorie je daňová efektivnost. To souvisí s požadavkem na minimalizaci nákladů na daňový systém. Náklady se rozdělují na dvě skupiny: náklady administrativní a nadměrné daňové břemeno (ztráta mrtvé váhy). Mimo zaplacenou částku daně platí poplatník ještě navíc administrativní náklady (Maaytová, Hamerníková, 2010).

Rozpočtové příjmy

Příjmy lze dělit do několika skupin:

Dle charakteru příjmů:

- daňové
- nedaňové
- kapitálové
- přijaté dotace

Dle původu příjmů:

- vlastní příjmy

- příjmy z přerozdělovaných prostředků (nenávratné x návratné příjmy)

Nejvíce využívané dělení příjmů je na běžné a kapitálové příjmy. Běžné příjmy se v rozpočtu každoročně opakují a jsou určeny na financování běžných, pravidelných potřeb. Kapitálové příjmy jsou jednorázové a většinou účelové povahy – tedy k financování různých investic. Dalším častým členěním je členění na daňové a nedaňové příjmy. Do daňových příjmů se začleňují daně svěřené a sdílené. Do nedaňových příjmů spadají příjmy z majetku, z podnikatelské činnosti, z uživatelských poplatků a z fondů a darů (Provazníková 2007).

Členění daní

Daňové příjmy

Gruber (2016) dělí daně na následující typy:

- **Výdělkové (zaměstnanecké) daně**

Tato daň je spojena s výdělkem zaměstnanců a je primárním zdrojem financování programů sociálního zabezpečení.

- **Osobní daně**

Daň placená jedinci za jejich příjem získaný během roku. Od zaměstnanecké daně se odlišuje tím, že se vztahuje k širšímu rozpětí zdrojů příjmu (např. domácí šetření) a je to aplikováno na příjmy všech členů rodiny, ne pouze jedince jako v předešlém typu daní.

- **Korporátní daně**

Účelem této daně je zdanit zisky vlastníků kapitálu, který ale může „uniknout“ zdanění osobního typu daně.

- **Majetkové daně**

Daně placené na základě zdrojů vlastněných jedincem nebo rodinou. Do tohoto okruhu jsou zahrnuty například pozemky, šperky, umění, nemovitosti, ale také státní a místní majetkové daně založené na hodnotě pozemku a staveb na něm postavených. Také se zde zahrnuje daň dědická.

- **Spotřební daně**

Daň založená na spotřebě statků a služeb. Může se vztahovat na různé druhy spotřebního zboží nebo na konkrétní statek. Například cigarety, auta, pohonné hmoty, alkohol. Tyto daně jsou daně nepřímé (Gruber, 2016).

Nedaňové příjmy

- **Příjmy z vlastního podnikání**

Tyto příjmy představují běžné příjmy obcí a regionů v různém časovém období. Patří zde: „zisky z municipálních a regionálních podniků, podíly na zisku podniků s majetkovým vkladem obcí nebo regionů, příjmy z pronájmu majetku a příjmy z obchodování s cennými papíry“ (Provazníková, 2009).

- **Uživatelské poplatky**

„Jsou založeny na zásadě prospěchu a užitku ze spotřeby statku. Jsou vhodné zejména pro horizontální kooperaci mezi stejnými stupni vlád. Využívání poplatků je podmíněno charakterem statků – zpravidla se jedná o smíšené veřejné statky“ (Provazníková, 2009).

- **Příjmy z vlastní správní činnosti**

Jedná se například o příjmy z pronájmu a prodeje majetku. Tento typ příjmů je dobře predikovatelný, jelikož například příjmy z pronájmu majetku tvoří stabilní a dlouhodobý zdroj finančních prostředků.

- **Pokuty**

Jedná se o typ příjmu, který se nedá zcela jistě předpovídat a ve skladbě příjmů tvoří téměř zanedbatelnou položku. Pokuty jsou udělovány územním celkům, firmám a občanům (Provazníková, 2009).

- **Příjmy z mimorozpočtových fondů**

Tuto kategorii tvoří přebytky hospodaření z minulých let, příjmy běžného roku, které nejsou k využití v daném roce a převody prostředků z rozpočtu během roku do účelových peněžních fondů (Územní samospráva).

- **Ze sdružování finančních prostředků**

Pokud územní samosprávní celky disponují volnými financemi, například z přebytku rozpočtu předcházejícího období, snaží se tyto prostředky dále zužitkovat. Nejčastější forma je uložení peněz na spořicí účet, využit termínovaný vklad či investovat do volně obchodovatelných cenných papírů.

- **Ze sbírek a darů**

Tato položka opět představuje malou část z celkových příjmů. Jedná se například o sponzorské dary a charitativní sbírky.

- **Návratné zdroje – úvěry a půjčky**

Návratné příjmy jsou významný zdroj příjmů územní samosprávy a to zejména pro financování dlouhodobých investic. Půjčky představují nejlepší způsob financování kapitálových výdajů, jelikož investice většinou vytvoří příjmy z prodeje služeb a ty se mohou následně použít na splacení půjčky.

„Význam nedaňových příjmů se v poslední době zvyšuje. Závisí na množství a struktuře majetku, a ve větší míře na vlastní ekonomické činnosti územních samospráv. Zejména na úrovni obcí mohou být významným zdrojem příjmů užitelské poplatky za smíšené veřejné statky a služby. Jejich výnos však mohou snižovat transakční náklady spojené s jejich zavedením“ (Provazníková, 2009).

Výdaje

Výdaje lze členit dle několika hledisek, přičemž nejčastější bývá členění dle ekonomického hlediska na běžné a kapitálové výdaje.

- **Hledisko rozpočtového plánování:**
- **Plánované**

Odvíjí se od velikosti příjmů, rezerv vytvořených v minulosti (v podobě přebytku rozpočtu krajů a obcí) a případně od schopnosti jednotlivých článků rozpočtové soustavy zvýšit si své příjmy cizími zdroji, především půjčkou či úvěrem. Je však potřeba brát v potaz i celkové zadlužení státu a dle toho výdaje plánovat.
- **Neplánované**

Nahodilé výdaje (např. na odstranění následků živelných pohrom a událostí), sankční výdaje (např. v ČR pokuty za porušení rozpočtové kázně placené z rozpočtu obce do státního rozpočtu).
- **Ekonomické hledisko** – běžné x kapitálové výdaje
- **Hledisko využití finančních prostředků:**
- **Alokační** – zajištění veřejných statků (ať už prostřednictvím čistě veřejných statků či s pomocí soukromého sektoru – např. veřejné zakázky).
- **Distribuční** – na základě peněžních transferů.
- **Stabilizační** – regulace netržních činností, ovlivňuje se tím hospodářský růst a zaměstnanost.
- **Hledisko charakteru infrastruktury :**
- ekonomická
- sociální infrastruktura (Peková, 2004)
- **Dle rozpočtové skladby :**
- návratné – půjčky, investice
- nenávratné – neekvivalentní
- **Dle peněžního fondu:**
- výdaje veřejných rozpočtů
- výdaje mimorozpočtových fondů (Rozpočtová soustava, 2009).

Běžné výdaje slouží k financování opakujících se potřeb v daném roce, zatímco kapitálové výdaje jsou určeny k financování dlouhodobých, neopakujících se, potřeb (Peková, 2004).

Běžné výdaje se dále člení na:

- Neinvestiční nákupy (platby za provedenou práci, povinné pojistné placené zaměstnavatelem, nákup zboží a služeb, úroky a kurzové ztráty, poskytované zálohy související s neinvestičními nákupy)
- Neinvestiční transfery (podnikatelským subjektům a neziskovým organizacím, veřejným rozpočtům, vlastním fondům, obyvatelstvu, do zahraničí)
- Neinvestiční půjčky (ve stejném členění jako neinvestiční transfery)

Kapitálové výdaje se dále člení na:

- Investiční výdaje (investiční nákupy, nákup akcií a majetkových podílů)
- Investiční transfery (ve stejném členění jako neinvestiční transfery)
- Investiční půjčky (ve stejném členění jako neinvestiční transfery) (Provazníková, 2009)

4 Fiskální decentralizace v České republice a ve Španělsku

4.1 Administrativní dělení ČR a Španělska

Pro dostatečnou charakteristiku uspořádání obou zemí je v následující kapitole uvedeno administrativní dělení.

4.1.1 Administrativní dělení ČR

Pro naše území je charakteristická hustá síť venkovských sídel a menších měst. Charakter osídlení je jako již tradičně dán přírodními podmínkami na daném území. V oblasti vrchovin ve středních, západních a jižních Čech je typická síť malých sídel. Úrodné oblasti Čech, střední a jižní Moravy převažují větší sídla, které mají i více jak 2 000 obyvatel. V horských oblastech jsou sídla značně rozptýlena. Základní jednotkou administrativního členění je obec. V roce 2017 bylo v ČR celkem 6 258 obcí (Karas, Hanák, 2011).

Obce se liší podle objemu výkonu přenesené působnosti. „Podle objemu výkonu přenesené působnosti se člení obce do tří stupňů:

- **Obce I. stupně**

Vedou evidenci obyvatel, zajišťují v obci volby, zabezpečují ochranu veřejného pořádku atd.

- **Obce II. stupně**

Obce s pověřeným obecním úřadem - zajišťují různé činnosti (stavební úřady, matriky) za malé obce na základě dohody mezi obcemi nebo rozhodnutí.

- **Obce III. stupně**

Obce s rozšířenou působností - zajišťují činnosti živnostenských úřadů, vydávání cestovních a osobních dokladů, řidičských průkazů, vedení registru motorových vozidel, péči o nepřízpůsobivé občany, vyplácení sociálních dávek“ (Úvod do problematiky veřejné správy).

Větší územní jednotkou jsou okresy, kterých bylo v témže roce 76. Dále od 1.1.2000 vstoupilo v platnost nové dělení území na vyšší územně správní celky – kraje (14) (Karas, Hanák, 2011).

Obrázek 1 - Administrativní dělení ČR

Zdroj: Hradecký demokratický klub

4.1.2 Administrativní dělení Španělska

Španělské území se dělí na kraje, autonomní města (Ceuta a Melilla), provincie a obce. Kraj je územní jednotka tvořená hraničícími provinciemi, územními ostrovy nebo provinciemi s regionální historií. Krajů je celkem 14 a patří mezi ně: Andalucía, Aragón, Asturias, Islas Baleares, Islas Canarias, Cantabria, Castilla y León, Castilla-La Mancha, Cataluña, Extremadura, Galicia, Madrid, Murcia, Navarra, País Vasco, La Rioja a Comunidad Valenciana. Všechny kraje jsou spravovány samostatně na principu autonomie schválené soudy, kde se odráží jejich územní vymezení, jména, organizace a kompetence (División administrativa).

Provincie je seskupení obcí. Celkem 3 provincie jsou ostrovní, ostatní pevninské. Obecně lze říci, že v provinciích na jihu se nalézá méně velkých měst než na severu území. Provincie mají 3 hlavní funkce: 1) slouží k volebnímu vymezení, 2) slouží jako územní rozdělení státní správy nad periferiemi, 3) je nejvyšší místní subjekt s funkcí spolupracovat s obcemi prostřednictvím provinčního zastupitelství. Nejmenší územní jednotkou je stejně jako v České republice obec, kterých je 8 124.

Základní instituce všech komunit jsou: autonomní parlament, krajská vláda nebo výkonná moc, předseda komunity a vrchní soudní dvůr (La organización política y administración de España).

Obrázek 2- Administrativní dělení Španělska

Zdroj: Adevaherranz

4.2 Charakteristika obce

Obec je základní jednotkou územní správy. Obec je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem (Obec).

4.2.1 ČR

Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce (§ 1 zákona č. 128/2000 Sb.). Podle rozsahu výkonu státní správy v přenesené působnosti zákon rozlišuje:

- obecní úřad obce s rozšířenou působností (205 obcí) – k 31. 12. 2014
- obec s pověřeným obecním úřadem (393 obcí) – k 31. 12. 2014
- obec se základním rozsahem přenesené působnosti (6 258 obcí) – k 1. 1. 2016 (Členění obcí podle rozsahu výkonu státní správy).

Další rozlišení obcí může být na obce „neměstského charakteru“ a obce „městského charakteru“. Do první kategorie spadají především obce s menším počtem obyvatel. Druhou kategorii lze dále členit na:

- **Města**

Obec, která má alespoň 3 000 obyvatel, je městem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády.

- **Městyse**

Obec je městysem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády.

- **Statutární města**

Do této kategorie patří: Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Teplice, Karviná

a Mladá Boleslav. Území statutárních měst se může členit na městské obvody nebo městské části s vlastními orgány samosprávy.

- **Hlavní město Praha**

Je upraveno speciálním zákonem č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů “ (Obec).

Orgány obce

Obec je spravována zastupitelstvem obce vedle něhož existuje řada dalších samostatných orgánů.

- **Zastupitelstvo obce**

Zastupitelstvo obce je složeno z členů zastupitelstva obce a rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti obce. Jedná se například o schvalování programu rozvoje obce, rozpočtu obce, zřizování trvalých a dočasných fondů obce, vydávání obecně závazných vyhlášek obce, rozhodování o vyhlášení místního referenda, zřizování a rušení výborů obce a mnoho dalšího. Člen zastupitelstva je povinen se účastnit všech zasedání zastupitelstva, případně jiných orgánů obce. Je také povinen hájit zájmy občanů obce a plnit úkoly jím přidělené od orgánů obce (Zákon 128/2000 Sb.).

- **Rada obce**

Rada obce je výkonný orgán a za svoji činnost odpovídá zastupitelstvu obce. Přípravuje návrhy pro jednání zastupitelstva a dohlíží na plnění jím přijatých usnesení. Rada je tvořena starostou, místostarostou/y a dalšími členy voleny z řad zastupitelstva s tím, že počet členů musí být v rozmezí 5-11 a nesmí obsahovat více jak jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce.

„Radě obce je vyhrazeno například:

-zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, provádět rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce,

- plnit vůči právnickým osobám a organizačním složkám založeným nebo zřízeným zastupitelstvem obce, s výjimkou obecní policie, úkoly zakladatele nebo zřizovatele podle zvláštních předpisů, nejsou-li vyhrazeny zastupitelstvu obce (§ 84 odst. 2),
- rozhodovat ve věcech obce jako jediného společníka obchodní společnosti a další “ (Zákon 128/2000 Sb.).

- **Starosta**

Starosta má funkci zastupování obce navenek. Je taktéž volen z řad zastupitelstva, kterému též odpovídá. Starostu zastupuje místostarosta v době jeho nepřítomnosti nebo nemožnosti vykonávat funkci. Může být zvoleno i více místostarostů, kterým je přiděleno zabezpečování konkrétních úkolů.

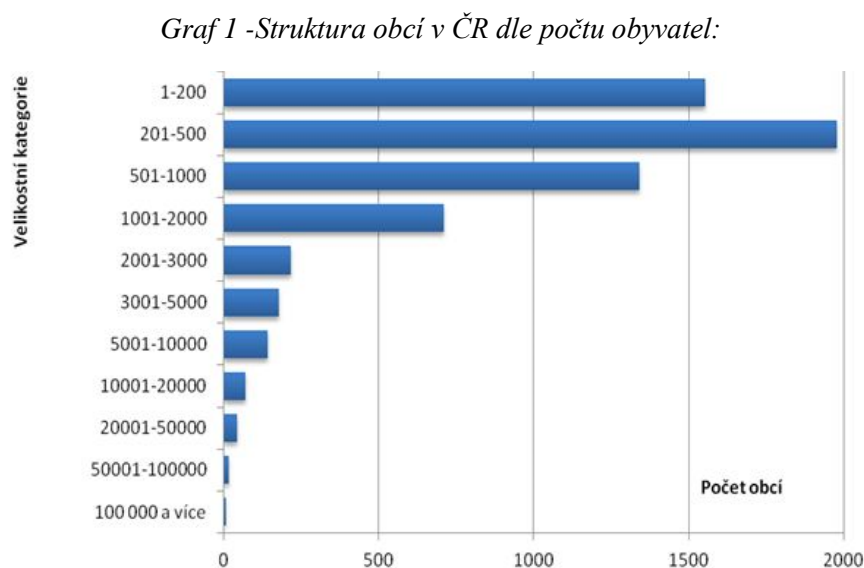
- **Tajemník obecního úřadu**

Osoba v této funkci je zodpovědná za plnění úkolů obecního úřadu v samostatné působnosti i přenesené působnosti starostovi. Pokud není v obci tato funkce zřízena, plní jeho úkoly starosta.

- **Obecní úřad**

Úřad tvoří výše zmíněné orgány a navíc také zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. V čele úřadu stojí starosta, rada obce zřizuje jednotlivé úseky činnosti úřadu (odbory a oddělení). „Obecní úřad v oblasti samostatné působnosti plní úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo obce nebo rada obce, a pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti. V oblasti přenesené působnosti obce vykonává obecní úřad státní správu s výjimkou věcí, které patří do působnosti jiného orgánu obce. Obecnímu úřadu je rovněž svěřeno rozhodovat o poskytování informací žadateli podle zákona o svobodném přístupu k informacím “ (Obec).

Následující graf uvádí strukturu obcí v ČR dle počtu obyvatel:

Zdroj: Socioekonomická geografie České republiky

4.2.2 Španělsko

Orgány obce

Správa obce spadá pod radnici, která obsahuje:

- **Starostu**

Starosta představuje nejvyšší autoritu obce. Řídí obec a její administrativu.

- **Obecní komise**

Komise je integrací starosty a jeho nadporučníků, které volně jmenuje. Jejich funkce je pomáhat starostovi při výkonu jeho funkce a plnění úkolů, které jsou jím přiděleny. V případě nepřítomnosti starosty jej zastupují. Počet nadporučníků nesmí převýšit počet členů rady obce a taktéž nepřekročí jednu třetinu zastupitelů.

- **Plenární zasedání**

Je tvořen všemi zastupiteli obce a předsedá mu starosta. Má vykonávat kontrolu nad obecními orgány a schvalovat rozpočty, nařízení a obecní předpisy.

- **Rada obce** - rada obce existuje pouze v obcích s více jak 5000 obyvatel.

- **Zvláštní komise účtů**

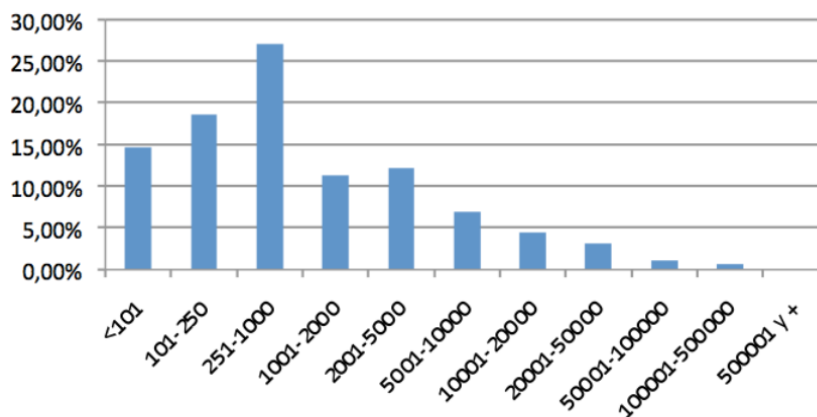
Komisi zvláštních účtů je přiděleno přezkoumání, studie a zprávy o všech účtech, které musí být schváleny na plenárním zasedání korporace (jak rozpočtové, tak mimorozpočtové) (Órganos del gobierno municipal).

V obcích s obyvatelstvem vyšším jak 5 000 existuje ještě navíc rada místní samosprávy – asistenční orgán pod organizací starosty. Existují však dva zvláštní režimy obcí:

- Obce s velkou populací - tento režim se aplikuje u obcí s populací vyšší jak 250 000 obyvatel.
- Obce s otevřeným režimem rady - tento režim je aplikován u obcí s populací nižší jak 100 obyvatel. Vláda a obecní správa jsou věnována starostovi a „sousedskému shromáždění“, jehož jsou součástí všichni voliči. Jeho fungování je přizpůsobeno místním tradicím a zvyklostem, za jiných okolností se obrací k zákonům (El municipio).

Následující graf uvádí velikostní strukturu obcí ve Španělsku dle počtu obyvatel:

Graf 2- Struktura obcí ve Španělsku dle počtu obyvatel:

Zdroj: Nada es Gratis

4.3 Rozpočtová soustava České republiky

Státní rozpočet v České republice je definován jako „plán finančního hospodaření státu na daný rozpočtový rok, kterým se zajišťuje plnění ekonomických, sociálních a politických funkcí státu“ (Peková, Pilný, Jetmar, 2008). Je ukotven v zákoně 336/2018 – Zákon o státním rozpočtu za rok 2019). Tento zákon navrhuje vláda a následně je schvalován Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR. Rozpočtová soustava se v České republice dělí na soustavu veřejných rozpočtů a soustavu mimorozpočtových fondů.

Soustava veřejných rozpočtů je dělena na:

- Nadnárodní rozpočet
- Státní rozpočet
- Rozpočty územních samospráv
- Rozpočty veřejných podniků a veřejnoprávních neziskových organizací ve veřejném sektoru
- Rozpočty regionálních rad regionů soudržnosti
- Rozpočty dobrovolných svazků obcí

Do soustavy mimorozpočtových fondů se řadí:

- Účelové státní fondy
- Fond zdravotního pojištění
- Fond sociálního zabezpečení
- Svěřenecké fondy
- Účelové i neúčelové mimorozpočtové fondy obcí a vyšších stupňů samospráv

„Hlavní funkcí státních mimorozpočtových fondů je poskytování dotací nebo půjček různým subjektům za určitých podmínek“ (Peková, Pilný, Jetmar, 2008).

Rozpočtový cyklus

Rozpočtový cyklus ČR zahrnuje 4 fáze:

1) Příprava státního rozpočtu

V této fázi dochází k vypracování strategie na následující 3 roky. Ta má obsahovat celkové výdaje sektoru veřejných institucí a také by měla obsahovat informace o popisu i kvantifikaci odvozovaných výdajových rámců státního rozpočtu a státních fondů opět ve stejném časovém horizontu. „Pro potřeby zhodnocení dopadu jednotlivých vládních opatření bude strategie také obsahovat prognózy hlavních položek příjmů a výdajů sektoru veřejných institucí při nezměněných hospodářských politikách (při variantě, kdy vláda nečiní opatření) a popis dopadů plánovaných střednědobých hospodářských politik na sektor veřejných institucí a postup dosažení střednědobého rozpočtového cíle.“

2) Schvalování

Tato část přísluší Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, která rozhoduje o přijetí či nepřijetí státního rozpočtu. Toto probíhá ve třech čteních. Pokud státní rozpočet není přijat, dochází k uplatnění rozpočtového provizoria.

3) Realizace a hodnocení

„Realizace schváleného státního rozpočtu je v pravomoci správců jednotlivých kapitol. Jednotlivé kapitoly mají za úkol zabezpečovat plynulé a hospodárné čerpání výdajů ve své kapitole a respektovat jejich výši, která byla pro kapitolu schválena ve státním rozpočtu formou závazných ukazatelů, a zároveň dodržovat stanovenou účelovost vynakládaných finančních prostředků.“

4) Vyhodnocení

S výsledky hospodaření za minulý rok je seznámena Poslanecká sněmovna do 30.4 následujícího roku. Výsledky hospodaření jsou obsaženy ve státním závěrečném účtu. „Je vypracován Ministerstvem financí ve spolupráci s ostatními správci kapitol, územními samosprávnými celky, dobrovolnými svazky obcí, Regionálními radami regionů soudržnosti a státními fond. Současně se Státním závěrečným účtem se předkládá návrh na použití přebytku rozpočtového hospodaření nebo návrh na úhradu schodku rozpočtového hospodaření. Přebytek státního rozpočtu či jeho část lze využít například ke snížení státního dluhu či k financování výdajů státního rozpočtu běžného rozpočtového roku“ (Státní rozpočet v kostce, 2018).

4.4 Rozpočtová soustava Španělska

Španělsko je decentralizovaný stát se 3 úrovněmi vlády: centrální, regionální a lokální. Ve finančním smyslu decentralizace zastává principy autonomie finanční, koordinace a solidarity, což je taktéž ustanoveno ve španělské ústavě z roku 1978. Regiony, stejně jako místní subjekty mají plnou finanční autonomii k sestavování svých vlastních rozpočtů, a proto vedle hlavního státního rozpočtu existují teritoriální rozpočty, které nejsou v rukou centrální vlády. Španělský zákon 47/2003 v článku 32 definuje státní rozpočet jako: „Výraz číselných, společných a systematických práv a povinností, které mají být naplněny během daného období všemi subjekty, které jsou součástí státní veřejnosti.“

Státním rozpočtem se zabývají následující texty:

- **Článek 134 ve španělské ústavě**

Tento článek přikládá úlohu vypracování rozpočtu vládě a změny a schválení zase soudnímu dvoru. Dále obsahuje popis jeho základních charakteristik jako je každoroční sestavování rozpočtu, obsah rozpočtu – všechny příjmy a výdaje veřejného sektoru, lhůtu na představení rozpočtu poslaneckému kongresu nejméně 3 měsíce před koncem rozpočtu předcházejícího, a také obsahuje ustanovení, že zákon o rozpočtu nemůže vytvořit daně. Může je pouze modifikovat na základě daňového práva (Constitución española, 1978).

- **Zákon o státním rozpočtu (47/2003)**

Účelem tohoto zákona je regulace rozpočtových, ekonomicko-finančních, účetních, intervenčních a finančních kontrolních systémů státního veřejného sektoru (Ley 47/2003).

- **Organický zákon o rozpočtové stabilitě a finanční udržitelnosti (2/2012).**

Účelem tohoto zákona je další rozvinutí článku 135 španělské ústavy, zajištění rozpočtové stability a finanční udržitelnosti všech orgánů veřejné správy, dále posílení důvěry ve stabilitu španělské ekonomiky a umožnění tak zlepšení vnímání investorů a mezinárodních institucí v rámci nového institucionálního rámce fiskální politiky. V závěru je také cílem posílit závazek Španělska s Evropskou unií, pokud jde

o rozpočtovou stabilitu, začleněním daňové smlouvy do španělského vnitrostátního právního řádu souběžně s jeho schválením v Evropské unii (Ley Orgánica 2/2012).

Obecný rozpočet ve skutečnosti obsahuje několik dalších dílčích rozpočtů. Jsou to:

- Státní rozpočet
- Rozpočty autonomních orgánů obecné státní správy
- Rozpočet sociálních zabezpečení
- Rozpočty subjektů veřejného podnikání
- Rozpočty státních obchodních společností
- Rozpočty nadací veřejného státního sektoru
- Rozpočty nezávislých správních orgánů, veřejné vysoké školy, konsorcia připojená k všeobecné státní správě, fondy bez právní subjektivity a ostatní subjekty veřejného státního sektoru (Státní rozpočet v kostce, 2018).

Rozpočtový cyklus

Schvalování státního rozpočtu probíhá v následujících fázích:

1) Zpracování

Tato fáze je přiřazena Ministerstvu hospodářství a financí, které shromažďuje rozpočty jiných orgánů a oddělení ministerstev a následně zašle vypracování zákona kongresu a to před 1. říjnem.

2) Schválení

Tato část je v kompetenci soudů, které musí zákon schválit do 1. ledna. Dle zákona 134.3 konstituce je vláda povinna představit zákon o rozpočtu poslaneckému kongresu nejméně 3 měsíce před koncem předcházejícího roku.

3) Výkon

Výkon přísluší orgánům veřejné správy předat dál výkon a kontrolu, přes které se realizují veřejné výdaje.

4) Kontrola

Existují dva typy kontroly. První je vnitřní, kdy administrace kontroluje výkon rozpočtu. Tato kontrola je prováděna v průběhu platnosti zákona. Druhým stupněm

kontroly je kontrola vnější, která je vypracovávána autonomním účetním dvorem. Ten sleduje reálné příjmy a výdaje a výsledky předává kongresu. Poslední fáze cyklu je uzavření a vypořádání k 31. prosinci, kdy účetní dvůr vytvoří obecný účet státu a zašle soubor informací a návrhů soudnímu dvoru (Leiceaga Abal, 2012).

4.5 Ekonomická situace České republiky a Španělska

Tato kapitola pojednává o ekonomické situaci v obou vybraných zemích a řeší hlavní makroekonomické ukazatele v průběhu několika posledních let.

4.5.1 Česká republika

České ekonomice se v posledních letech dařilo. V roce 2017 nabral výkon české ekonomiky dále na síle. „Hospodářský výkon, po solidním růstu v roce 2016, ještě více nabral na síle. Hrubý domácí produkt vzrostl v roce 2017 meziročně o 4,4 % a prodloužil růstový trend již na čtvrtý rok. V průběhu roku 2017 meziroční růstová dynamika postupně zrychlovala až na 5,5 % ve 4. čtvrtletí, což bylo nejvíce od 3. čtvrtletí 2015.“ Docházelo k velkému očekávání ze strany podniků, kdy se předpokládalo navýšení výrobní a investiční činnosti. Pozitivní vývoj se udál i na straně domácností, jelikož docházelo ke zrychlenému vývoji mezd a lidé se tak nebáli utrácet. Domácnosti zvyšují své výdaje již od roku 2013. V posledním roce došlo ke kulminaci na 4 %. Příznivá situace vznikala i na poli zahraniční poptávky. Její růst se promítl do kladného salda bilance zahraničního obchodu se zbožím a službami. V ekonomice za rok 2017 došlo k meziročnímu vzrůstu o 2,7 %, což je nejvíce za posledních deset let. Co se týká hrubého domácího produktu, ten vzrostl meziročně o 4,4 %. To značí pozitivní trend již po čtvrtý rok v řadě.

Poptávka a produkce

Průmyslová produkce zaznamenala růst čtyři roky za sebou. V roce 2017 kulminovala meziročním vzrůstem o 6,5 %. A v hlavním článku produkce – ve zpracovatelském průmyslu stoupla výroba meziročně o 7 %. Největší zásluhu na to má výroba motorových vozidel, výroba chemických látek a chemických přípravků, dále rozvoj technologie a farmacie. Největší pokles naopak zaznamenala produkce ostatních dopravních prostředků a zařízení a snížení poptávky

po těžbě, která zaznamenává dlouholetý negativní trend (Analýza vývoje ekonomiky ČR, 2017).

Ceny

Inflace zrychlila své tempo růstu v průměru na 2,5 %. V roce 2016 se jednalo o 0,7 %. Tato situace tedy znamená překročení dvouprocentního inflačního cíle ČNB. Jednalo se o nejvyšší míru inflace za posledních 5 let. Inflaci táhly nahoru zejména ceny potravin jako reakce na růst cen zemědělských výrobců a druhým faktorem byly náklady na bydlení v souvislosti s rostoucími cenami nemovitostí. Dalším neopomenutelným faktorem bylo zdražení ropy, které vyvolalo zdražení importu, v návaznosti na to zdražení cen průmyslových výrobců a v konečné fázi i zvýšení spotřebitelských cen.

Na růst inflace se podílela většina oddílů spotřebního koše. Ceny potravin a nealkoholických nápojů výrazně zasáhly do úrovně cenové hladiny. V říjnu 2017 zaznamenaly růst 7,8 %, což značí nejvyšší hodnotu od roku 2012. Z hlediska konkrétních produktů nejvíce zdražilo máslo, vejce, maso, ovoce a brambory. Vyšší bylo tempo růstu cen v sektoru bydlení (vzrůst o 1,7 % vzhledem k 2016), zatímco ceny elektřiny zpomalily růst a zemní plyn zachoval meziroční záporné hodnoty.

Trh práce

Výrazný růst ekonomiky se začal projevovat i na trhu práce. Ten vykazoval příznaky přehřátí a pohyboval se pod hranicí přirozené míry nezaměstnanosti. Zaměstnanost stoupla v posledním čtvrtletí o 1,5 %, tedy na 5 262,7 tis. osob, což je nejvyšší hodnota od vzniku samostatné ČR. Problémem se stal však výrazný nepoměr mezi nabídkou a poptávkou po práci, kdy poptávka výrazně převyšovala. To vytvořilo tlak na růst mezd, kdy průměrná hrubá měsíční nominální mzda vzrostla o 7 % na 29 504 Kč (Analýza vývoje ekonomiky ČR, 2017).

Veřejný sektor

Státní rozpočet v roce 2017 skončil deficitem ve výši 6,2 mld. Kč, na rozdíl od roku 2016, kdy došlo k výraznému přebytku – 61,8 mld. Kč. K této situaci však přispěly dobíhající platby od EU vázající se k ukončenému programovému období. Hospodaření státního rozpočtu bylo

vázáno na vyšší výběr daní, ale i pomalejší čerpání evropských fondů. Saldo státního rozpočtu tvořilo 0,1 % HDP (v roce 2016 1,3 %).

Daňové příjmy včetně pojistného na sociální zabezpečení se výrazně zvýšily, a to o 7,8 % a předčily tak rozpočtová očekávání o 42,8 mld. Kč. Tyto pozitivní hodnoty souvisejí s příznivým vývojem ekonomiky, růstem mezd a domácí poptávky. Na druhé straně, nedaňové příjmy, zaznamenaly meziroční pokles o 43,8 %, tento pokles je však ovlivněn tím, že v roce 2016 ovlivňovaly nedaňové příjmy již výše zmíněné platby od EU.

Na straně výdajů se podílely z největší části běžné výdaje, jejichž tempo bylo nejvyšší za posledních osm let (+ 5,5 %). V tomto sektoru tvořily největší výdaje na sociální dávky (hlavně dávky na důchodcové a nemocenské pojištění). „Nejvyšší dynamiku meziročního růstu dosáhly neinvestiční transfery soukromoprávním subjektům (+13,6 %), neinvestiční transfery příspěvkovým apod. organizacím (+13,5 %) a neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně (+13,3 %).“ Kapitálové výdaje meziročně klesly o 3 %. Tento výsledek má odůvodnění v nedočerpání investic zejména společných programů ČR a EU. Nejvíce prostředků bylo čerpáno v rámci OP Doprava 2014+, OP Životní prostředí 2014+, OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014+ a Program rozvoje venkova 2014+.

Státní dluh se zvýšil na 1624,7 mld. Kč, tj. o 0,7 % více než v roce 2016. „Hodnota vnitřního dluhu vzrostla o 27,3 mld. Kč, korunová hodnota zahraničního dluhu se naopak snížila o 16 mld. Kč. Státní půjčky spočívaly převážně v emisích státních dluhopisů, jejichž výnosy sloužily ke splátkám jistin státního dluhu“ (Analýza vývoje ekonomiky ČR,2017).

4.5.2 Španělsko

Dle dat Národního statistického úřadu, hrubý domácí produkt ke konci roku 2016 průměrně vzrostl o 3,2 %, stejně jako v roce 2015 a jako téměř dvojnásobek hodnoty eurozóny (1,7 %). Tyto hodnoty jsou tak nejvyšší od roku 2007. Největší hybná síla tohoto ekonomického vzrůstu je národní poptávka. Za rok 2016 příspěvek interní poptávky byl pozitivní po třetí po sobě jdoucí rok (2,8 %). Vnější čistá poptávka vzrostla o 0,5 % po dvou letech negativních hodnot. Soukromá spotřeba zaznamenala v roce 2016 průměrný roční vzrůst o 3,6 %. Vzhledem k externímu sektoru, export a import statků a služeb ukázal vysokou dynamiku zmírněním tempa pokroku vzhledem k roku 2015.

Trh práce minulý rok zaznamenal pozitivní vývoj započatý v roce 2014. Dle čísel z EPA¹ v posledních 3 letech vzniklo téměř milion a půl pracovních míst a počet nezaměstnaných se

¹ EPA = Encuesta de población activa. Volně přeloženo jako „Průzkum aktivního obyvatelstva“.

snížil o více než milion a půl. Tato evoluce se v prvních měsících roku 2017 ustálila dle čísel zaměstnanosti Sociálního zabezpečení z ledna a února.

Meziroční cena indexu konzumních cen španělské ekonomiky se, i přes negativní pozici v první polovině roku 2016, vrátila do pozitivních hodnot v září (0,2 %) až do prosince (1,6 %) a 3 % v lednu a únoru 2017. Vzrůst indexu v posledních měsících je vysvětlováno vzrůstem cen paliv a elektřiny (Informe económico financiero 2017).

Poptávka a produkce

Dle posledních dat Národního statistického úřadu korespondujících s čtvrtým trimestrem 2016, španělská ekonomika si udržela expanzivní profil započatý v roce 2013, když se zaznamenal značný růst převážně ve vytváření zaměstnanosti.

Dle výsledků Národního statistického úřadu, HDP v objemu zaregistroval v posledním trimestru 2017 vzrůst o 0,7 %, stejně jako v minulém trimestru, přičemž třináct po sobě jdoucích trimestrů byl v těchto hodnotách zaznamenán pozitivní trend. V meziročních termínech HDP vzrostl v posledním trimestru 2017 o 3 %, což je o 0,2 % méně než v minulém trimestru.

Hlavní motor španělské ekonomiky byla však stále národní poptávka. Příspěvek národní poptávky na meziroční růst HDP se zmiřňoval čtvrtý po sobě jdoucí trimestr na hodnotě 2,2 %, nižší o 0,3 % než v předcházejícím trimestru. Co se týká externí čisté poptávky, ta byla v poslední době pozitivní, stejně jako v minulých dvou trimestrech, dosahující 0,8 % - o 0,1 % vyšší než předcházející trimestr. V linii s vývojem HDP, počet zaměstnaných vzrostl o 2,7 % meziročně v posledním trimestru 2016, což souvisí se vznikem téměř půl milionu pracovních míst na plný úvazek v posledním roce 2017.

Hrubý domácí produkt se v roce 2016 ustálil na hodnotě meziročního vzrůstu 3,2 %, stejně jako v roce 2015, přičemž tato hodnota značí nejvyšší růst od roku 2007. Kompozice růstu byla více vyrovnaná: národní poptávka měla podíl 2,8 % na růstu HDP a externí poptávka měla podíl 0,5 %. Tato hodnota byla nejvyšší po dvou letech negativních hodnot kvůli zpomalení importu statků a služeb nad exportem. V roce 2017 se však obě složky poptávek dostaly do pozitivních hodnot HDP, poprvé od roku 2000 (Informe económico financiero 2017).

Ceny

Meziroční variační hodnota indexu konzumních cen byla v únoru roku 2017 3 % kvůli zpomalení cen elektřiny, zpracovaných potravin a průmyslových statků, to kompenzovalo růst cen nezpracovaných potravin, paliv, zatímco ceny služeb zachovaly nezměněnou hodnotu variace. Ceny energetických produktů vzrostly v únoru meziročně o 16,8 %. Tento vývoj se vysvětluje změnou růstu cen elektřiny, které se posunuly z 26,2 % v lednu 2017 meziročně na 18,9 % v únoru, částečně kompenzována růstem cen paliv, které vzrostly z 13,9 % na 16,4 % meziročně.

Inflace nezpracovaných potravin se pohybovala na úrovni 5,4 %. Ceny zpracovaných potravin, nápojů a tabáku se snížily o 0,3 % až do zaznamenání variační meziroční hodnoty nuly jako následek. Celkově se ceny potravin rostly s větší intenzitou v měsíci lednu 2017 – 0,6 % více, až do 1,7 % meziroční hodnoty.

Ceny průmyslových statků se měnily lehce v únoru s pozitivním trendem 0,2 % až do 0,6 % meziročně převážně kvůli cen zboží osobního použití, které zintenzivněli bod poklesu – 1,4 %. Meziroční sazba cen služeb se usídlila na hodnotě 1,3 %. Meziroční sazba indexu konzumních cen byla v únoru 3 %, což je o 0,1 % více než v lednu 2017. (Informe económico financiero 2017).

Pracovní trh

Statistiky na poli pracovního trhu zaznamenaly ve čtvrtém trimestru 2016 prodloužení dynamiky v utváření pracovních míst. V lednu a únoru 2017 se objevila větší intenzita rytmu v utváření míst.

Dle EPA ² se zaměstnanost ve španělské ekonomice snížila v posledním trimestru 2016 na 19 400 lidí po vzrůstu na číslo 45 000 osob ve stejném trimestru roku 2015. Zaměstnaní obyvatelé stoupli na 18 508 101 osob. Meziroční variace tak byla 0,4 %. V souvislosti s rokem 2015 stejného trimestru, zaměstnanost vzrostla na 413 900 osob.

Dle ministerstva práce sociálních věcí počet čerpajících sociálního zabezpečení vzrostl o 0,9 % meziročně ve čtvrtém trimestru 2016, což je o dvě desetiny více než

^{2 2} EPA = Encuesta de población activa. Volně přeloženo jako „Průzkum aktivního obyvatelstva“.

v předcházejícím období. Míra zaměstnanosti u osob starších 16 let se zvýšila ve čtvrtém trimestru na hodnotu jako ve stejném období předcházejícího roku – na 48 %.

Dle hodnot EPA meziroční vzrůst zaměstnanosti se uskutečnil hlavně v sektoru služeb a průmyslu (se vzrůstem o 1,7 % a 4,7 %). V této souvislosti se v oblasti stavebnictví zvýšila zaměstnanost o 2 % a v zemědělství o 4,7 % (Informe económico financiero 2017).

Počet nezaměstnaných se redukoval na stav 83 000 osob ve čtvrtém trimestru 2016, po snížení na 73 000 osob v roce 2015, což se doposud považuje za nejvyšší pokles nezaměstnanosti ve čtvrtém trimestru v historii. V tomto bodě byl celkový počet nezaměstnaných 4 237 800 lidí – nejnižší hodnota od třetího trimestru 2009. V posledním roce nezaměstnanost klesla na 541 700 osob, což je 11,3 % meziročně. Míra nezaměstnanosti klesla o 2,3 % vzhledem k předcházejícímu období (18,6 % aktivního obyvatelstva).

Veřejný sektor

V roce 2016 se deficit státního rozpočtu zastavil na hodnotě 4,54 % HDP (29 308 miliónů Eur), což bylo ve výsledku nižší, než byl předpokládaný deficit pro daný rok. Toto znamenalo pro stát dobrý výchozí bod pro následující rok, kdy byla plánována řada fiskálních změn a také plánované snížení deficitu na 3,1 % HDP. Vzhledem k roku 2015 se deficit snížil o 12 % a o více než 60 % v porovnání s rokem 2009, kdy deficit dosáhl svého dosavadního maxima - 11 % HDP.

Snížení deficitu bylo možné díky příznivému vývoji nefinančních zdrojů, které se v národním účetnictví zvýšily o 1,5 %. Na jednu stranu daňové zdroje zaregistrovaly vhodný vývoj, zejména DPH a DPFO, které se zvýšily o 2,3 %. Na druhou stranu celkové sociální nabídky zaznamenaly velký dynamismus vývoje, od 1,4 % na začátku roku 2017 po 3,1 % na konci roku.

Poměr veřejných výdajů na HDP se v roce 2016 ustálil na 42,4 %. Tento stav veřejných výdajů se vysvětluje snížením výhod v nezaměstnanosti (Informe económico financiero 2017).

4.6 Státní rozpočty 2018 z pohledu účasti územních samosprávných celků

Tato kapitola definuje schválené státní rozpočty roku 2018, rozděluje je dle druhového dělení a následně vyjadřuje skutečnou účast územních samosprávných celků v rámci stejného roku.

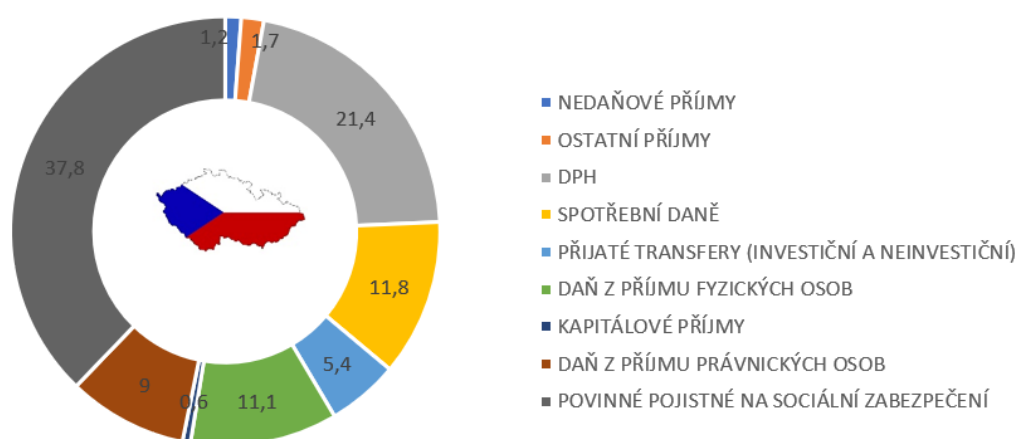
4.6.1 Česká republika

Státní rozpočet 2018 - Příjmy

Na rok 2018 jsou příjmy státního rozpočtu stanoveny na 1314,5 mld. Kč. Dle předpokladů by měly vzrůst daňové příjmy a příjmy z povinného pojistného na sociální zabezpečení. U nedaňových příjmů se očekává pokles. V následujícím diagramu lze pozorovat schválené složení příjmů rozpočtu pro rok 2018. Nejvyšší podíl příjmů obsahují daně (53,3 %) a příjmy z povinného pojistného na sociální zabezpečení (37,8 %). Minoritní podíl na státním rozpočtu mají především kapitálové příjmy a nedaňové příjmy.

Graf 3- Struktura příjmů ČR

STRUKTURA PŘÍJMŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU ROKU 2018
v %

Zdroj: Ministerstvo financí ČR, vlastní zpracování

Následující tabulka obsahuje druhovou strukturu příjmů a jejich podíl postoupení obcím a krajům – dle skutečnosti (do 30.9.2018). Částky jsou uvedeny v tisících Kč.

Tabulka 4 - Druhová struktura příjmů ČR

	Dle skutečnosti	Podíl na celku (v %)	Výnos ze sdílených daní	Z toho plynoucí obcím a krajům	Vyjádřené v %
Daňové	906 994 457	88,6	583 692 343	189 201 495	32,5
Nedaňové	14 852 299	1,5	X	Od obcí a krajů 1 414	0,0095
Kapitálové	11 957 090	1,2	X	X	X
Přijaté transfery	90 386 340	8,8	X	Od obcí a krajů 202 000	0,223
Celkem	1 024 190 185	100	X	X	X

Zdroj: Monitor státní pokladny, Finanční správa, vlastní zpracování

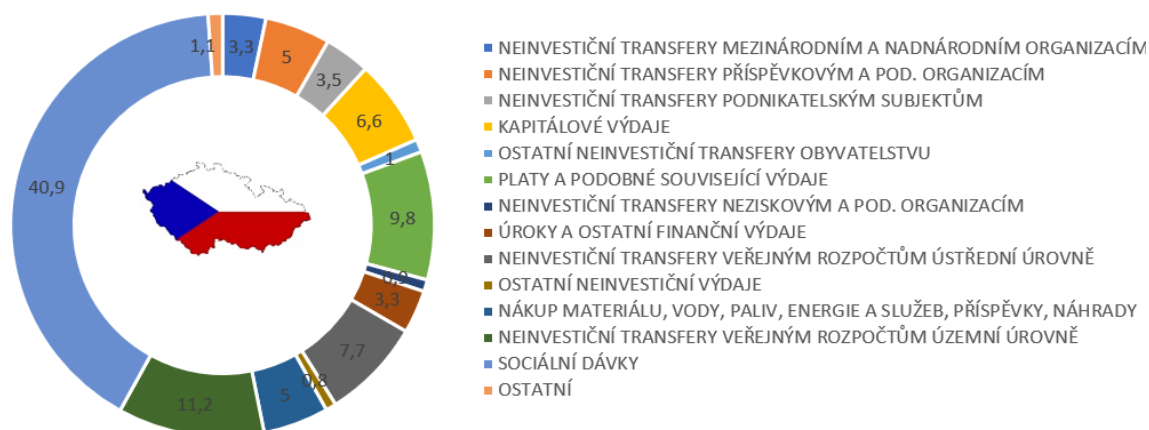
Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že daňové příjmy na konci září 2018 představují majoritní podíl státních příjmů (88,6 %). Více jak polovina tohoto druhu příjmu je tvořena inkasem ze sdílených daní. Z této hodnoty dále plyne 32,5 % do rozpočtu obcí a krajů. Celkem to činí přes 189 miliard Kč, přičemž do konce roku 2018 dojde k navýšení této hodnoty. Dále je v tabulce zaznamenán podíl obcí a krajů na výnosu státních nedaňových příjmů (např. ze splátek půjčených prostředků) a podíl na přijatých transferech (investičního a neinvestičního charakteru). Obce a kraje se na výnosu nedaňových příjmů podílely částkou 1,4 mil. Kč, zatímco přijaté transfery od těchto celků zaznamenaly hodnotu 202 milionů.

Státní rozpočet 2018 - Výdaje

Výdaje státního rozpočtu na rok 2018 jsou plánovány na 1364,5 mld. Kč. Toto tedy znamená deficit ve výši 50 miliard Kč. Největší část výdajů pro tento rok tvoří výdaje na sociální dávky (40,9 % celkových výdajů), neinvestiční výdaje veřejným rozpočtům územní úrovně (11,2 %) a platy a s nimi související výdaje (9,8 %). Zbylé položky jsou tvoří již minoritní zastoupení.

Graf 4 - Struktura výdajů ČR

STRUKTURA VÝDAJŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU PODLE DRUHŮ V ROCE 2018
v %

Zdroj: Ministerstvo financí ČR, vlastní zpracování

Následující tabulka obsahuje druhovou strukturu výdajů a jejich podíl určený obcím a krajům – dle skutečnosti (do 30.9.2018). Částky jsou uvedeny v tisících Kč.

Tabulka 5 - Druhová struktura výdajů ČR

	Dle skutečnosti	Podíl na celku (v %)	Výdaje pro obce a kraje	Podíl obcí a krajů v %
Běžné	946 490 413	93,95	129 472 302	13,68
Kapitálové	60 925 190	6,05	9 792 776	16,07
Celkem	1 007 415 604	100	139 265 078	13,82

Zdroj: Monitor státní pokladny, Finanční správa, vlastní zpracování

Dle výše uvedené tabulky lze konstatovat, že běžné výdaje tvoří téměř většinu celkových státních výdajů. Z tohoto druhu výdajů je určeno téměř 130 miliard pro obce a kraje. Z kapitálových výdajů je pro obce a kraje směřováno téměř 10 miliard. Celkem je územním samosprávám určeno téměř 14 % celkových výdajů státu.

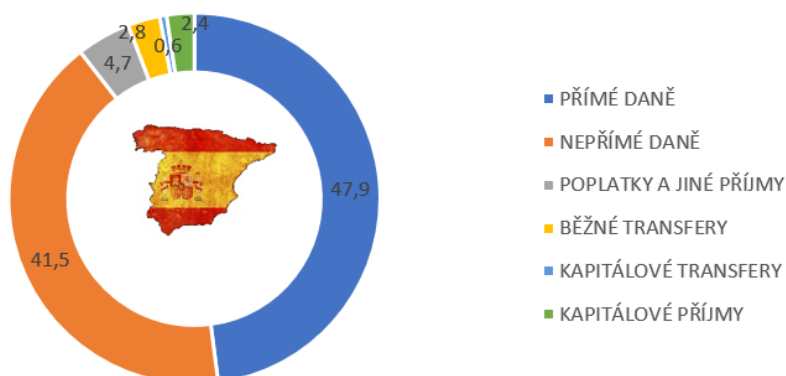
4.6.2 Španělsko

Státní rozpočet 2018 - Příjmy

V roce 2018 se státní příjmy očekávají na úrovni 141 086 miliard Euro. Dle ekonomických výhledů se předpokládá růst HDP o 2,7 % (o 4 % méně, než v předcházejícím roce). Přímé daně tvoří největší část příjmů - 47,9 % celkových státních příjmů, nepřímé daně tvoří 41,5 % těchto příjmů. V souhrnu daňové příjmy tvoří téměř většinu celkových příjmů.

Graf 5 - Struktura příjmů Španělska

STRUKTURA PŘÍJMŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU ROKU 2018
v %

Zdroj: Ministerio de Hacienda, vlastní zpracování

Následující tabulka obsahuje druhovou strukturu příjmů a jejich podíl postoupení obcím a krajům za rok 2018 (do 30.9.2018) Částky jsou uvedeny v miliónech Euro.

Tabulka 6 - Druhá struktura příjmů Španělska

	Dle skutečnosti	Podíl na celku (v %)	Z toho plynoucí obcím a krajům	Vyjádřené v %
Daňové	257 216	85,48	97 532	37,92
Nedaňové	28 315	9,41	X	X
Kapitálové	3 150	1,05	X	X
Přijaté transfery	12 223	4,06	Od obcí a krajů 5 641	46,15
Celkem	300 904	100	X	X

Zdroj: Ministerio de Hacienda, vlastní zpracování

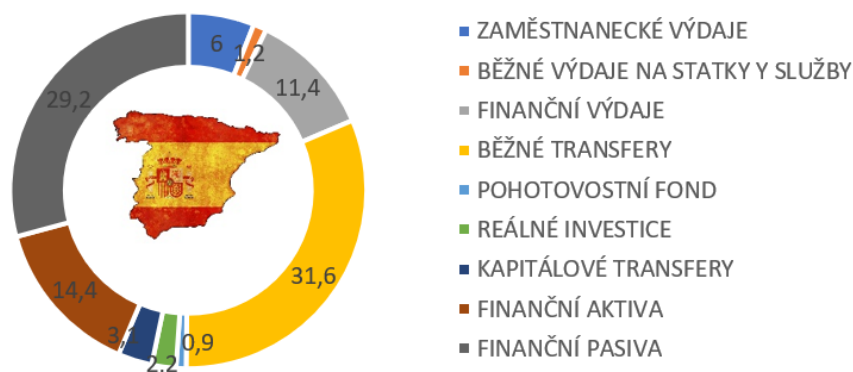
Dle této tabulky je patrné, že daňové příjmy tvoří většinu celkových příjmů. Z tohoto druhu plyne do rozpočtu územních samospráv téměř 38 %, což činí 97 miliard Euro. Naopak od těchto celků plyne do státního rozpočtu 5,6 miliardy Euro, což je téměř polovina veškerých přijatých transferů. Nejmenší podíl na celkových příjmech tvoří kapitálové příjmy, které tvoří pouze 3 mld. Euro (pouze 1 % celkových příjmů).

Státní rozpočet 2018 - Výdaje

Pro rok 2018 byly plánovány výdaje na 278 065 miliónů Euro. Přičemž největší podíl na celku tvoří běžné transfery (31,6 %) a pasiva (29,2 %) a aktiva (14,4 %). Nejmenší podíl mají naopak běžné výdaje na statky a služby a pohotovostní fond.

Graf 6 - Struktura výdajů Španělska

STRUKTURA VÝDAJŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU
PODLE DRUHŮ V ROCE 2018
v %

Zdroj: Ministerio de Hacienda, vlastní zpracování

Následující tabulka obsahuje druhovou strukturu výdajů a jejich podíl výdajů obcím a krajům roku 2018 dle skutečnosti (do 30.7.2018). Částky jsou uvedeny v miliónech Euro.

Tabulka 7 - Druhová struktura výdajů Španělska

	Dle skutečnosti	Podíl na celku (v %)	Výdaje pro obce i kraje	Podíl obcí a krajů na celku (v %)
Běžné	432 781	96,21	40 520	9,36
Kapitálové	17 004	3,79	2 452	14,42
Celkem	449 785	100	42 972	9,55

Zdroj: Ministerio de Hacienda, vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že běžné výdaje tvoří téměř většinu celkových státních výdajů. Pouze 9 % těchto výdajů je určeno pro územní samosprávy, což činí 40 mld. Euro. Kapitálová složka výdajů tvoří téměř 4 % celkových výdajů, přičemž pro územní celky

se z této složky směřováno necelých 15 % (2,4 mld. Euro). Celkem je pro samosprávné celky určeno necelých 10 % celkových výdajů.

4.6.3 Srovnání ČR a Španělsko

Státní rozpočty obou zemí byly na rok 2018 sestavovány jako schodkové. Co se týká příjmové strany rozpočtů, největší objem příjmů tvoří daně. V České republice se jedná o cca 88,5 %, zatímco ve Španělsku dosahuje hodnota téměř 85,48 %. Tyto hodnoty však nejsou konečné, jelikož byla poskytnuta data do září 2018. Dle posledních vyčíslených skutečností představují daňové příjmy ze sdílených daní pro územní samosprávné celky 32,5 % v ČR a 37,92 % ve Španělsku podílu na celkových daňových příjmech. Je možné tedy usoudit, že přerozdělování sdílených daní probíhá v přibližně podobném režimu. Transfery těchto celků adresované státu tvoří v ČR téměř zanedbatelnou hodnotu (0,223 %), avšak ve Španělsku je to 46,15 % z celkových přijatých transferů. Zde tedy lze pozorovat veliký nesoulad hodnot. Na výdajové straně rozpočtů tvoří podíl adresovaný samosprávným celkům 13,82 % v ČR a 9,55 % ve Španělsku, což je také poměrně stejná hodnota.

4.7 Financování územních samospráv

Tato kapitola charakterizuje jednotlivé systémy financování územních samosprávných celků.

4.7.1 Česká republika

Příjmovou stránkou veřejných rozpočtů tvoří daňové a nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a dotace.

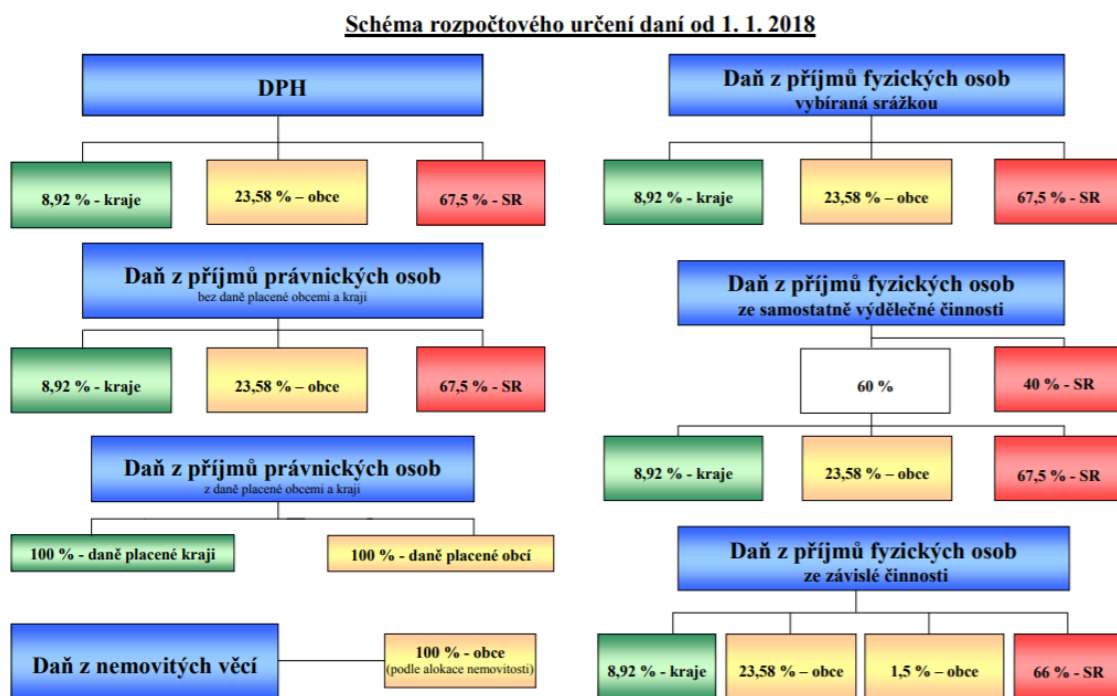
Daňové příjmy

Daně tvoří důležitou část rozpočtu územních samospráv. Dělí se na daně přímé a nepřímé. Do první skupiny patří daně důchodové – daň z příjmu fyzických a právnických osob a také majetkové daně – daň z nemovitosti, dědická daň, darovací daň, daň z převodu nemovitostí či daň silniční. Do skupiny nepřímých daní patří daně univerzální (DPH) a selektivní (spotřební – z piva, vína, tabákových výrobků a cla). Dále byly také zavedeny ekologické daně, kam patří daň ze zemního a dalších plynů, daň z pevných paliv a daň

z elektřiny. Dle určení daní, tedy kam daně plynou, se určuje, zda se jedná o daně státní (plynoucí do státního rozpočtu), svěřené (plynoucí do místních rozpočtů) a místní (plynoucí taktéž do místních rozpočtů, avšak s tím rozdílem, že o těchto daních rozhoduje samospráva samostatně).

Podíly jednotlivých daní plynoucích z výnosu do jednotlivých úrovních vlády se mění, níže je uvedeno aktuální znění zřehledněné do diagramu:

Graf 7 - Rozpočtové určení daní ČR

Zdroj: Finanční správa

Daňové příjmy rozpočtů jednotlivých krajů tvoří

- daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušný kraj, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty,
- podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně, s výjimkou daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,

d) podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,

e) podíl na 8,92 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob sníženého o výnosy uvedené v písmenech c) a d),

f) podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob, s výjimkou výnosů uvedených v písmenu a) a v § 4 odst. 1 písm. g) (Zákon č. 243/2000 Sb.).

Daňové příjmy rozpočtů obcí tvoří

a) výnos daně z nemovitých věcí; příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází,

b) podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty,

c) podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně podle zákona o daních z příjmů,

d) podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby, s výjimkou výnosů uvedených pod písmenem c),

e) podíl na 23,58 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob sníženého o výnosy uvedené v písmenech c) a d),

f) podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob, s výjimkou výnosů uvedených v písmenu h) a v § 3 odst. 1 písm. a),

g) daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušná obec, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby,

h) podíl na 1,5 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně z příjmů, s výjimkou daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby.

(2) Procento, kterým se obce s výjimkou hlavního města Prahy, Plzně, Ostravy a Brna (dále jen „ostatní obce“) podílejí na procentní části celostátního hrubého výnosu daní podle odstavce 1 písm. b) až f), se vypočte jako součet:

a) poměru započtené výměry katastrálních území obce (odstavec 7) k celkově započtené výměře katastrálních území všech obcí, vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,03,

b) poměru počtu obyvatel obce k počtu obyvatel všech obcí vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,10,

c) poměru počtu dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí k počtu těchto dětí a žáků za všechny obce, vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,09,

d) poměru násobku postupných přechodů, vypočteného pro obec pomocí koeficientů postupných přechodů, k součtu násobků postupných přechodů vypočtených za ostatní obce, vyjádřeného v procentech a násobeného koeficientem 0,78 a dále násobeného celkovým procentem, kterým se na část celostátního hrubého výnosu daní podle odstavce 1 písm. b) až f) podílejí ostatní obce, toto celkové procento se vypočte způsobem uvedeným v odstavci 4 (Zákon č. 243/2000 Sb.).

Procenta, kterými se jednotlivé kraje podílejí na procentní části celostátního hrubého výnosu daně:

Tabulka 8 - Procenta pro kraje k výnosu daně

Kraj	Procento
Hlavní město Praha	3,183684
Středočeský	13,774311
Jihočeský	8,607201
Plzeňský	7,248716
Karlovarský	3,772990
Ústecký	8,242502
Liberecký	4,681207
Královéhradecký	6,442233
Pardubický	5,555168
Vysočina	7,338590
Jihomoravský	9,526055
Olomoucký	6,751705
Zlínský	5,251503
Moravskoslezský	9,624135
Úhrn	100,000000

Zdroj: Zákon č. 243/2000 Sb.

Tabulka 9 - Koefficienty a násobky postupných přechodů

Obce s počtem obyvatel od-do	Koefficient postupných přechodů	Násobek postupných přechodů
0-50	1,0000	1,0000 x počet obyvatel obce
51-2000	1,0700	50 + 1,0700 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 50
2001-30000	1,1523	2136,5 + 1,1523 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 2000
30001 a více	1,3663	34400,9 + 1,3663 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 30000

Zdroj: Zákon č. 243/2000 Sb.

Tabulka 10 - Přepočítávací koeficient

	Přepočítací koeficient
Hlavní město Praha	4,0641
Plzeň	2,2961
Ostrava	2,2961
Brno	2,2961
Ostatní obce	1,0000

Zdroj: Zákon č. 243/2000 Sb.

Nedaňové příjmy

Mezi nedaňové příjmy patří:

- Příjmy z vlastní činnosti a odvody přebytků organizací s přímým vztahem – zahrnují příjmy z vlastní činnosti, tj. příjmy ze zpoplatnění veřejných služeb poskytovaných občanům apod.
- Přijaté sankční platby a vratky transferů
- Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy
- Přijaté splátky půjčených prostředků.

Mezi podstatnou část rozpočtových příjmů municipalit se řadí kapitálové příjmy, které jsou tvořeny příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatních kapitálových příjmů a příjmy z prodeje akcií. Projevem přerozdělovacích procesů jsou dotace. Dotace plynoucí do rozpočtu municipalit jsou především účelové.

Dalším druhem příjmu místních subjektů jsou místní poplatky, které si každá obec zavádí fakultativně. Mohou tedy být uvedeny v platnost například následující poplatky:

- a) Poplatky ze psů
- b) Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt
- c) Poplatek za užívání veřejného prostranství
- d) Poplatek ze vstupného
- e) Poplatek z ubytovací kapacity

- f) Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst
- g) Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů
- h) Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace (Zákon č. 565/1990 Sb).

4.7.2 Španělsko

Demokratická ústava z roku 1978 započala proces politické a fiskální decentralizace ve Španělsku, což vedlo k vytvoření tří vládních úrovní jako protiklad k minulosti, kdy byly pouze dvě úrovně (Boadway, Anwar, 2009). Důsledkem decentralizace se aktuálně ve Španělsku téměř polovina veřejných financí adresuje územním samosprávám, zatímco běžné administraci je přisouzeno asi 20 % výdajů státního rozpočtu. I přesto, že se stát snaží snížit svůj každoroční rozpočet, stále dává značnou část financí na tyto samosprávné celky. V souladu se současnými systémy, územní samosprávné celky mají (mimo autonomní regiony Pais Vasco a Navarra, které mají odlišný systém financování) dva hlavní zdroje svého financování:

- a) Postoupené daně, participace na výběru DPFO, DPH a speciálních daní
- b) Transfer rozpočtu výdajů státu

První zdroj financování není reflektován v rozpočtu státu, jelikož tyto zdroje nejsou zahrnovány do rozpočtových příjmů státu. Na druhou stranu, stát zahrnuje do svého výdajového rozpočtu přidělování převodů územním samosprávám, stejně tak ty zdroje, které aplikují systémy současného financování (zajišťovací fond, záruční fond, fondy meziteritoriální kompenzace, participace na státních příjmech od místních korporací atd.) jako všechny ostatní, které se derivují z dohod a programových smluv.

Za rok 2018 se příjmy státního rozpočtu předpokládají na 42 744 miliónu eur (vzrůst o 4,2 %) z čehož 60,4 % je adresováno regionům (což je zvýšení o 6,4 %), zatímco obcím putuje o 1 % financí více než v předešlém roce.

V roce 2017 transfery regionům činily 24 274 miliónů eur, z čehož 74,1 % je z aplikování systému financování v souladu s regulací zakotvené v zákoně 22/2009 z 18. prosince a z fondů meziteritoriální kompenzace. Celých 25,9 % výdajů jsou ostatní transfery realizované na základě smluv, programových smluv nebo dohod, které mají za účel přispět ke zdrojům

autonomních komunit pro provádění programu konkrétního financování v oblasti svých kompetencí (Soriano, Navaro, 2011).

Systém financování regionů, obcí a měst s vlastní autonomií

Rozlišují se dva typy autonomních komunit s rozdílným financováním.

- A) Samosprávy se společným režimem
- B) Samosprávy s nájemním režimem, oblast Pais Vasco a Navarra
- C) Města se statusem autonomie

A) Samosprávy se společným režimem

První část samospráv je utvořena dle zákona 22/2009 spojující financování všech služeb prostřednictvím postoupených daní, z transferů fondu garance základních veřejných služeb a fondu globálního zajištění.

Pro konvergenci mezi regiony a těmi, kteří nemají stejný rozvoj a menší rentu na osobu, existují zde dva fondy – fond autonomní konvergence dotovaný sekundárními zdroji státu - fondem pro konkurenceschopnost a fondem pro spolupráci. Tyto fondy se využívají v momentě, kdy dochází k vypořádání příslušného roku (Soriano, Navaro, 2011).

Daňová kapacita regionů

Zákon 22/2009 obsahuje následující zdroje daní:

- Kolekce plně postoupených daní: daň z převodu dědictví a dokumentované právní úkony, daň z dědictví a darů, speciální daň z určitých způsobů dopravy, autonomní typ daně z uhlovodíku, daň z hazardních her a sazby ovlivňující přenosové služby
- Samostatná sazba daně z příjmu fyzických osob, jež koresponduje s regionální účastí 50 % výkonu této daně
- Postoupení 50 % z daně z přidané hodnoty korespondující se spotřebou každého regionu, stanovenou indexem spotřeby

- Postoupení 58 % ze speciálních daní z piva, meziproduktů a alkoholu
- Postoupení 100 % daně z uhlovodíku a elektřiny distribuované po regionech ve funkci indexu spotřeby

Tento zdroj financování regionů prostřednictvím zcela postoupených daní (s výjimkou daně uhlovodíku a elektřiny) nemá reflexi v rozpočtu státu, jelikož se tyto daně nezahrnují do jeho příjmů.

Transfery z fondu záruky

Tyto transfery mají za úkol zajistit, že každý region dostane stejné zdroje na obyvatele, v podmínkách upravené populace nebo jednotky potřeb pro financování veřejných služeb, které jsou esenciální pro stát sociálního zabezpečení.

V tomto fondu se zadržuje 75 % zdrojů z postoupených daní regionům a také ho tvoří vedlejší zdroje státu. Tento příspěvek se kalkuluje pro každé období zvlášť. Determinanty jsou: částka základního roku (2007) a index změn daňových příjmů státu mezi základním rokem a rokem následujícím.

Každý region participuje v tomto fondu založeném na sérii proměnných, které determinují své obyvatele nebo jednotku potřeby. Transfer každého regionu se definuje jako diference (pozitivní nebo negativní) mezi částkou participace regionu a mezi 75 % jeho daňových zdrojů a je účinný během měsíčního doručení a také prostřednictvím konečného vypořádání. Tyto procesy nemají charakter rozpočtový. V roce 2018 příspěvek státu do tohoto fondu činil 8 969 miliónů eur (Informe económico y financiero 2017).

Proměnné, které tvoří tento fond jsou následující:

Tabulka 11 - Proměnné fondu záruky

obyvatelé	30 %
rozloha	1,8 %
disperze	0,6 %
ostrovní charakter	0,6 %
chráněné skupiny rozdělené do sedmi věkových skupin	38 %
obyvatelé starší 65 let	8,5 %
obyvatelé ve věku mezi 0 a 16 lety	20,5 %

Zdroj: Ministerio de Hacienda, vlastní zpracování

Fond globálního zabezpečení

Tento fond je uzavírací mechanismus systému financování, jelikož pokrývá rozdíl mezi potřebou financování každého regionu a sumou daňové kapacity a převodů (kladných nebo negativních) ze záručního fondu. Region má fond globálního zabezpečení pozitivní v případě, že má potřeby financování vyšší, než je suma své daňové kapacity a suma transferů z fondu záruky vzhledem k základnímu roku 2007. Tento fond se kalkuluje pomocí částky základního roku, zvýšené o index změn daňových příjmů státu mezi základním rokem a rokem následujícím. Příjem těchto zdrojů se formuje v rozpočtu státu jako výdaj na transfery. V roce 2018 se v rozpočtu tomuto fondu přidělilo 3 996 miliónů Eur (Soriano, Navaro, 2011).

B) Samosprávy s nájemním režimem

Regiony jako País Vasco a Navarra mají svůj systém financování.

País Vasco

System financování mezi tímto regionem a státem je nazýván „Concierto Económico“. V aktuálním rozpočtu je tomuto regionu určeno 1 237 miliónů eur.

Navarra

Finanční vztahy mezi tímto regionem a státem jsou založeny na systému „Convenio Económico“. V aktuálním rozpočtu je tomuto regionu určeno 492 miliónů eur.

C) Města se statusem autonomie

Města Ceuta a Melilla potvrdila svoji autonomii v roce 1995. Mezi jejich finanční zdroje patří některé místní subjekty. To, co mají stejné s regiony je aplikace zákona 22/2009, které ve svém „Prvním dodatečném ustanovení“ zakládá své potřeby v základním roce, ekvivalentní fondu globálního zabezpečení tohoto roku. Navíc je tato dispozice regulována ve speciálních zdrojích, které se kumulují ve fondu kooperace.

Fondy meziregionální kompenzace

V zákoně o rozpočtu státu v roce 2018 se shromažďují kredity určené k financování těchto fondů. Fondy představují formu instrumentu regionálního rozvoje určený ke korigování nerovnováhy regionálních ekonomik a k vytvoření efektivity principu solidarity. Existují dva fondy tohoto typu – kompenzační fond a doplňkový fond. Ten první je určen k financování investičních nákladů méně rozvinutých regionů, které podporují přímo či nepřímo vytváření příjmu a bohatství na přijímacím území. Druhý fond se specializuje na financování počátečních výdajů nebo na provozování investic.

Z kompenzačního fondu byly v roce 2018 zvýhodněny následující regiony: Galicia, Andalucía, Principado de Asturias, Cantabria, Región de Murcia, Comunitat Valenciana, Castilla-La Mancha, Canarias, Extremadura, Castilla y León a města Ceuta y Melilla. Tyto regiony dle Národního statistického úřadu vykazují příjmy na osobu menší než je celostátní průměr (Soriano, Navaro, 2011).

Příspěvky do fondů meziregionální kompenzace

Dle článku 2 zákona 22/2001 se fond kompenzace se dotuje ročně s následujícími hodnotami:

- a) Hodnota ne menší než 22,5 % ze základu výpočtu vytvořeného veřejnými financemi. Tím se rozumí soubor výdajů za rok zahrnutých do rozpočtu státu a jeho autonomních orgánů, což odpovídá novým investicím občanské povahy, váženým počtem obyvatel a relativním příjmem prostředků z fondů vzhledem k národnímu průměru.
- b) Dodatečně, 1,5 % plus 0,7 % předchozí hodnoty, přičemž poslední procento je částka, která se přidává dle proměnné „města se statusem autonomie“.
- c) Dodatečně, 1 % množství determinovaného v odstavci a), přičemž se přidává dle proměnné „nejvzdálenější region“.

Dle článku 6.1 zákona 22/2001, komplementární fond se dotuje pro každý region a autonomní město s hodnotou ekvivalentní 33,33 % z příslušného kompenzačního fondu.

Distribuce kompenzačního fondu

Fond vyžaduje rozlišování mezi autonomními komunitami a městy se statutem autonomie. Distribuce do regionů se realizuje v souladu s proměnnými: relativní populace, migrační rovnováha, nezaměstnanost, oblast a rozptýlení populace.

- 87,5 % je přímo úměrná relativní populaci (kvocient mezi jeho legálním obyvatelstvem a podílem všech obyvatel regionů)
- 1,6 % přímo úměrná migrační bilanci (průměr vnitřního migračního zůstatku každého regionu plus průměr zahraniční emigrace odpovídající posledním deseti rokům. Tento proměnlivý migrační zůstatek bude mít nulovou hodnotu pro ty regiony, jejichž zůstatek je kladný, přičemž distribuce 1,6 % bude výhradně mezi zbývajících společenstvími)

- 1 % přímo úměrné nezaměstnanosti (podíl mezi počtem nezaměstnaných a počtem aktivních každého regionu, váženým vztahem mezi počtem aktivních každého regionu a celkovým počtem aktivních všech regionů, které jsou příjemci z fondu)
- 3 % přímo úměrné povrchu každého území
- 6,9 % přímo úměrná rozptýlení populace na území (počet jednotek na čtvereční kilometr každého regionu, vážený vztahem mezi rozlohou každého regionu a celkovou plochou regionů, které jsou příjemci z fondu)

Jakmile se provede toto rozdělení, vytvoří se dále korekce výsledku dle následujících dvou kritérií: inverzní příjmy každého obyvatele na každé území a ostrovní povaha.

V případě regionu Canarias se přidá částka vyplývající z výpočtu popsaného v odstavci c). Městům se statusem autonomie se přidá polovina částky, která vyplývá z odstavce b) předchozí části (Soriano, Navaro, 2011).

Ostatní transfery regionům

V roce 2018 se v rozpočtu státu vyčlenilo 7 129 miliónů eur na další transfery regionům, což je meziroční vzrůst o 13,7 %. Největší podíl transferů (31,3 %) byl destinován na odbor podpory nezaměstnanosti. V roce 2018 bylo přiděleno 2 231 miliónů eur, které byly určeny především na odborné, profesní a průběžné odborné přípravy, jakož i různé programy na podporu zaměstnanosti.

Transfery na sociální služby a služby propagace dosahovaly 1 533 miliónů eur určené k rozvoji osobní autonomie a péče o osoby v situacích závislosti. Vzhledem k předchozímu roku byl zaznamenán vzrůst o 9,2 %. Další pozitivní vývoj byl shledán i na poli infrastruktury, kde se investovalo hlavně do budování nových silnic a dálnic, dále i na poli vzdělávání.

Místní subjekty

Princip financování místních subjektů je založen na výnosech z účasti na výběru státních daní v souladu se stávajícím systémem financování. Existují také další příspěvky, které umožňují uspokojit další specifické potřeby různých oblastí místní soutěže.

V roce 2017 toto financování nabylo hodnoty 16 750 miliónů eur, což vytváří meziroční pokles o 1,6 %.

Participace místních subjektů na státních daních:

System, který je v platnosti od roku 2004, je uspořádán kolem dvou modelů, z nichž první se nazývá „Přiřazovací model“, který má dvě složky – převod státních daní a doplňkové financování. Druhý model se nazývá „model distribuce proměnnými“ definovaný předem určenými proměnnými (Soriano, Navaro, 2011).

Přiřazovací model

Pro uplatnění modelu je nutné splnit následující kritéria:

- Hlavní město provincie nebo regionu, které mají počet obyvatel stejný nebo vyšší 75 000.
- Provincie a asimilované subjekty (Informe económico financiero 2018).

Model nabízí dvě formy financování:

- a) Postoupení určitých procent z příjmů ze sběru daní získaných státem – DPFO, DPH a speciálních daní.

Následující tabulka ukazuje postoupení z výběru státních daní obcím a provinciím. Hodnoty jsou uvedeny v %.

Tabulka 12 - Postoupení z výběru státních daní obcím a provinciím

Státní daně	Velké obce	Provincie
DPFO	2,1336	1,2561
DPH	2,3266	1,3699
Speciální daně (alkohol, tabák, meziprodukty atd.)	2,9220	1,7206

Zdroj: Ministerio de Hacienda, vlastní zpracování

Částka odpovídající přiřazení je částka, která je výsledkem použití výše uvedených procent. Tato částka nemá rozpočtovou reflexi, neboť tyto částky nejsou zahrnuty do celkových příjmů státního rozpočtu.

Daň z výnosu fyzických osob - obce

Postoupení probíhá ve formě 2,1336 procentuálního nepostoupeného výnosu regionům z této daně. Rozdělení 1,6875 % státní daňové sazby daňi z příjmu fyzických osob odpovídající základnímu roku v každé obci, poskytnuté Státní agenturou pro správu daní podle článků 113 a 115 TRLRH³.

DPH – obce

Postoupení probíhá ve formě 2,3266 procentuálního nepostoupeného výnosu regionům z této daně. Toto přidělení bude určeno použitím indexu spotřeby regionu, ke kterému každá obec náleží, zvýšený o dané proměnné. Výpočet lze definovat jako:

$$\mathbf{PIVA_t^m = 0,017897 \times RLIVA_t \times IC_t^i \times (P_t^m / P_t^i)}$$

$PIVA_t^m$ = částka plnění DPH přidělené obci m v čase t

$RLIVA_t$ = sběr daně státu, která nebyla postoupena regionu

IC_t^i = index územní spotřeby ověřený Národním statistickým institutem a vypracovaný pro účely přidělení daně z přidané hodnoty regionům, určený pro region i, do které obec m patří, za rok t.

P_t^m a P_t^i = obyvatelstvo obce m a regionu i, aktualizováno k 31.12 roku t.

Speciální daně – obce

Postoupení probíhá ve formě 2,9220 procentuálního nepostoupeného výnosu regionům z této daně. Výpočet je následující:

$$\mathbf{PIIEE(h)_t^m = 0,020454 \times RL\ IIIEE(h)_t \times IC_t^i(h) \times (P_t^m / P_t^i)}$$

$PIIEE(h)_t^m$ = částka výnosu zvláštní daně postoupená obci m v roce t, odpovídající daním na které se tato část vztahuje.

³ Texto refundido de la Ley Reguladora de las Haciendas Locales. Volně přeloženo – „revidovaný text zákona o místních subjektech“.

$RL\ IIEE(h)_t$ = sběr daně státu, která nebyla postoupena regionu

$IC_t^i(h)$ = index územní spotřeby, ověřený Národním statistickým ústavem, regionu, jemuž obec m patří pro rok t a sestavené pro účely rozdělení zvláštní daně do regionů.

P_t^m a P_t^i = obyvatelstvo obce m a regionu i , aktualizováno k 31.12 roku t (Real Decreto Legislativo 2/2004)

b) Participace v doplňkovém fondu financování

V souladu s TRLRHL⁴, tato účast ve fondu se vytváří pro každý rozpočtový rok, kdy se násobí účast v základním roce se vzrůstem, který zaznamenávají daňové příjmy státu mezi základním a následujícím rokem.

V roce 2018 přísluší místním subjektům částka ekvivalentní částce z roku 2004 (základní rok systému), zvýšená o stejné podmínky jako vzrůst daňových příjmů státu v roce 2018 vzhledem k základnímu roku. Tato částka se navýší o aktualizovaný příjem kompenzací, které jsou následkem reformy o dani z ekonomické aktivity.

Financování z tohoto fondu v roce 2018 činilo 6 281 miliónů eur určených obcím a 5 284 miliónů eur určených provinciím. Obě dvě částky taktéž zahrnují splátky na účet za tentýž rok. Tyto částky budou vyplaceny subjektům zahrnutým do tohoto modelu financování prostřednictvím měsíčních plateb rovných jedné dvanáctině příslušného úvěru (Informe económico financiero 2018).

Distribuční model podle proměnných

Obce, které nejsou zahrnuty do výše uvedeného modelu, se budou podílet na státních daních dle toho modelu.

V souladu s TRLRHL celková částka z participace jednotlivých měst na státních daních se pro každý rozpočtový rok determinuje jako násobek účasti v základním roce se zvýšením, které zaznamenávají daňové příjmy státu mezi základním a rokem korespondující účasti

Výpočet evoluce vzhledem k minulému roku je následující:

$$IE = ITEn / ITEn-1$$

IE = vývoj změn

ITEn = daňové příjmy v aktuálním roce

⁴ Texto refundido de la Ley Reguladora de las Haciendas Locales. Volně přeloženo – „revidovaný text zákona o místních subjektech“.

ITEn-1 = daňové příjmy v minulém roce

Vzorec pro stanovení PIE⁵ je tedy následující:

$$PIEn = PIEn-1 \times \Delta ITEn / ITEn-1$$

Metoda distribuce

Celková účast se distribuuje mezi jednotlivé obce dle následujících kritérií:

- a) 75 % proporciálně k počtu obyvatel jednotlivých obcí vážený koeficientem dle populační vrstvy ke které patří.

Tabulka 13 - Koeficienty pro metodu distribuce

Vrstva	Počet obyvatel	Koeficienty
1	Více jak 50 000	1,4
2	20 001 – 50 000	1,3
3	5 001 – 20 000	1,17
4	Do 5 000	1

Zdroj: Universidad de Murcia, vlastní zpracování

- b) 12,5 % bude rozděleno v závislosti na průměrném fiskální úsilí každé obce získaném v druhém roce před zákonem o obecných rozpočtech příslušného státu, vážené počtem obyvatel práva.

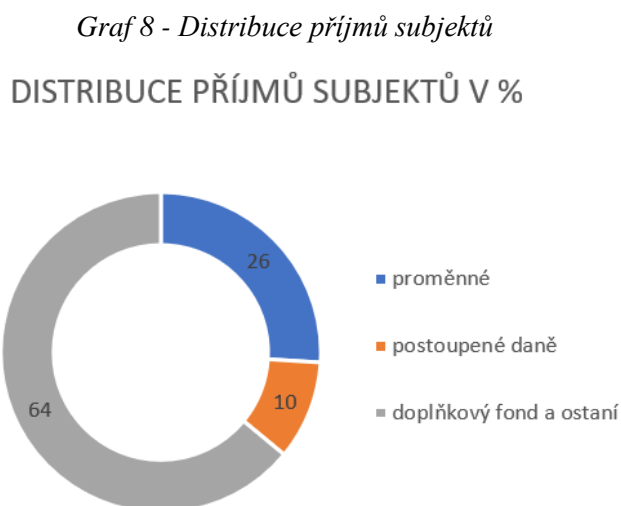
Pro tyto účely se bude chápat jako průměrné fiskální úsilí každé obce, které pro každý fiskální rok určují obecné zákony o státním rozpočtu podle žádosti obcí, které obcí obsahují.

- c) Zbývající 12,5 % bude rozděleno v závislosti na inverzní daňové kapacitě v podmínkách stanovených obecnými zákony o státním rozpočtu.

⁵ Participación en ingresos del estado. Volně přeloženo – participace na státních příjmech.

Financování touto metodou v roce 2018 činilo 4 686 miliónů eur, které budou vypláceny obcím prostřednictvím měsíčních plateb, což odpovídá jedné dvanáctině daného úvěru.

Následující graf ukazuje procentuální složení jednotlivých příjmů daných subjektů dle metody distribuce:

Zdroj: Universidad de Murcia, vlastní zpracování

Z grafu je patrné, že největší část příjmů obcí v distribučním modelu dle proměnných je prostřednictvím doplňkového fondů a ostatních fondů. Dále následuje podíl proměnných a pouze 10 % tvoří příjmy prostřednictvím postoupených daní.

Participace provincií na státních daních

V obecném smyslu účast provincií na státních daních obsahuje dva komponenty: 1) bezpodmínečnou účast, která se řídí výše popsaným typem přenosu a 2) účast na příspěvkovém fondu pro zdravotní péči. Příspěvky na účet z účasti na státních daních odváděné provinciemi za rok 2018 korespondující s fondem pro zdravotní péči činí 711 miliónů eur. Převod těchto částek je prováděn ve výši jedné dvanáctiny výše uvedené částky.

Participace speciálních režimů

Účast místních subjektů z Pais Vasco a Navarra ve výběru státních daní se budou řídit ustanoveními současné dohody *Concierto y Convenio Económico*. Subjekty z Kanárských ostrovů se budou účastnit v souladu s obecnými pravidly vztahující se na subjekty společného

systemu, i když financování prostředků zahrnutých do modelu převodu bude upraveno podle ustanovení v článku 158 TRLRHL⁶. Města Ceuta a Mellila jako subjekty asimilované na obce se budou podílet na výběru daní dle obecných norem.

Jiné transfery místním subjektům

Místní subjekty dostávají běžné a kapitálové transfery pro financování svých výdajových politik celkovou částku ve výši 581 miliónů eur. Celých 88 % transferů místním subjektům je zahrnuto do převodních politik jiných veřejných správ, na podporu zaměstnanosti a kultury. V rámci výše zmíněných transferů do jiných orgánů veřejné správy se přebírají především úvěry určené k financování místních infrastruktur, zařízení a služby městské hromadné dopravy obcím, což činilo 229 miliónů eur. Převody určené na podporu obcím byli v roce 2018 poskytnuty ve výši 230 miliónů eur, a to zejména na akce zaměřené na podporu začleňování a stability pracovní síly, zatímco akce zaměřené na rozvoj kultury se zvýšily o 6,3 % vzhledem k předcházejícímu roku zejména kvůli podpoře sportovních aktivit, speciálně kvůli Středomořským hrám 2018, které hostila Tarragona.

⁶ Texto refundido de la Ley Reguladora de las Haciendas Locales. Volně přeloženo – „revidovaný text zákona o místních subjektech“.

4.7.3 Srovnání systémů obou zemí

Srovnání systémů je zřehledněno do následující tabulky:

Tabulka 14 - Srovnání systému financování

	Česká republika	Španělsko
Počet vládních úrovní	3	4
Existence malých obcí	Ano	Ano
Zásahy centrální vlády v rámci daňových sazeb	Ano, stanoven horní limit	Ano, stanoven horní limit
Existence místních daní	Ano	Ano
Existence kritérií k redistribuci daňových příjmů	Ano	Ano
Systém financování podporující velké sídelní celky	Ano - koeficienty	Ano - koeficienty
Systém financování podporující malé sídelní celky	Ano – katastrální výměra a koeficienty postupných přechodů	Ano - koeficienty postupných přechodů
Faktory ovlivňující financování územních samosprávních celků	Prostý počet obyvatel, počet žáků, katastrální výměra, přepočtený počet obyvatel dle koeficientů, kategorie obce	Počet obyvatel, fiskální úsilí obce, inverzní daňová kapacita obce, kategorie obce

Zdroj: Vlastní zpracování na základě provedených analýz systémů financování

5 Hypotetické výpočty příjmů dvou obcí pro rok 2019

Tato kapitola obsahuje praktické výpočty příjmů se sdílených daní pro obě obce. Nejprve však dochází k charakteristice obcí i z hlediska hospodaření.

5.1 Charakteristika obcí

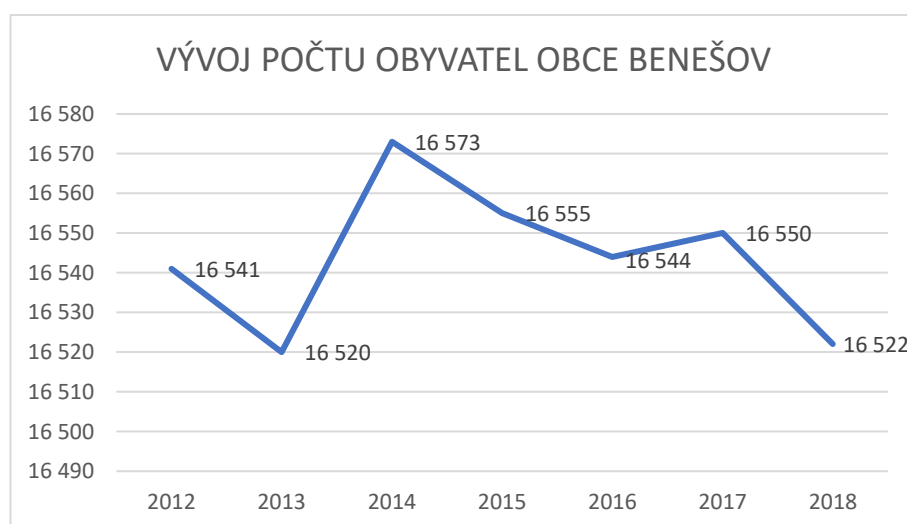
V následujících podkapitolách dochází k popisu jednotlivých obce z komplexního pohledu. Popis obsahuje geografické, demografické, historické, aktuální i politické informace.

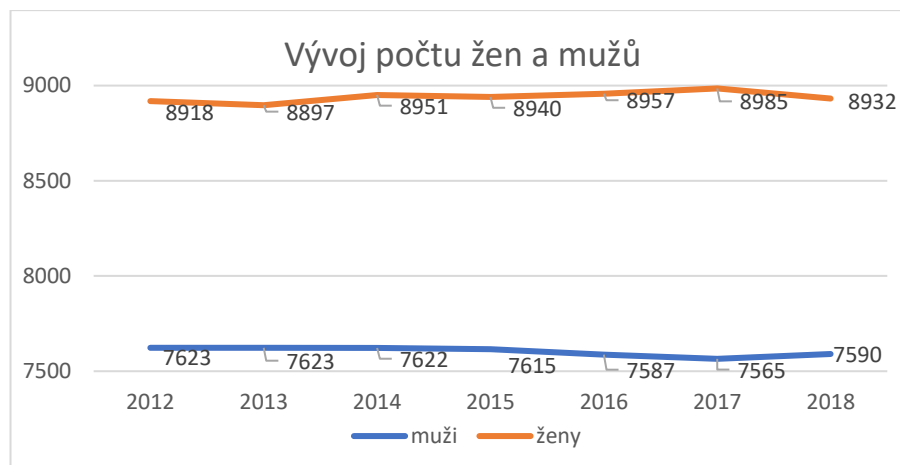
5.1.1 Obec Benešov

Město Benešov se nachází ve Středočeském kraji, je to obec s rozšířenou působností a zastává také statut největšího města v okrese Benešov. Je situováno asi 40 km jihovýchodně od Prahy v kraji mezi řekou Sázavou a bájnou horou Blaník, v nadmořské výšce 360 m. Město má rozlohu 4687 ha a žije zde 16 522 (2018) obyvatel.

Následující grafy ukazují vývoj počtu obyvatel v obci:

Graf 9 - Vývoj počtu obyvatel obce Benešov

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Z výše uvedených grafů je patrné, že vývoj počtu obyvatel v obci Benešov je poměrně proměnlivý. Od roku 2014 obec zaznamenává pokles obyvatel s menším výkyvem v roce 2017. V obci převažují ženy. Vývoj počtu mužů a žen je konstantní.

Obrázek 3 - Znak obce Benešov

Zdroj: Wikipedia

„Předchůdcem města, ležícího na významné obchodní cestě z Prahy do jižních Čech, byl opevněný dvorec na žulovém ostrohu dnes zvaném Karlov, který tu zřejmě ve 2. polovině 11. století založil a po sobě pojmenoval jistý Benedikt - Beneš. Ten byl pak hlavním sídlem pánů z Benešova až do roku 1318, kdy získali nedaleký hrad Konopiště a dvorec opustili. Při něm vznikla záhy osada, v roce 1327 poprvé připomínaná jako městečko a v roce 1512 jako město, jejímž jádrem bylo prostorné tržiště, dnešní Masarykovo náměstí.“

Roku 1420 ve městě řádili husité, ale v době pohusitské město patřilo mezi nejvýznamnější místa v Čechách. V 18. století se Benešov stal centrem kultury a vzdělanosti, což bylo dáno hlavně nově založená piaristická kolej. K jeho dalšímu rozvoji přispíval rozvoj poštovní a železniční dopravy. Od konce 19. století bylo město v držení Ferdinanda d'Este. V polovině 20.století město zažilo propad způsobený nacistickou okupací, kdy byla polovina města násilně vystěhována kvůli zřízení rozsáhlého cvičiště SS.

Občanská vybavenost města lze považovat za kvalitní. Město provozuje šest mateřských škol, tři základní školy a řadu odborných středních škol. Zdravotní péče je zajištěna prostřednictvím krajské Nemocnice Rudolfa a Stefanie Benešov. Co se týká možností nákupu, ve městě je prodejna Kaufland, Lidl a Penny Market (Benešov aktuality,2019).

V současnosti se obec snaží starat o kulturu prostřednictvím Městského kulturního střediska, Městské knihovny či Muzeem umění a designu. Nezaostává zde ani průmysl, který se rozvíjí od 20. století. „K nejvýznamnějším podnikům dnes patří kovovýrobní firma Baest, Benešovský pivovar produkující pivo Ferdinand, mlékárna Danone, Alima, dříve Boneco - výroba majonéz, a reklamní společnost Quo “ (Historie Benešov).

Obec má výbornou dopravní infrastrukturu. Jelikož se nachází poblíž hlavního města, je město s ním propojeno železnicí a také autobusovými linkami, které zajišťují obslužnost uvnitř i mimo region. Samozřejmostí je i městská autobusová doprava, která má dvě autobusové linky. Benešov je také součástí Zdravých měst ČR, což je asociace aktivních samospráv, které se snaží vytvářet kvalitní, zdravé, příjemné a zejména udržitelné místa pro život. Jedním z projektů se stal Městský park Klášterka, jež se snaží revitalizovat a zapojovat občany do komunitního života v parku prostřednictvím sportovních událostí.

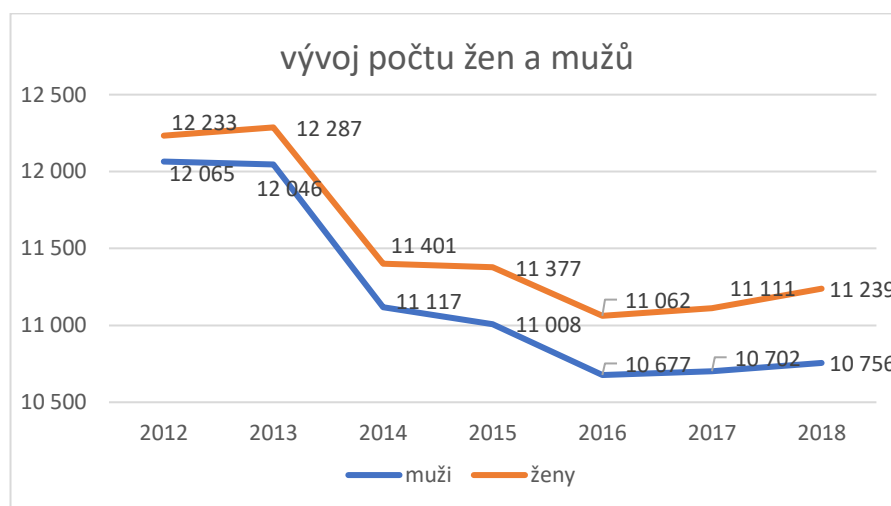
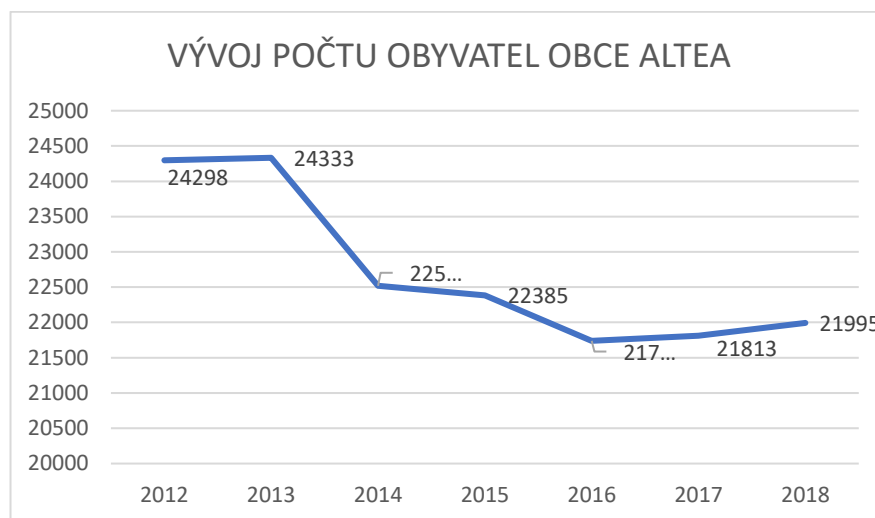
Co se týká politického pozadí obce, v posledních volbách do zastupitelstva v roce 2018 získala místní strana „Volba pro Benešov“ nejvíce mandátů (11). Dále následovaly strany ANO a ODS, které získaly obě po třech mandátech. Celkem se v zastupitelstvu uplatnilo sedm politických stran. Při porovnání situace s rokem 2014 strana „Volba pro Benešov“ získala největší změnu, kdy z 0 mandátů získala 11 mandátů. Hnutí ANO si v posledním roce pohoršilo, získalo o 3 mandáty méně. Strana ODS zůstala na stejné pozici (Komunální volby 2018). Vítězná strana „Volba pro Benešov“ byla založena v roce 2006 pod názvem „Volba pro město“ a počátku kandidovali do městského zastupitelstva pod hlavičkou liberální politické strany stejného názvu se sídlem v Hradci Králové. Hlavní bod jejich programu pro rok 2018 je zaměřen na dopravu, kdy chtějí zmírnit dopady narůstajícího počtu motorových vozidel v obci (Volba pro Benešov,2019).

5.1.2 Obec Altea

Město Altea je španělská obec nacházející se v provincii Valencie, na pobřeží středozevního moře a na severu regionu Marina Baja. Má rozlohu 34,43 km². Altea má aktuálně 21 813 (2017) obyvatel.

Následující tabulka ukazuje vývoj počtu obyvatel v obci:

Graf 10 - Vývoj počtu obyvatel obce Altea

Zdroj: Národní statistický úřad, vlastní zpracování

Z výše uvedených grafů je patrné, že počet obyvatel od roku 2013 klesal do roku 2017 a 2018, kdy došlo k mírnému zvýšení. V obci převažují ženy.

Obrázek 4 - Znak obce Altea

Zdroj: Wikipedie

Jméno Altea mohlo pocházet z řecké Althaie, což znamená "já léčit", nebo z arabského slova aṭṭaláya, které překládá slovo Talaia ve Valencii.

Během poslední fáze muslimské vlády patřila Altea k Taifě Denia. Ta byla dobytá v roce 1244 Jaime I. Aragonským získáním populačního průkazu v 1279, poskytnutý králem Pedro III Aragon. Středověké znovuosídlení se nesetkalo s velkým úspěchem (tzv. Bellaguarda). Po několika vylidňování v průběhu 14. století a 15. století nové město Altea, nyní ve svém současném osídlení, získalo novou chartu města v roce 1617. V roce 1705 se v zátocě Altea vylodila anglo-nizozemská posádka podporovaná arcivévodou Karlem Španělským v čele s valencijským generálem Juanem Bautista Bassetem, v rámci války o dědictví, což zvýhodnilo následné rozhodnutí podporovatelů Denie a Valencie. Tato skutečnost způsobila, že arcivévoda udělil korunu dvojkolejného orla štítu města jako znamení vděčnosti. Osmnácté století se vyznačovalo zemědělským, rybářským, komerčním a demografickým rozmachem, který ukončil století s 5 000 obyvateli. Během 19. století se oficiální a komerční život přesouval směrem k městskému centru poblíž moře.

V současnosti se město orientuje především na turismus, díky čemuž se počet obyvatel od 60. let minulého století několikrát znásobil. Město je tedy kvalitně občansky vybavené, nabízí řadu ubytovacích jednotek, restaurací a obchodů. Po kulturní stránce město nabízí řadu událostí, jako je velký ohňostroj konající se každý rok v srpnu, Velikonoční průvody, Muzeum katolictví aj. V blízkosti je několik pláží a přístav. Městem vede úzkokolejná dráha, jež spojuje město s dalšími pobřežními letovisky. Město má také své autobusové nádraží obsluhující široké okolí. Po turismu se ve městě daří stavebnictví, zemědělství a rybářství.

Co se týká politického pozadí obce, aktuálně se v zastupitelstvu obce uplatňuje pět politických stran. Nejvíce mandátů získala strana „Partido Popular“ (7), dále „Coalició Compromís“ (6) a „Partido Socialista del País Valencià-Partido Socialista Obrero Español“ (4). První zmíněná strana zaujímá tradičně první postavení v zastupitelstvu a to již od roku 1991 (Altea, 2019). Partido Popular je silně zakořeněná politická strana Španělska, která vznikla v roce 1989. Jedná se o středo-pravicovou stranu a podle odhadů je to španělská strana mající nejvíce členů (Historia Populares, 2019).

5.2 Charakteristika hospodaření obou obcí

V této kapitole jsou charakterizovány příjmy a výdaje vybraných obcí.

5.2.1 Příjmy obce Benešov

Následující tabulka ukazuje typy příjmů, které Benešov přijalo za posledních 6 let. Uvedené hodnoty jsou v tisících Kč.

Tabulka 15 - Příjmy obce Benešov

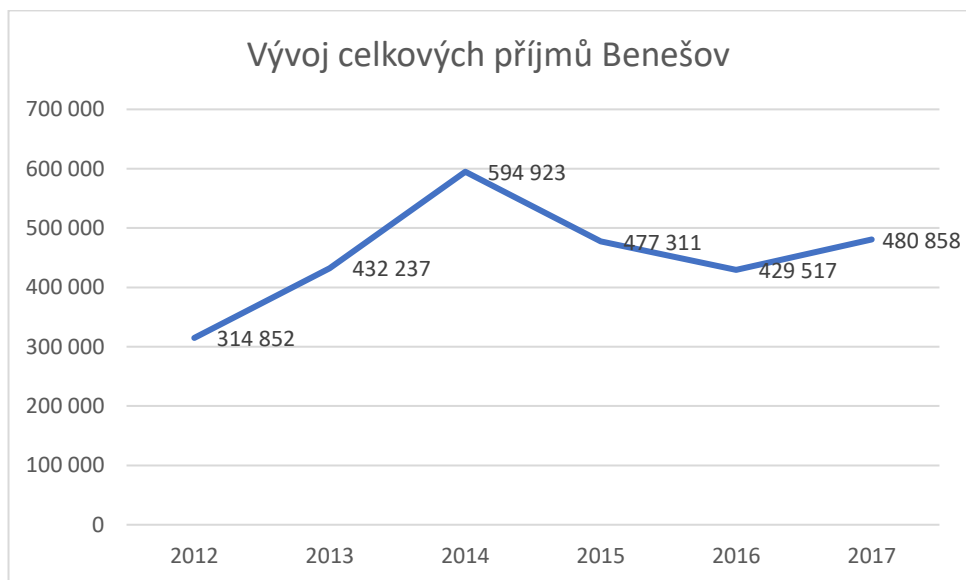
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Daňové p.		227 625	242 893	250 945	272 538	290 363
Meziroční změna	195 663	16 %	7 %	3 %	9 %	7 %
Nedaňové p.		18 341	18 487	17 309	36 995	30 889
Meziroční změna	14 733	24 %	1 %	- 6 %	114 %	-17 %
Kapitálové p.		3 798	6 208	7 342	2 554	19 797
Meziroční změna	5 137	-26 %	63 %	18 %	-65 %	675 %
Přijaté dotace		182 473	327 335	201 715	117 430	139 809
Meziroční změna	99 319	84 %	79 %	-38 %	-42 %	19 %
Celkem	314 852	432 237	594 923	477 311	429 517	480 858

Zdroj: Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

Daňové příjmy obce zaznamenaly v roce 2013 skokový nárůst o 16 %. V následujících letech byly daňové příjmy víceméně konstantní s pozitivním trendem. Nedaňové příjmy se vyznačují velkou nestabilitou. Největší meziroční změna se udála v roce 2015 a 2016, kdy se tyto příjmy změnilly o + 114 %. V roce 2016 v obci došlo k navýšení příjmů z finančního vypořádání minulých let. Kapitálové příjmy se vyznačují velkým skokem v roce 2017, kdy plynulo do rozpočtu 19 797 tis. Kč, což je meziroční změna o + 675 %. V tomto roce obec inkasovala velké příjmy z akcií a majetkových podílů. Co se týká přijatých dotací, z tabulky je vidět, že jejich příjmy celkem rychle rostly, kdy meziroční změny byly poměrně vysoké + 84 % v roce 2013 a + 79 % v roce 2014. V tomto roce dosáhly přijaté dotace svého vrcholu (327 335 tis. Kč), kdy obec začala čerpat evropské dotace na nové období. V dalších letech je však zaznamenán prudký pokles, ale poslední rok 2017 je opět pozitivní meziroční změna. Co se týká druhového složení rozpočtu obce, lze konstatovat, že obec tvoří své příjmy převážně

z daní a přijatých dotací. Nejmenší podíl tvoří kapitálové příjmy. V porovnání posledního roku, rozpočet má nejvyšší podíl daňových příjmů (66 %), přijatých dotací (29,1 %), dále je tvořen z 6,4 % nedaňovými příjmy a z 4,2 % kapitálovými příjmy.

Graf 11 - Vývoj celkových příjmů Benešov

Zdroj: Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

Graf č. 11 znázorňuje celkové příjmy obce Benešov za období let 2012 – 2017. Obec od počátku sledovaného období sledovala pozitivní trend vývoje příjmů. Nejvyšších příjmů obec dosáhla v roce 2014, kdy došlo k čerpání evropských dotací pro nové období. Následně byl zaznamenán pokles způsobený poklesem příjmů z transferů. V roce 2016 začaly mít příjmy opět stoupající tendenci způsobenou enormním meziročním nárůstem kapitálových příjmů. Od roku 2017 příjmy obce mají opět stoupající tendenci. Na další rok se díky příznivé ekonomické situaci očekává další růst příjmů obce.

5.2.2 Příjmy obce Altea

Následující tabulka ukazuje typy příjmů obce Altea za období 2012 – 2017. Údaje jsou v tisících Eur.

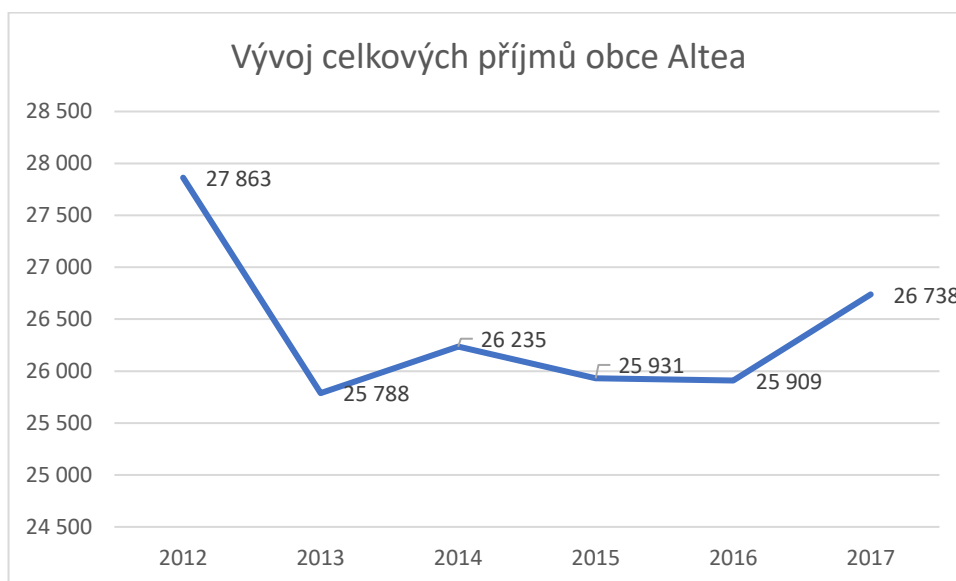
Tabulka 16 - Příjmy obce Altea

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Daňové p.						
Meziroční změna	11 851	12 201 2,95 %	12 270 0,57 %	12 334 0,52 %	12 705 3,0 %	13 590 6,97 %
Nedaňové p.						
Meziroční změna	10 740	6 500 -39,48 %	7 281 12,01 %	7 182 -1,36 %	6 513 -9,31 %	6 674 2,47 %
Kapitálové p.						
Meziroční změna	891	2 061 131,31 %	449 -78,21 %	441 -1,78 %	420 -4,76 %	440 4,76 %
Přijaté dotace						
Meziroční změna	4 380	5 026 14,75 %	6 235 24,05 %	5 975 -4,17 %	6 371 6,63 %	6 034 -5,3 %
Celkem	27 863	25 788	26 235	25 931	25 909	26 738

Zdroj: Gastos y ingresos Altea, vlastní zpracování

Vývoj jednotlivých typů příjmů se ve sledovaném období značně lišil. Jediná složka daňových příjmů se pozitivně vyvíjela po celé období, přičemž meziroční míra růstu byla největší v poslední roce (6,97 %), jinak je zřetelný konstantní vývoj s minimálními výkyvy. Oproti tomu nedaňové příjmy se vyznačují celkem velkou nestabilitou. Největší meziroční pokles byl zaznamenán v roce 2013 (- 39,48 %). Naopak ve stejném roce došlo k velkému nárůstu kapitálových příjmů, což bylo zřejmě způsobeno prodejem městských veřejných prostor pro potřeby hoteliérů. V následujících letech nebyla obec příliš kapitálově expanzivní a dosáhla tak negativních meziročních změn až do roku 2017, kdy došlo k mírnému nárůstu. Jejich hodnota se zastavila na 440 tis. Euro v posledním roce. Přijaté dotace v průběhu let rostly, největší meziroční změna proběhla v roce 2014 (+24,05 %), kdy došlo, stejně jako v ČR, k čerpání evropských dotací pro nové období. Vrcholu dosáhly přijaté dotace v roce 2016, kdy dosáhly hodnoty 6 371 tis. Euro. V tomto roce došlo k čerpání státních dotací na podporu lokálního turismu. Co se týká samotného druhového složení příjmů obce, stejně jako v ČR, i zde převládají daňové příjmy, ale na druhém místě jsou nedaňové příjmy. Ihned za nimi jsou přijaté dotace a nejmenší podíl tvoří kapitálové příjmy. V posledním roce 2017 je rozpočet obce tvořen z 50,8 % daňovými příjmy, z 24,96 % nedaňovými příjmy, z 22,56 % přijatými dotacemi a z 1,65 % kapitálovými příjmy.

Graf 12 - Vývoj příjmů Altea

Zdroj: Gastos y ingresos Altea, vlastní zpracování

Celkové příjmy obce zaznamenaly na počátku sledovaného období prudký propad o více jak 2 mil. Euro, což bylo způsobeno velkým poklesem nedaňových příjmů. Další tři roky byly příjmy víceméně konstantní. Po roce 2016 však začali opět vzrůstat a v roce 2017 jejich hodnota činila 26 738 tis. Euro, což je výsledkem zvyšujícími se daňovými příjmy.

5.2.3 Výdaje obce Benešov

Následuje tabulka dat obsahující jednotlivé typy výdajů města Benešov za období 2012 – 2017. Údaje jsou v tisících Kč.

Tabulka 17 - Výdaje obce Benešov

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Služby pro obyvatelstvo						
Meziroční změna	172 812	188 722 9,21 %	232 559 23,23 %	231 847 -0,31 %	167 531 -27,74 %	321 063 91,64 %
Zemědělství, lesní hospodářství a rybníkářství						
Meziroční změna	2 636	2 490 -5,54 %	3 074 23,45 %	2 825 -8,1 %	2 451 -13,24 %	2 310 -5,75 %

Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	29 980	95 983 220,16 %	227 669 137,20 %	110 506 -51,46 %	36 977 -66,54 %	61 979 67,62 %
Meziroční změna						
Sociální věci a politika zaměstnanosti	5 530	5 708 3,22 %	10 037 75,84 %	12 031 19,86 %	11 809 -1,85 %	26 617 125,40 %
Meziroční změna						
Bezpečnost státu a právní ochrana	9 767	10 786 10,43 %	11 689 8,37 %	10 624 -9,11 %	12 156 14,42 %	15 809 30,05 %
Meziroční změna						
Všeobecná veřejná správa a služby	96 053	94 086 -2,05 %	96 872 2,96 %	101 930 5,22 %	122 068 19,76 %	133 580 9,43 %
Meziroční změna						
Celkem	316 778	397 866	581 900	469 762	352 993	561 359

Zdroj: Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

Dle přehledu výdajů města Benešov za uvedené období lze konstatovat, že město orientuje své výdaje především na složku „služby pro obyvatelstvo“. Tato složka zaznamenala nejvyšší meziroční nárůst v roce 2017 a to o 91,64 % (na 321 063 tis. Kč). Tento nárůst je patrně ovlivněn rekonstrukcí městského divadla a navýšení spojení městské autobusové dopravy. Dále v rozpočtu představuje významnou složku „všeobecná veřejná správa a služby“. V roce 2013 však byla dominantnější složka „průmyslová a ostatní odvětví hospodářství“, kdy tvořila 24,1 % výdajů a vytvořila meziroční nárůst o 220,16 %. V roce 2014 se tato část zvýšila dokonce na 39,1 % (+ 137,20 % meziročně), toto je zřejmě ovlivněno větší industrializací města. Ve stejném roce došlo k největším výdajům města v rámci sledovaného období. Velký růst lze zaznamenat také co se týká výdajů na sociální věci a politiku zaměstnanosti. Zde docházelo kromě menšího propadu v roce 2016 ke strmému růstu. Největší meziroční nárůst se zaznamenal v roce 2014 (o 75,84 %) a také v 2017 (o 125,40 %). Na druhou stranu, výdaje se v rámci sledovaného období snížily ve složce zemědělství. Z původního ročního výdaje 2 636 tis. Kč se hodnota dostala na úroveň 2 310 tis. Kč. Tento negativní vývoj lze přisoudit urbanistickému charakteru krajiny a umístění města blíže hlavnímu městu. Proto zde převládá rozvoj průmyslu nad zemědělstvím. Co se týká složení rozpočtu posledního roku 2017, převažují výdaje „služby pro obyvatelstvo“ (57,2 %), „všeobecná veřejná správa a služby“ (23,8 %) a „průmyslová a ostatní odvětví hospodářství“ (11 %).

5.2.4 Výdaje obce Altea

Následuje tabulka dat obsahující jednotlivé typy výdajů města Altea za období 2012 – 2017. Údaje jsou v tisících Euro.

Tabulka 18 - Výdaje obce Altea

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Bezpečnost státu a právní ochrana	10 546	9 333	9 827	5 346	9 446	9 705
Meziroční změna		-11,50 %	5,29 %	-45,60 %	76,69 %	2,74 %
Sociální věci a politika zaměstnanosti	1 213	1 336	1 257	1 257	1 229	1 253
Meziroční změna		10,14 %	-5,91 %	0,00 %	-2,23 %	1,95 %
Služby pro obyvatelstvo	4 329	3 750	3 538	3 168	4 024	4 100
Meziroční změna		-13,37 %	-5,65 %	-10,46 %	27,02 %	1,88 %
Všeobecná veřejná správa a služby	9 028	10 026	10 939	9 967	10 333	11 063
Meziroční změna		11,05 %	9,1 %	-8,89 %	3,67 %	7,06 %
Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	297	288	391	391	437	567
Meziroční změna		-3,03 %	35,76 %	0,00 %	11,76 %	29,75 %
Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství	44	23	34	34	44	43
Meziroční změna		-47,72 %	47,83 %	0,00 %	29,41 %	-2,27 %
Celkem	25 457	24 756	25 986	20 163	25 513	26 731

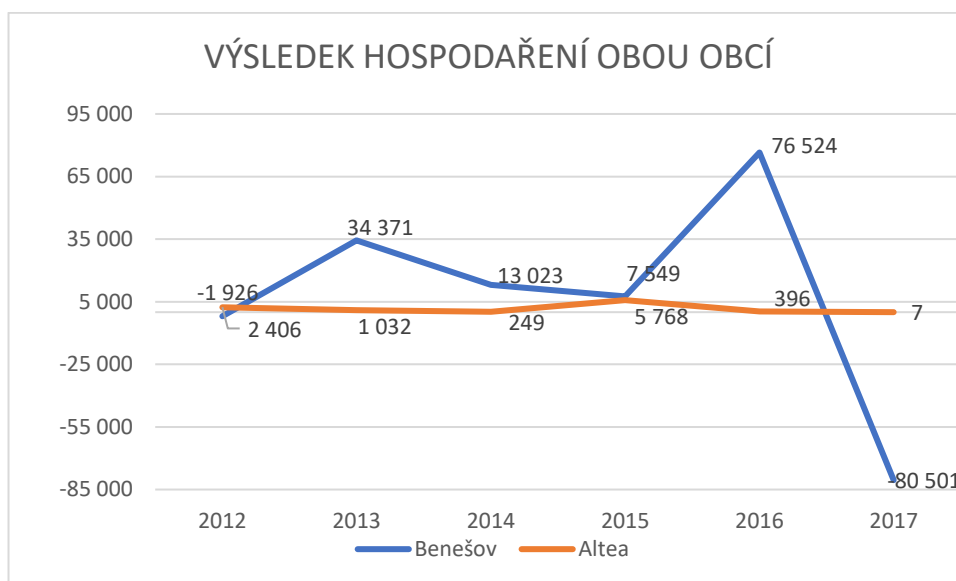
Zdroj: Gastos y ingresos Altea, vlastní zpracování

Dle výše zjištěných dat lze konstatovat, že výdaje obce Altea za sledované období tvořily hlavně složky „Všeobecná veřejná správa a služby“ a „Bezpečnost státu a právní ochrana“. První složka má relativně konstantní vývoj. Největší meziroční vzrůst byl zaznamenán v roce 2013 (+ 11,05 %), kdy došlo k inovování procesů v interakci s místní samosprávou (výběr místních daní, místní povolení atd.). Druhá složka má již větší dynamismus vývoje. K největšímu meziročnímu propadu došlo v roce 2015, kdy byla meziroční změna – 45,60 %. Ihned v dalším roce však došlo k největší meziroční změně o + 76,69 %. Tento vývoj lze odůvodnit plánovanými výdaji právě v roce 2016 a šetřením na tyto výdaje v roce 2015.

Konkrétně bylo investováno na policejní ochranu obce. Altea je velmi turistické město, ve kterém je nutné zvýšené obezřetnosti v dodržování pořádku, v roce 2016 byly tedy inovovány policejní jednotky (technologická vybavenost). Složka „služby pro obyvatelstvo“ zaznamenala v počátku sledovaného období klesající charakter vývoje výdajů. V roce 2016 však došlo ke skokovému nárůstu o 27,02 %. V tomto roce došlo k investicím do sběru komunálního odpadu (kontrakt s externí firmou a inovace), který především v letních měsících vytváří velké problémy. Jelikož se jedná o obec turistického charakteru, výdaje na sociální věci a pol. zaměstnanosti nejsou tolik znatelné a výdaje na tuto složku jsou víceméně konstantní. Je zde veliké uplatnění v hotelech či restauracích. Jedná se zde tedy maximálně o mimosezónní nezaměstnanost. Je zde také vidět, že namísto zemědělství obec investuje své výdaje spíše do průmyslu. To je patrně ovlivněno výstavbou nové industriální zóny na kraji obce. Výstavba byla započata v roce 2014 a stále pokračuje. Tento fakt se proto projevil i v obecních výdajích na složku průmyslu. V roce 2014 došlo k meziročnímu vzrůstu o 47,83 %, přičemž následující rok obec vynaložila stejně vysoké výdaje a v následujících dvou letech došlo k dalšímu růstu těchto výdajů. V posledním roce bylo vynaloženo celkem 567 tis. Eur (v porovnání s rokem 2012, kdy tyto výdaje byly 297 tis. Eur, je vidět znatelný vývoj). V oblasti zemědělství bylo nejvíce výdajů vynaloženo v roce 2014, kdy bylo započato rozšíření plantáží na pěstování pomerančů a rozšíření olivových hájů. Je třeba konstatovat, že jak v oblasti průmyslu, tak v zemědělství byly vynaloženy velké výdaje právě v roce 2014. To může být odůvodněno využitím evropských dotací.

5.2.5 Výsledek hospodaření obou obcí

Graf 13 - Výsledek hospodaření obou obcí

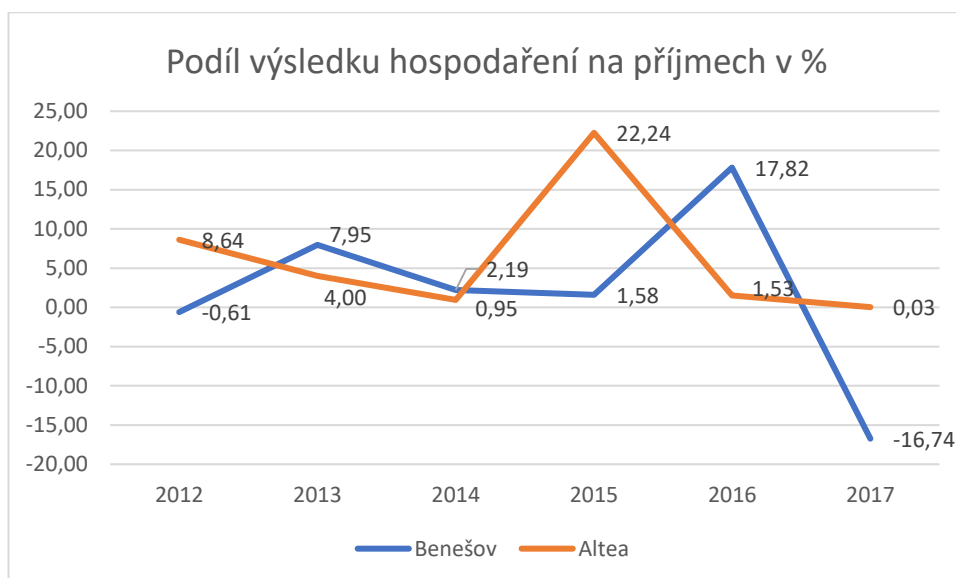
Zdroj: Gastos y ingresos Altea, Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

Dle výše uvedeného grafu je zřetelné, že obec Altea plánuje své finance s velmi vyrovnanými rozpočty, či malými přebytky. V žádném z roků sledovaného období nedosáhla deficitu. V roce 2015 dosáhl rozpočet nejvyššího přebytku a to 5 768 tis. Eur, což může být způsobeno stagnací několika faktorů na výdajové straně rozpočtu a relativně nízké výkyvy u zbývajících faktorů výdajové strany. V roce 2017 dosáhla obec téměř úplného vyrovnaného rozpočtu.

Obec Benešov má v tomto ohledu větší proměnlivost. V prvním sledovaném roce hospodařila s deficitem, což je patrně ovlivněno nízkými daňovými příjmy a nízkými přijatými dotacemi. Následující rok dosáhla přebytku o 34 371 tis. Kč, což je způsobeno jednoznačně nárůstem příjmů a speciálně přijatých transferů. Další dva roky byly taktéž přebytkové, ale s klesajícím charakterem. V roce 2016 došlo k velkému skoku v přebytku a to na 76 525 tis. Kč, kdy se o více jak 100 % zvýšily nedaňové příjmy. Následoval však propad a v posledním roce obec měla vysoce deficitní rozpočet – 80 501 tis. Kč, to bylo způsobeno vysokými výdaji. Nejvíce bylo vydáno na sociální věci a politiku zaměstnanosti a na služby pro obyvatelstvo. Zde došlo k meziroční změně kolem 100 %. Tyto vysoké hodnoty mohou být odůvodněny příznivou ekonomickou situací, která v roce 2017 panovala a domácnosti, firmy a následně i samosprávné subjekty nebyly svázány ve financování svých projektů.

Následující graf ukazuje podíl výsledku hospodaření na celkových příjmech dané obce.

Graf 14 - Podíl výsledku hospodaření na příjmech

Zdroj: Gastos y ingresos Altea, Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

Z výše uvedeného grafu je znát, že obec Altea se ve sledovaném období pohybovala pouze v kladných hodnotách podílu výsledku hospodaření na celkových příjmech. Vrcholu dosáhla v roce 2015, kdy tento podíl představoval 22,24 %. V posledním roce 2017 podíl představoval pouze 0,03 %.

Obec Benešov měla tyto hodnoty již s více proměnlivým charakterem. Na počátku sledovaného období se podíl nacházel v negativní hodnotě, následovaly čtyři roky kladných hodnot. V roce 2016 dosáhl podíl nejvyšší hodnoty (17,82 %), avšak ihned v dalším roce došlo k prudkému propadu hodnoty. V roce 2017 tvořil podíl – 16,74 %.

5.3 Výpočet příjmu ze sdílených daní pro rok 2019 pro obec Benešov dle systému RUD České republiky

Pro tento typ výpočtu je nutné získat následující demografické údaje:

- Česká republika

Počet obyvatel: 10 637 794 (2018)

Výměra katastrálních území: 78 866 km²

Počet dětí a žáků: 1 292 499 (ak.rok 17/18)

Počet ekonomicky aktivních: 5 377,1 tis. osob (2017)

- Benešov

Počet obyvatel: 16 522 (2018)

Výměra katastrálních území: 46,87 km²

Počet dětí a žáků: 2 581 (ak.rok 17/18)

Počet ekonomicky aktivních: 8 470 (2017)

Podíl obce na výnosu daní dle českého systému se vypočítává v závislosti na zákonných podílech obcí na výměře katastrálního území obce, počtu obyvatel, počtu žáků a poměru násobku přepočítávacího koeficientu.

1) Podíl obce na celkové výměře (váha 3 %)

$$\left[\left(\frac{46,87}{78\,866} \times 0,03 \right) \times 100 \right] = 0,00178289 \%$$

2) Podíl prostého počtu obyvatel obce na celkovém počtu obyvatel (váha 10 %)

$$\left[\left(\frac{16\,522}{10\,637\,794} \times 0,1 \right) \times 100 \right] = 0,01553141 \%$$

3) Podíl počtu žáků navštěvujících školu v obci na celkovém počtu žáků všech obcí (váha 9 %)

$$\left[\left(\frac{2\,581}{1\,292\,499} \times 0,09 \right) \times 100 \right] = 0,0179721603 \%$$

4) Přepočítávací koeficient dle velikostních kategorií (váha 78 %)

Tabulka 19 - Přepočítávací koeficient dle velikostních kategorií

	Přepočítávací koeficienty	Počet obyvatel	Násobek	Výsledný podíl (v %)
Hl. město Praha	4,0641	1 294 513	5255722,78	33,499
Brno	2,2961	379 527	871431,94	5,55
Ostrava	2,2961	290 450	666902,25	4,25
Plzeň	2,2961	170 936	392486,15	2,5
Ostatní obce	1,0000	8 502 368	8502368,00	54,19
Celkem			15688911,1193	100,00

Zdroj: Ministerstvo Financí ČR, vlastní zpracování

V další fázi výpočtu se podíl obce Benešov na sdílených daní vypočítává podílem násobků počtu obyvatel a koeficientů postupných přechodů a sumy postupných přechodů za celou skupinu ostatních obcí. Ve výpočtu nejsou zahrnuty údaje za ostatní města z výše uvedené tabulky.

Násobek pro obec Benešov:

$$50 \times 1,000 = 50$$

$$50 + 1,070 \times 1950 = 2136,5$$

$$2136,5 + 1,1523 \times 14\,522 = 18\,870,2$$

$$50 + 2136,5 + 18\,870,2 = 21\,056,7$$

Přepočítávací koeficient podle počtu obyvatel:

$$\left[\left(\frac{21\,056,7}{8\,502\,368} \times 0,5419 \times 0,78 \right) \times 100 \right] = 0,1046801 \%$$

V závěru se sečtou procentuální podíly jednotlivých kritérií:

$$0,00178289 \% + 0,01553141 \% + 0,0179721603 \% + 0,1046801 \% = 0,13996656 \%$$

Procentní podíl obce na výnosu daní představuje 0,13996656 %.

Pomocí tohoto výsledného procenta vypočteme finální částky ze sdílených daní připadající obci Benešov.

Tabulka 20 - Sdílené daně obce Benešov

Druh daně	Veřejný rozpočet (v mil. Kč)	% podíl postoupení obcím	Podíl obcím (v mil. Kč)	Výnosy daně připadající obci (v mil. Kč)
DPH - celostátní výnos	413 300	23,58 %	97 456	136,4
DPPO - celostátní výnos	174 008	23,58 %	41 031	57,43
DPFO - vybíraná srážkou	18 377	23,58 %	4 333	6,06
DPFO - ze samostatné činnosti	7 841	X	X	X
DPFO - ze 60 % celostátního výnosu sam.č.	4 705	23,58 %	1 109	1,55
DPFO - ze závislé činnosti	193 675	23,58 %	45 669	63, 92
DPFO - ze závislé činnosti - motivace (1,5 %)	2 905	100,00 %	2 905	4,06

Zdroj: Ministerstvo Financí ČR, vlastní zpracování

Celkový podíl na sdílených daní obce Benešov dle českého systému RUD činí: 269,42 mil. Kč.

5.4 Výpočet příjmu ze sdílených daní pro rok 2019 pro obec Altea dle systému RUD České republiky

Pro tento typ výpočtu je nutné získat následující demografické údaje:

- Španělsko
Počet obyvatel: 46 328 376 (2018)
Výměra katastrálních území: 505 990 km²
Počet dětí a žáků: 8 158 605 (ak.rok 17/18)
Počet ekonomicky aktivních: 19 528 000 (2017)

- Altea
Počet obyvatel: 21 813 (2017)
Výměra katastrálních území: 34,43 km²
Počet dětí a žáků: 10 220
Počet ekonomicky aktivních: 7 280 (2017)

Podíl obce na výnosu daní dle českého systému se vypočítává v závislosti na zákonných podílech obcí na výměře katastrálního území obce, počtu obyvatel, počtu žáků a poměru násobku přepočítávacího koeficientu.

- 5) Podíl obce na celkové výměře (váha 3 %)

$$\left[\left(\frac{34,43}{505\,990} \times 0,03 \right) \times 100 \right] = 0,00020413 \%$$

- 6) Podíl prostého počtu obyvatel obce na celkovém počtu obyvatel (váha 10 %)

$$\left[\left(\frac{21\,813}{46\,659\,302} \times 0,1 \right) \times 100 \right] = 0,00467495 \%$$

- 7) Podíl počtu žáků navštěvujících školu v obci na celkovém počtu žáků všech obcí (váha 9 %)

$$\left[\left(\frac{10\,220}{8\,158\,605} \times 0,09 \right) \times 100 \right] = 0,01127398 \%$$

8) Přepočítávací koeficient dle velikostních kategorií (váha 78 %)

Tabulka 21- Přepočítávací koeficient dle velikostních kategorií

	Přepočítávací koeficienty	Počet obyvatel	Násobek	Výsledný podíl (v %)
Hl. město Madrid	4,0641	3 223 334	13 099 951,7094	21,63
Barcelona	2,2961	1 620 343	3 720 469, 5623	6,14
Valencie	2,2961	798 538	1 833 523, 1018	3,02
Sevilla	2,2961	688 711	1 581 349, 3271	2,61
Ostatní obce	1,0000	40 328 376	40 328 376	66,60
Celkem			60 563 669, 70	100,00

Zdroj: přepočítací koeficienty na rok 2019, vlastní zpracování dle španělských údajů

V další fázi výpočtu se podíl obce Altea na sdílených daní vypočítává podílem násobků počtu obyvatel a koeficientů postupných přechodů a sumy postupných přechodů za celou skupinu ostatních obcí. Ve výpočtu nejsou zahrnuty údaje za ostatní města z výše uvedené tabulky.

Násobek pro obec Altea:

$$50 \times 1,000 = 50$$

$$50 + 1,070 \times 1950 = 2136,5$$

$$2136,5 + 1,1523 \times 19\,813 = 24\,967,02$$

$$50 + 2136,5 + 24\,967,02 = 27\,153,52$$

Přepočítávací koeficient podle počtu obyvatel:

$$\left[\left(\frac{27\,153,52}{40\,328\,376} \times 0,6660 \times 0,78 \right) \times 100 \right] = 0,03497712 \%$$

V závěru se sečtou procentuální podíly jednotlivých kritérií:

$$0,00020413 \% + 0,00467495 \% + 0,01127398 \% + 0,03497712 \% = 0,05113018 \%$$

Procentní podíl obce na výnosu daní představuje 0,05113018 %.

Pomocí tohoto výsledného procenta se vypočítají finální částky ze sdílených daní připadající obci Altea.

Tabulka 22 - Sdílené daně obce Altea

Druh daně	Veřejný rozpočet (v mil. Euro)	% podíl postoupení obcím	Podíl obcím (v mil. Euro)	Výnosy daně připadající obci (v mil. Euro)
DPH - celostátní výnos	40 319	23,58 %	9 507,22	4,86
DPPO - celostátní výnos	27 579	23,58 %	6 503,13	3,33
DPFO - vybíraná srážkou	X	23,58 %	X	X
DPFO - ze samostatné činnosti	X	X	X	X
DPFO - ze 60 % celostátního výnosu	X	23,58 %	X	X
DPFO - ze závislé činnosti	40 510	23,58 %	9 552,26	4,88
DPFO - ze závislé činnosti - motivace (1,5 %)	607, 65	100,00 %	607, 65	0,31

Zdroj: Presupuestos Generales del Estado, vlastní zpracování

Celkový podíl na sdílených daní obce Altea dle českého systému RUD činí: 13,38 mil. Euro.

5.5 Výpočet příjmu ze sdílených daní pro rok 2019 pro obec Altea dle systému RUD Španělska

Dle velikosti města Altea lze vypočítat příjmy dle španělského systému „distribuční model podle proměnných“, který se aplikuje na města, která mají méně jak 75 000 obyvatel nebo nejsou hlavními městy provincie nebo regionu. Nejdříve je nutné vypočítat vývoj změn. Ten se vypočítává jako podíl daňových příjmů obcí využívající tuto metodu přerozdělování v aktuálním roce a daňových příjmů obcí v minulém roce. Pro potřeby hypotetického výpočtu pro rok 2019 se použijí data z roku 2016 a 2004 (základní rok).

$$IE = \text{ITE (2016)} / \text{ITE (2004)}$$

$$76\,631\,157\,562,62 / 52\,505\,287\,670,84 = 1,4595$$

Dále je nutné stanovit hodnotu participace subjektů na daňových příjmech státu. Opět se hodnota vypočítá pomocí hodnoty základního roku 2004.

$$\text{PIE (2016)} = IE \times \text{PIE (2004)}$$

$$1,4595 \times 2\,877\,806\,554,84 = 4\,200\,158\,666,79$$

Stanovení participace obce na sdílených daních Altea je vypočítáno dále aplikováním následujících kritérií:

- a) Dle počtu obyvatel (váha 75 %).

Z PIE (2016) se vypočte 75 % hodnota, což činí 3 150 118 999,65

Dále se dle rozdělení obcí podle počtu obyvatel vynásobí jednotlivé počty obyvatel příslušnými koeficienty:

Tabulka 23 - Přepočítávací koeficient dle počtu obyvatel, dle modelu dle proměnných

	Počet obyv. obcí	Koeficient	
50 001 – 75 000	3 880 401	1,4	5 432 561,4
20 001 - 50 000	7 510 059	1,3	9 763 076,7
5 001 - 20 000	8 775 194	1,17	10 266 976,98
Méně jak 5000	5 757 059	1	5 757 059
Celkem			31 219 674,08

Zdroj: Národní statistický úřad, vlastní zpracování

Následně se hodnota pro rozdělení obcím vydělí vypočítaným celkovým počtem obyvatel.

$$3\,150\,118\,999,65 / 31\,219\,674,08 = 100,90172599$$

Tato hodnota se poté vynásobí počtem obyvatel obce Altea (21 813). Výsledkem je hodnota 2 200 969,349.

- b) V závislosti na průměrném fiskálním úsilí každé obce, vážené počtem obyvatel. Pro tyto účely se bude chápat jako průměrné fiskální úsilí každé obce, které pro každý fiskální rok určují obecné zákony o státním rozpočtu (váha 12,5 %).

Z PIE (2016) se vypočte 12,5 % hodnota, což činí 525 019 833,57

Tato hodnota se získá vynásobením hodnoty kritéria s fiskálním úsilím obce a počtem obyvatel obce.

Nejprve se vypočte hodnota kritéria. Ta se vypočte jako podíl 525 019 833,57 a 32 214 624,84 (celkové fiskální úsilí umocněné koeficienty). Výsledkem je 16,29756162.

Tento výsledek se vynásobí 1,90301108 (fiskální úsilí obce Altea) a 21 813 (počet obyvatel). Výsledkem je hodnota 676 517,98714.

- c) V závislosti na inverzní daňové kapacitě v podmínkách stanovených obecnými zákony o státním rozpočtu (váha 12,5 %).

Tato hodnota se získá vynásobením hodnoty kritéria s inverzní daňovou kapacitou obce a počtem obyvatel obce.

Z PIE (2016) se vypočte 12,5 % hodnota, což činí 525 019 833,57

Nejprve se vypočte hodnota kritéria. Ta se vypočte jako podíl 525 019 833,57 a 30 006 554,80 (celková inverzní kapacita umocněná koeficienty). Výsledkem je 17,49683817.

Tento výsledek se vynásobí 0,54956 (inverzní d. k. obce Altea) a 21 813 (počet obyvatel). Výsledkem je hodnota 209 744,2623.

V závěru se sečtou hodnoty jednotlivých kritérií:

$$2\,200\,969,349 + 676\,517,98714 + 209\,744,2623 = 3\,087\,231,5984$$

Obec Altea se dle španělského systému financování by v roce 2019 získala 3,08 mil. Euro.

5.6 Výpočet příjmu ze sdílených daní pro rok 2019 pro obec Benešov dle systému RUD Španělska

Stejně jako v předchozí kapitole, i tato kapitola využívá data z roku 2016 a 2004. Pro velkou míru specifík ve španělském systému financování dochází k úpravě kritérií pro lepší aplikovatelnost na podmínky v České republice.

Nejdříve je nutné vypočítat vývoj změn. Ten se vypočítává jako podíl daňových příjmů obcí využívající tuto metodu přerozdělování v aktuálním roce a daňových příjmů obcí v minulém roce. Pro potřeby hypotetického výpočtu pro rok 2019 se použijí data z roku 2016 a 2004 (základní rok).

$$IE = \text{ITE (2016)} / \text{ITE (2004)}$$

$$171\,671\,240\,000 / 99\,497\,000\,000 = 1,725391117$$

Dále je nutné stanovit hodnotu participace obcí na daňových příjmech státu. Opět se hodnota vypočítá pomocí hodnoty základního roku 2004.

$$\text{PIE (2016)} = IE \times \text{PIE (2004)}$$

$$1,725391117 \times 98\,163\,540\,000 = 169\,370\,499\,929,274$$

Stanovení participace obce na sdílených daních je vypočítáno dále aplikováním následujících kritérií:

- a) Dle počtu obyvatel (váha 75 %).

$$\text{Z PIE (2016) se vypočte 75 \% hodnota, což činí } 127\,027\,874\,946,955$$

Dále se dle rozdělení obcí podle počtu obyvatel vynásobí jednotlivé počty obyvatel příslušnými koeficienty:

Tabulka 24 - Přepočítávací koeficient dle počtu obyvatel, dle dle modelu dle proměnných

	Počet obyv. obcí	Koeficient	
50 001 – 75 000	430 001	1,4	602 001,4
20 001 - 50 000	1 324 522	1,3	1 721 878,6
5 001 - 20 000	1 934 106	1,17	2 262 904,02
Méně jak 5000	4 110 300	1	4 110 300
Celkem			8 697 084,02

Zdroj: Ministerstvo financí, vlastní zpracování

Následně se hodnota pro rozdělení obcím vydělí vypočítaným celkovým počtem obyvatel.

$$127\,027\,874\,946,955 / 8\,697\,084,02 = 14\,605,80059$$

Tato hodnota se poté vynásobí počtem obyvatel obce Benešov (16 522). Výsledkem je hodnota 241 317 037,4.

- b) V závislosti na průměrném fiskálním úsilí každé obce (váha 12,5 %).

Tato hodnota se získá z podílu výnosu daně z nemovitostí obce Benešov a výnosu daně z nemovitostí za celou ČR.

Z PIE (2016) se vypočte 12,5 % hodnota, což činí 12 270 442 500

$$16\,329\,000 / 12\,872\,953\,000 = 0,001268474$$

Dále obě dvě hodnoty mezi sebou vynásobí. Výsledkem je hodnota 15 564 731,39.

- c) V závislosti na inverzní daňové kapacitě (váha 12,5 %).

Tato hodnota se získá podílem výnosu místních poplatků obce s výnosem místních poplatků celé ČR.

Z PIE (2016) se vypočte 12,5 % hodnota, což činí 12 270 442 500

Dále se vypočte hodnota kritéria. Ta se vypočte jako podíl 12 121 000 a 17 098 700 000. Výsledkem je 0,000708884.

Dále se provede součin hodnot 12 121 000 a 0,000708884. Výsledkem je hodnota 8 698 324,056.

V závěru se sečtou hodnoty jednotlivých kritérií:

$$241\,317\,037,4 + 15\,564\,731,39 + 8\,698\,324,056 = 265\,580\,093 \text{ Kč}$$

Obec Benešov by dle španělského systému financování v roce 2019 získala 265,58 mil. Kč.

6 Závěr

Dílním cílem teoretické části této diplomové práce bylo na základě získaných poznatků z odborné literatury a internetových zdrojů analyticky zhodnotit fiskální federalismus v daných zemích se zaměřením na fiskální decentralizaci především na úrovni municipalit. Ze srovnání obou systému financování bylo zjištěno, že oba dva systémy jsou si v základech poměrně podobné.

Hlavním rozdílem, který následně ovlivňuje i hlavní faktory přerozdělování je počet vládních úrovní, přičemž Španělsko má celkem čtyři úrovně a ČR úrovně tři. Španělsko má kromě obcí, krajů a centrální vlády ještě navíc provincie (celkem 50). V obou systémech však platí zásahy centrální vlády v rámci daňových sazeb a existuje řada kritérií, které souvisí s podmínkami redistribuce daňových příjmů. Systémy podporují jak velké, tak malé sídelní celky. Česká republika adresuje své financování krajům a obcím jednotně, ale Španělsko financuje své kraje rozdílně. Hlavní rozdíl je z pohledu státních daní. Některé daně, které v ČR plynou do státního rozpočtu, nemají ve Španělsku ve státním rozpočtu uplatnění. To ve výsledku ovlivňuje samotné přerozdělování obcí. Zatímco v ČR plynou finance k přerozdělování obcím pouze ze státního rozpočtu, ve Španělsku je zdrojů více. Jeden z typů je financování regionů s „nájemním režimem“ (Pais Vasco y Navarra). Druhý typ financování je určen pro zbylé kraje se „společným režimem“. Co se týká obcí, existuje zde také několik rozdělení. Jeden způsob financování mají města se statutem autonomie (Ceuta, Melilla) a jiný způsob financování je určen pro zbylé obce. Ty se dělí na dvě skupiny – na obce, které mají více jak 75 000 obyvatel nebo jsou hlavními městy provincií či regionu a na obce, které mají pod 75 000 obyvatel a nejsou hlavními městy provincií či regionu. Zde je tedy třeba konstatovat, že v samotném rozdělení municipalit je znatelný rozdíl. Financování také obsahuje řadu doplňkových fondů, které v ČR chybí. Tento rozdíl je patrně ovlivněn i rozdílnou velikostí porovnávaných zemí a znatelným rozdílem v počtu obyvatel zemí.

Další rozdílem jsou již výše zmíněná kritéria přerozdělování obcím. V ČR je přerozdělování založeno na počtu obyvatel obce, katastrální výměře obce, počtu žáků obce a na přepočítávacích koeficientech dle velikosti obce. Ve Španělsku se kritéria k přerozdělování v distribučním modelu dle proměnných zakládají na počtu obyvatel obce, fiskálním úsilí obce a na inverzní daňové kapacitě obce. Druhý model financování municipalit („Přirázovací model“) obsahuje dvě složky – převod státních daní (DPFO, DPH, speciální daně) a doplňkové

financování. Na základě těchto informací lze tedy konstatovat, že systémy jednotlivých zemí stojí na podobném základu, ale v samotných detailech přerozdělování se již značně liší.

Dílčím cílem praktické části byla analýza alokovaného objemu finančních prostředků v rámci vlastních daňových pravomocí ze systému sdílených daní ve dvou vybraných obcích (v ČR a ve Španělsku). V souvislostech českého systému financování (RUD) získala česká obec v souhrnných podílech všech kritérií 0,13996656 % podíl na sdílených daních pro rok 2019. Obec Altea ve stejném modelu financování získala podíl 0,05113018 % pro rok 2019. Přestože si jsou obce jednotlivými kritérii poměrně podobné (počet obyvatel, počet ek. aktivní ob., rozloha), tak v porovnání celkového procenta má španělská obec výrazně slabší postavení v rámci přerozdělování RUD. Dle hypotetického výpočtu španělské obce Altea dle českého systému financování bylo zjištěno, že celkový podíl na sdílených daních obce dle českého systému RUD by v roce 2019 činilo 13,38 mil. Euro. Pro porovnání, Altea by dle svého původního financování obdržela 3,08 mil. Euro. Obec Benešov dle českého RUD by za rok 2019 dostala 269,42 mil. Kč. Při opačném výpočtu by obec obdržela 265,58 mil. Kč.

Hlavním cílem práce je dále jejich následná komparace za zvolené časové období s ohledem na specifika systému financování v obou zemích. Při porovnání výpočtů pouze pro obec Altea, je možné konstatovat, že systém financování by byl pro obec výhodnější dle českého systému financování. Rozdíl s hodnotou svého původního systémem financování tvoří téměř 77 %. Pro obec Benešov by bylo výhodnější zůstat u svého původního systému financování, nicméně rozdíl mezi výsledkem českého a španělského systému financování pro obec Benešov znamená rozdíl pouze 1,43 %. Je však potřeba vzít v úvahu příslušnou míru přizpůsobení kritérií pro výpočet dle španělského systému. Jak již bylo uvedeno, španělský systém sleduje ukazatele, které se v České republice nezaznamenávají. Pro úspěšné vytvoření výpočtu byla některá španělská kritéria nahrazena příslušnými českými kritérii.

7 Seznam použitých zdrojů

BLINDENBACHER, Raoul. *Dialogues on the Practice of Fiscal Federalism: Global Dialogue on Federalism Booklet Series – Svazek 4*. McGill-Queen's Press - MQUP, 2006. ISBN 9780773573338.

BOADWAY, Robin a Anwar SHAH. *Fiscal Federalism: Principles and Practice of Multiorder Governance*. Cambridge University Press, 2009. ISBN 9781139477666.

ČERNOHORSKÝ, Jan a Petr TEPLÝ. *Základy financí*. Grada Publishing, 2011. ISBN 9788024774633.

EHTISHAM, Ahmad. *Handbook of Fiscal Federalism: Elgar Original Reference Series*. Edward Elgar Publishing, 2006. ISBN 9781847201515.

GRUBER, Jonathan. *Public finance and public policy*. Fifth edition. New York: Worth Publishers, [2016]. ISBN 978-1464143335.

HALÁSKOVÁ, Martina. *Systémy veřejné správy v evropských zemích*. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita, 2004. ISBN 80-248-0600-2.

HAMERNÍKOVÁ, Bojka. *Veřejné finance: vybrané problémy*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 9788075525772.

HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAAYTOVÁ. *Veřejné finance*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 9788073574970.

JÍLEK, Milan. *Fiskální decentralizace, teorie a empirie*. Praha: ASPI, 2008. ISBN 9788073573553.

KARAS, Petr a Ludvík HANÁK. *Maturitní otázky – Zeměpis*. Fragment, Albatros Media, 2011. ISBN 9788025315514.

LEICEAGA ABA, Cristina. *Economía 1o Bachillerato*. Editorial Donostiarra, 2012. ISBN 9788470634611.

MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRANA a Jan PAVEL. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Grada Publishing, 2015. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-5561-8.

MOLANDER, Per. *Fiscal Federalism in Unitary States: ZEI Studies in European Economics and Law – Svazek 6* Redaktor Per Molander. Springer Science & Business Media, 2012. ISBN 9781461505037.

MUSGRAVE, Richard Abel a Peggy B. MUSGRAVE. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Management Press, 1994. ISBN 80-85603-76-4.

OATES, Wallace E. *Fiscal federalism*. Cheltenham, Glos, U.K. ; Northampton, Mass. : Edward Elgar Pub., 2011. ISBN 9780857939944.

OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. Praha: Grada, 2010. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3228-2.

PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 9788073576981.

PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004. ISBN 8072610864.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 9788073573515.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5608-0.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: Grada, 2007. Finanční řízení. ISBN 9788024720975.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. Finance (Grada). ISBN 9788024727899.

TIEBOUT, Charles M. A pure theory of local expenditures. The journal of political economy. The University of Chicago Press, 1956.

TITTELBACHOVÁ, Šárka. *Turismus a veřejná správa: průniky, dysfunkce, problémy, šance : státní politika turismu České republiky : systémový přístup k řešení problémů*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3842-0.

INTERNETOVÉ ZDROJE

Altea (Alicante). Wikipedia [online]. [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: [https://es.wikipedia.org/wiki/Altea_\(Alicante\)](https://es.wikipedia.org/wiki/Altea_(Alicante))

AKTUALITY - Odbor sociálních věcí a zdravotnictví. Benešov - oficiální stránky města [online]. [cit. 2019-01-03]. Dostupné z: https://www.benesov-city.cz/dp/id_ktg=1043&p1=39462

Analýza vývoje ekonomiky ČR za rok 2017 [online]. In: . Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2017 [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: https://www.mpo.cz/assets/cz/rozcestnik/analyticke-materialy-a-statistiky/analyticke-materialy/2018/7/Analýza_rok_2017.pdf

Benešov. Wikipedia [online]. [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Bene%C5%A1ov>

Cifras oficiales de población resultantes de la revisión del Padrón municipal a 1 de enero: Alicante/Alacant: Población por municipios y sexo. INE [online]. [cit. 2019-01-18]. Dostupné z: <http://www.ine.es/jaxiT3/Datos.htm?t=2856>

Členění obcí podle rozsahu výkonu státní správy. *Portál územního plánování* [online]. [cit. 2018-10-03]. Dostupné z: <https://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>

DIVISIÓN ADMINISTRATIVA. *Vinuesa* [online]. [cit. 2018-09-03]. Dostupné z: <http://www.vinuesa.com/iberoweb/admin.htm>

DIVISIONES POLÍTICO-ADMINISTRATIVAS. *Adevaherranz* [online]. [cit. 2018-10-03]. Dostupné z: <http://www.adevaherranz.es/GEOGRAFIA/ESPANA/HUMANA/DVISION%20POLITICO-ADMINISTRATIVA/DIVISIONES%20POLITICO-ADMINISTRATIVAS.htm>

El municipio: concepto, elementos, competencias y organización. *Derecho Administrativo* [online]. 2012 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <https://www.derecho-administrativo.com/2012/12/el-municipio.html>

El Municipio. El Ayuntamiento. Organos de Gobierno Municipal. *Temas y test* [online]. [cit. 2018-10-04]. Dostupné z: http://www.temasytest.com/public_html/marimbas/temas/tema0019.php

Estadísticas 2009-2018 Ley: Presupuestos Generales del Estado Consolidados 2018 [online]. In: . Ministerio de hacienda y función pública, 2018 [cit. 2018-11-20]. Dostupné z: <http://www.sepg.pap.hacienda.gob.es/sitios/sepg/es-ES/Presupuestos/Estadisticas/Documents/2018/01%20Presupuestos%20Generales%20del%20Estado%20Consolidados.pdf>

Gastos y ingresos Altea. Gobierno - presupuestos municipales [online]. [cit. 2019-02-10]. Dostupné z: <https://presupuestos.gobierno.es/places/altea/2015>

Historie. Volba pro město Benešov [online]. [cit. 2019-01-010]. Dostupné z: <http://www.vpmbenesov.cz/historie/>

HISTORIE OBCE BENEŠOV. Místopisný průvodce [online]. [cit. 2019-01-03]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/141/benesov/historie/>

Historia: LOS ORÍGENES DEL PARTIDO POPULAR. Populares [online]. [cit. 2019-01-03]. Dostupné z: <http://www.pp.es/conocenos/historia>

Informe económico financiero 2017 [online]. In: . Ministerio de hacienda y función pública, 2017 [cit. 2019-03-17]. ISBN NIPO 169-17-114-2.

Kraje České republiky. *Hradecký demokratický klub* [online]. [cit. 2018-08-12]. Dostupné z: <http://www.oldweb.hdkhk.cz/kraje-cr.htm>

La Constitución española de 1978. *Constitución española* [online]. [cit. 2018-10-02]. Dostupné z: <http://www.congreso.es/consti/constitucion/indice/titulos/articulos.jsp?ini=134&tipo=2>

La organización política y administrativa de España [online]. 2015 [cit. 2018-09-04]. Dostupné z: <https://es.slideshare.net/lcpastorlaso/tema-4-la-organizacin-poltica-y-administrativa-de-espaa>

RÉ SORIANO, David a Mª José PORTILLO NAVARRO. *LA PARTICIPACIÓN EN LOS TRIBUTOS DEL ESTADO DE LAS ENTIDADES LOCALES EN EL MARCO DE LA FINANCIACIÓN LOCAL* [online]. In: . 2011 [cit. 2018-11-03]. ISBN 978-84-693-9250-8.

Ley Orgánica 2/2012, LEY ORGÁNICA DE ESTABILIDAD PRESUPUESTARIA Y SOSTENIBILIDAD FINANCIERA DE LAS ADMINISTRACIONES PÚBLICAS. *Ministerio de hacienda y administraciones públicas* [online]. [cit. 2018-07-03]. Dostupné z: [http://www.hacienda.gob.es/Documentacion/Publico/GabineteMinistro/Presentaciones/LEY%20ES%20TABILIDAD%20PRESUPUESTARIA/LOEPSF-WEB%20MINHAP%2030-4-12%20%20\(4\).pdf](http://www.hacienda.gob.es/Documentacion/Publico/GabineteMinistro/Presentaciones/LEY%20ES%20TABILIDAD%20PRESUPUESTARIA/LOEPSF-WEB%20MINHAP%2030-4-12%20%20(4).pdf)

Ley 47/2003, de 26 de noviembre, General Presupuestaria. *Noticias Juridicas* [online]. [cit. 2018-09-01]. Dostupné z: http://noticias.juridicas.com/base_datos/Fiscal/147-2003.t1.html

NeG Visual y Básico: Distribución de municipios según su tamaño. *Nada es gratis* [online]. 2014 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <http://nadaesgratis.es/j-ignacio-conde-ruiz/neg-visual-y-basico-distribucion-de-municipios-segun-su-tamano>

Obec. *IS Mendelu* [online]. [cit. 2018-10-04]. Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=62930

Órganos de gobierno municipal. *Protocolo* [online]. 2009 [cit. 2018-10-03]. Dostupné z: <https://www.protocolo.org/ceremonial/administracion-local/rganos-de-gobierno-municipal.html>

PRESUPUESTOS GENERALES DEL ESTADO 2018: INFORME ECONÓMICO Y FINANCIERO. *Ministerio de hacienda y administraciones públicas* [online]. 2018 [cit. 2018-07-04]. Dostupné z: http://www.sepg.pap.hacienda.gob.es/Presup/PGE2018Proyecto/MaestroDocumentos/PGE-ROM/doc/3/1/N_18_A_A_1_1.PDF

Příjmy a výdaje Benešov. *Monitor* [online]. [cit. 2019-02-10]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/2017/obce/detail/00231401#>

Přehled státního rozpočtu. *Monitor* [online]. [cit. 2018-10-03]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/2018/statni-rozpocet/#rozpocet-prijmy-druhovy>
<https://www.financnisprava.cz/cs/dane/kraje-a-obce/danove-prijmy-kraju-a-obci/prubeh-celostatniho-inkasa-sdilenych-dani-3735>

Real Decreto Legislativo 2/2004, de 5 de marzo, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley Reguladora de las Haciendas Locales. In: *BOE*. 2004. Dostupné také z: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2004-4214&p=20180324&tn=1#a112>

RÉGIMEN COMÚN: Sistema de Financiación. *Ministerio de hacienda y administraciones públicas* [online]. [cit. 2018-11-01]. Dostupné z: <http://www.hacienda.gob.es/es-ES/Areas%20Tematicas/Financiacion%20Autonomica/Paginas/Regimen%20comun.aspx>

Rozpočtová soustava. In: *IS MUNI* [online]. s. 1-3. Dostupné také z: <https://is.muni.cz/do/law/shop/publikace/6070189/210-4177-Ukazka.pdf>

Schéma rozpočtového určení daní 2018. *Finanční správa* [online]. 2018 [cit. 2018-10-15]. Dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane/danovy-system-cr/rozpocetove-urceni-dani>

Státní rozpočet v kostce: kapesní příručka Ministerstva financí ČR [online]. In: . Ministerstvo financí, Letenská 15, Praha 1, 2018 [cit. 2018-08-01]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/prognozy/statni-rozpocet>

Sub-national public finance in the European Union: SUB-NATIONAL GOVERNMENTS: EUROPEAN LEADERS IN PUBLIC INVESTMENT [online]. In: . 2006 [cit. 2018-11-04]. Dostupné z: http://www.ccre.org/docs/note_conjoncture_en.pdf

Úvod do problematiky veřejné správy. *Aktugram - veřejnost* [online]. [cit. 2018-08-12]. Dostupné z: <https://turbo.cdv.tul.cz/mod/book/view.php?id=5959&chapterid=6133>

Územní samospráva - mimorozpočtové zdroje financování obcí [online]. In: . [cit. 2019-03-13]. Dostupné z: https://www.vseweb.cz/obcanstvi_dubi/064.pdf

Výsledky pro obec Benešov: Volby do zastupitelstev obcí 2018 (konečné výsledky). *Idnes* [online]. [cit. 2019-01-20]. Dostupné z: <https://volby.idnes.cz/komunalni-volby-2018.aspx?t=vysledky-obec&o=2&o2=CZ0201&o3=529303&obec=benesov#vlb-seznam>

Vývoj obyvatelstva ve městě Benešov [online]. In: . ČSÚ [cit. 2018-12-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/11240/17829520/Benesov.pdf/719688a7-1138-476f-ae8f-b6058c5b0d80?version=1.8>

Zákon č. 243/2000 Sb. In: *Zákony pro lidi*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-243>

Zákon č. 565/1990 Sb. In: *Zákony pro lidi*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>

Zákon č. 128/2000 Sb. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>